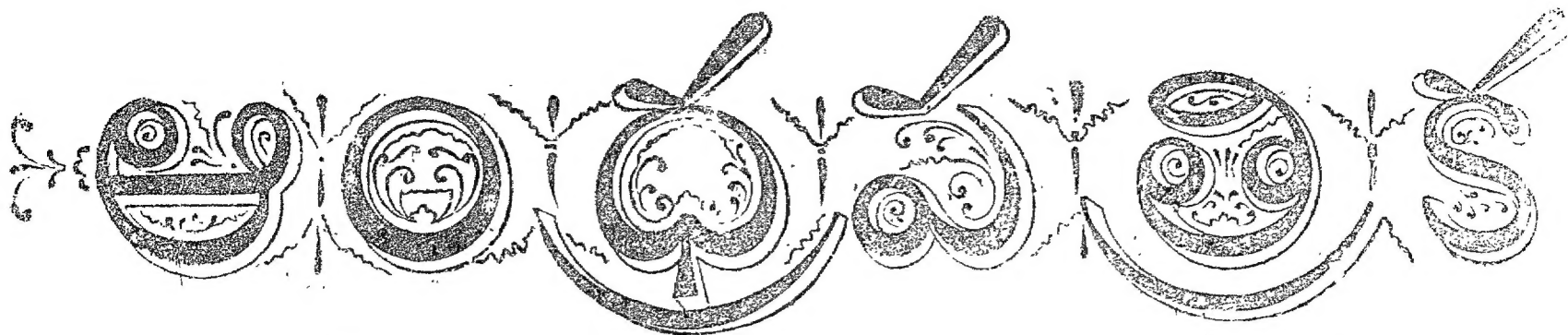

విడి పత్రక 1కి 0-1-0.

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

నంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ డిసంబరు నెల 28-వ తేది శుక్రవారము
ఉ థి ర్ నా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, మార్గశిరమాస బహుళ పంచమి గి.

No. 125

నందిక ౧౨౫

CALENDAR

AMRUTANJAN

CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

1924 ఆమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

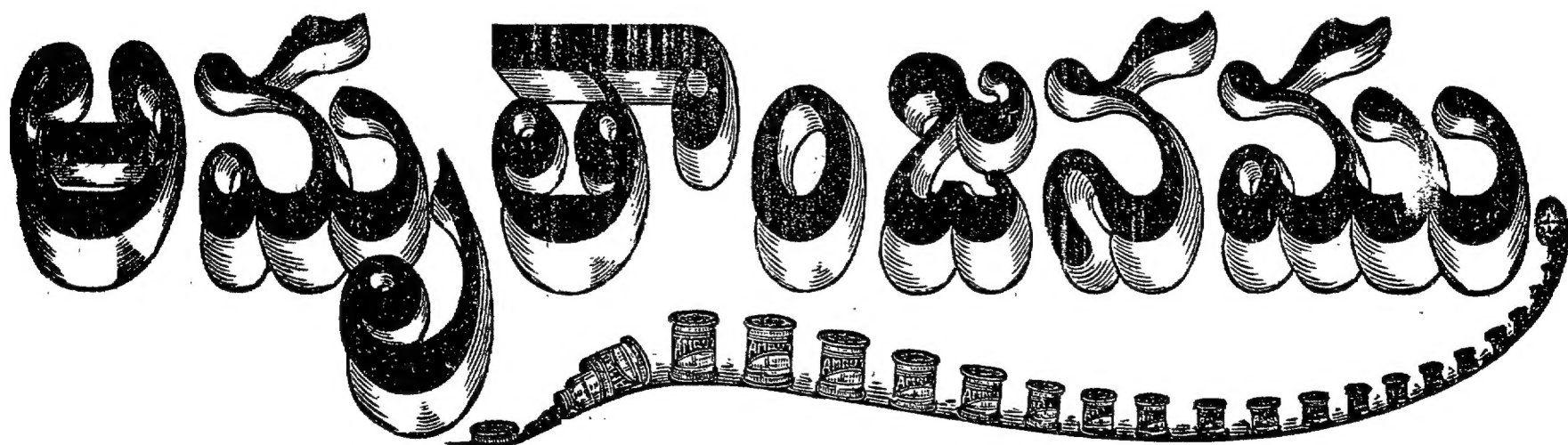
గాంధీ మహాత్ముని

పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

పి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అన్ని నోవ్వులకు దివ్యామృతము
ప్రతిషావులో దొరకును

చక్కని డబ్బీలో నహా పీసా 1-కి తప్ప 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింటి నుండవలసింది.
దంత చూర్ణము తామర తైలము మోహిని తైలము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచి పోడుము. తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు. స్త్రీ పురుషులకు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
చక్కని డబ్బీ 1-కి 0-2-0; డజన్ 1-కి 1-4-0. వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 0-6-0. 6 రుపాయలు xల పీసా 1-కి అదాము 0-12-0 మాత్రము.

ఆమృతాంజనము డిపో, 6, తంబు శెట్టి నీధి, మదరాసు లేక 100 ప్రై రోడ్డు, బొంబాయి.

38-వ అఖిలభారత దేశీయ మహాజనసభ

నేడు కాకినాడలో సమావేశమగుట

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్ష, అధ్యక్ష కోపన్యాసములు

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు

కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి

స్వాగతోపన్యాసము

శ్లో. నిత్యం నిరాపృతాని జానన్ భవైకమానమానం దధామజగదంతురబీజమేకమ్

ద్వితీయకాలకలనానినమస్తహస్త మద్ధానహందితశతకృతహాస్యహాసోః.

శ్లో. యథాతథాపి యః పూర్వో యత్రతత్రాపి యోచ్చితః

యోపివాసోపివాయోపౌ జేవ స్తస్మై సమోస్తుతే.

ఆర్యులారా, ప్రతినిధులగు సోదరసోదరీమణులారా!

ఆంధ్రదేశీయుల కక్షమున తమ కెల్లరకు హృదయపూర్వక మగు స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

ఈ దినము ఆంధ్రదేశీచారిత్రమునం దద్వితీయముగ పరిగణింపదగినది. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యసంపాదనాబద్ధకంఠులును, త్యాగ మూర్తులు నగు తమకు, సన్మానసత్కారము లొసంగెడి మహాభాగ్యము ఆంధ్రదేశమునకు నేటికి లభించినది.

ప్రసిద్ధమగు ప్రాచీనభారతవర్ష యితీహాసమునందు ఒకకాలమున ఆంధ్రులు క్రధానస్థానము వహించి, తచ్చారిత్రమునకు వన్నె చెచ్చిరి. క్రీస్తుశకమునకు రమారమి మున్నూరు సంవత్సరములకు పూర్వమే కృష్ణాతీరమున (ధరణికోట) భాస్కరకటకమును రాజధానిగా జేసికొని పూర్వపశ్చిమసముద్రతీరముల రెంటిమధ్య నున్న రాష్ట్రమునంతయు పరిపాలనము చేయుచు క్రమక్రమమున తమరాజ్యమును ఉత్తరహిందూస్థానమున వ్యాపింపజేసి మగధదేశము నాక్రమించి సామ్రాజ్యమును స్థాపన గావించి పాలిపుత్రమునందు నన్నూరు సంవత్సరములు రాజ్యపాలన నడిపించిరి. మఱియును లోకప్రసిద్ధములగు తక్షశిల నలంద మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములవలెనే ప్రఖ్యాతమైన విశ్వవిద్యాలయమును భాస్కరకటకమునందే ప్రతిష్ఠాపనజేసిరి. ఇచ్చటి జాగ్రత్తూపము చిత్రవిద్యానైపుణ్యమునం దనన్య మగుటచేత అందలి ప్రధానాచార్యులను లండనుపట్టణమునందలి ప్రత్యేకస్తవస్తు ప్రదర్శనశాలకు గొనిపోవడి యున్నది.

తరువ్వురాజ్య ప్రాజల్యకాలమునందు సహితము ఆంధ్రులు విజయనగరసామ్రాజ్యమును స్థాపించి, చిరకాలము భారతీయ నాగరికతను పోషించిరి. ఆంధ్రమండలములు ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునందు జేరిన పిదప, ప్రజాభ్యుదయము లెక్కింపబడక, ఆంధ్రులు అన్యభాషా ప్రజలతో కలుపబడి పరిపాలింపబడుటచే, ఆంధ్రవ్యక్తిత్వము బొత్తిగా మటుగపడిపోయెను. కాని వంగరాష్ట్ర విభజనకాలమున, ఆఖిల భారతదేశమునందు వ్యాపించిన జాతీయోద్యమ ప్రభావముచే మేల్కొంచి, జాతీయోద్యమముల దేశమున వ్యాపింపజేయుటయే గాక, జాతీయతను దృఢపఱుప, భారతదేశమునందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణముకొరకు “ఆంధ్రోద్యమము” కొనసాగించిరి. దేశీయమహాసభవారిచే ఆసూత్ర మంగీకరింపబడుటకై, ప్రయత్నము గావించి, ఆంధ్రదేశమును ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ పరిగణింపవలెనని కోరిరి. ఆ ప్రయత్నముందు కీర్తిశ్రేణు లగు లోకమాన్య తిలకుమహాపురుషు డొనన్చిన సహాయము కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ స్మరింపదగినది. ఆ ప్రయత్నమువలన కాంగ్రెసు వ్యవహారములందు, ఆంధ్రదేశము ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నంగీకరింపబడెను. అప్పటినుండియు ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము ప్రకటించుటకు కొంత యవకాశము కలిగినది. తర్వాత, అసహాయోద్యమ ప్రారంభమునందే విశాఖపట్నమును, ధూరదృష్టి గల గాంధీమహాత్ముడు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సూత్రమును స్వరాజ్యప్రాప్తికి ప్రధానసోపానముగ గ్రహించి, భాష సనుసరించి రాష్ట్రవిభాగము గావించి, ఆసూత్రముల ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వపాబల్యమున కవకాశము కలిగించెను. ఇట్లు చేయుట అన్ని రాష్ట్రములవారును భారతజాతీయతాభివృద్ధికి తమతమ వ్యక్తిపాబల్యము ననుసరించి యథాశక్తి దోహదముగావించిరి. దాని

బట్టియే నేడు ఆంధ్రదేశమునకు, లోడిరాష్ట్రములవారి నందఱి నాహ్వానము కావించి, సన్మానించుభాగ్య మున్నది.

ఆంధ్రదేశమునందు ఈగోదావరీమండలము సుప్రసిద్ధమైనది ఈ మండలము గోదావరీజలములచేత పావనమై, రసవంతమై, ధన భాగ్యసమృద్ధిచేత నొప్పారు చున్నది. ఆంధ్రచాళుక్యవంశ రాజులతో యశోఽంతుడును, ఆంధ్రభాషాపోషకుడు నగు రాజరాజనరేంద్రుడు ఇక్కడకు సమీపముననున్న రాజమహేంద్రవరమును రాజధానిగా జేసికొని, ఈదేశమును పాలనజేయుచుండెను. ఆంధ్రకవిపుంగవుడును, ఆంధ్ర మహా భారతకర్తయు నగు నన్నయభట్టారకు డా రాజరాజనరేంద్రునికే అగ్రంథము నంకితముజేసెను. అట్లుపిమ్మట పలువురు రాజవరులు, కవిశ్రేణులు, మహావిద్వాంసులు, వేదవేదాంగకోవిదులు తమతమ చారిత్రములవలన ఈ మండలమునకు వన్నె చెచ్చిరి. మఱియు సాఘసామ్రాట్, వివేకవర్ధనీ పత్రికాసంపాదకులు, కవిశ్రేణుడు నై అనేకములగు ఆంధ్రగ్రంథములు రచించి, ఆంధ్రవాఙ్మయము నభివృద్ధి జేయుటయేగాక ప్రకృతమున ఆంధ్రదేశమున మెంపొందియున్న పౌర హితైక జీవితాశయముల నంకురింపజేసిన కందుకూరి వీరేశలింగకవి ఆ రాజమహేంద్రవరమునందే తన జీవితమునంతయు గడపెను. ఇప్పటికిని ఈ మండలము ఐశ్వర్యమునందువలె విద్యాసంపత్తునందు సహితము వన్నెగాంచియున్నది. ఇట్టి మండలమున ఆంధ్రదేశమునంతకును పుర రజ మని చెప్పదగిన కాకినాడపట్టణమున అపూర్వ మగు ఈ మహాసభను సాగించుట ఈ మండలగౌరవమునకు తగియే యున్నది. ఇందుగూర్చి ఈ మండలవాసుల-అందు ముఖ్యముగ ఈపురవాసుల యుత్సాహము గణనాతీతము.

ఈ మహాసభాసమావేశ భారమును వహించుట మాకిది ప్రథమ మగుటచేతను, ఇతరవరకు పేర్కొంచిన కలకత్తా, బొంబాయి మున్నగు రాజధాని పట్టణములందనలె సౌకర్యములు సమకూర్చుట మాకు సాధ్యము కాకపోయినను, హృదయపూర్వకముగ ఆదరణ నొసంగుట యం దేగిని వెనుదీయువారము కామని వక్కాణింప సాహసించు చున్నాను. కావున సత్కారవిధులందు మావలన కలుగులోపముల సహించి, దయతో మన్నింప వేడుచున్నాను.

ఈమహాసభ ఎంతవైభవముతో సమావేశమైనను లోకపూజ్యుడును, ఉత్కృష్ట భారతీయుడగు అసహాయోద్యమసారథియు నగు గాంధీమహాత్ము డిచ్చటలేమి కొలువదీర్చుట యసాధ్యము. భరతఖండమును దాస్యమునుండి విముక్తిజేయుటకై, ఇదివరకెన్నడును కనివినని అసహాయోద్యమమున నిరపమానమగు ఆహింసాతత్వముతోడ సంగ్రహించి, ముప్పదియూరు సంవత్సరముల కాలమునుండి దేశీయమహాసభా ప్రయత్నములు సాధింపజాలని యాదోశనము కొనసాగించి, ఆసేతు హింసాచలము దేశమందంతట స్వరాజ్యకాంక్షను ప్రజ్వలంపజేసిన మహాశయ్యుడు, ఇప్పుడు ఎఱవాడా చెఱసాలయందు బద్ధుడైయుండుట మన యసహాయతను ప్రకటించుచున్నది.

1921 వ సంవత్సరమున, ఆయన గావించిన యుపదేశము శిరసావహించి, పలువురు దేశనాయకులు ఆయన తోడ నడచుచు ఉద్యమము సాగించిరి. ఉద్యమము సమంచితముగ ప్రయోగించినయెడ జయము చేకూరునని బాలురకు నయితము లేటపడునంతటి స్పష్టమైన దగుటచేత, అనుకొనినట్లు జయము సమకూడకపోవుట అనుష్ఠానముత మే కాని, సిద్ధాంతలోపము గావని యొప్పుకొనక తప్పదు. గాంధీ మహాత్ముడు ప్రజోత్సాహము గమనించి, స్వరాజ్యము సంవత్సరము లోపల సాధ్యమగు నని వక్కాణించి యుడిరి. అది నేడు దూరమై పోవుటకు ప్రజలలో కట్టుదలయు, దీక్షయు, ఉద్యమశతృరత్వమును లేకపోవుటయే కారణము.

గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహబద్ధుడైనపిదప మహాోద్యమము మొక్కపోయినది. ప్రముఖులలో తర్కములు బయలు వెడలినవి. కొందఱు శాసనసభాప్రవేశము గావించి, ప్రతిష్ఠంభములు చేయుట కర్తవ్యమని వాదించ మొదలిడిరి. మరికొందఱు దానికి ప్రతిఘటించి, పూర్వమువలెనే యుద్యమము సాగించి శాసనోల్లంఘనమునకు ప్రయత్నములు చేయవలయునని పట్టుబట్టిరి. ఇట్లు రెండుసంవత్సరముల కాలము వాదప్రతివాదములతో వ్యర్థమయ్యెను. ఎట్టులో ఢిల్లీపట్టణ

మున, శాసనసభ ప్రవేశమునకు వెళ్ళుచున్నప్పుడు, అసహాయాద్యము ముందలి విశ్వాసమును మరల ప్రకటించి, నిర్మాణకార్యక్రమమునకు కంకణబద్ధులై కడంగవలయునని తీర్మానము గావించుటయ్యెను. కాని మొత్తమునకు శాసనసభల యెన్నికల యావేశమున మరి యే యితర పనులు సాగించుట కవకాశము కానిపించదుయ్యెను. శాసనసభా శ్రమను కెడమిచ్చుటతోడనే ప్రజాదృష్టి శాసనసభలపై క్రమంబు చెను.

ఇప్పటికి శాసనసభలయెన్నిక లన్నిప్రాంతములను ముగిసి వి. ముందు జరుగవలసిన కార్యమునుగూర్చి మరల తర్కములు ప్రారంభమైనవి. శాసనసభా ప్రవేశయత్నము సాగినంతవరకు జయప్రదానము నున్నదని స్వరాజ్యపక్షమువారు సంతసించి, ముందు శాసనసభలలోని కార్యక్రమమును ఈ మహాసభలో నిర్ణయించుకొని, ముందు నడువ వలయునను అభిలాషలు సూచించుచున్నారు. శాసనసభల కిష్టమైన వారు పోవచ్చు నన్నంతమాత్రముననే, ఇదివరకు ఉద్యమమునందు విశ్వాసము లేనివారు కొందఱు స్వరాజ్యపక్షమువార మని పేడికొని తక్కిన కార్యక్రమమును నిరసించి, కొన్నిచోట్ల ప్రతిహతముగ సహితము పనులు గావించుచుండుటచేత, మరల బహిష్కారత్రయమూలక మగు అసహాయాద్యమును సంపూర్ణముగ నవలంబింతుమని తీర్మానించుట యావశ్యకమని తక్కినవారభిప్రాయపడుచున్నారు. ఢిల్లీ సభలో, శాసనసభా ప్రవేశమున కెడమిచ్చుటమాత్రమే గాని, తక్కిన కార్యక్రమ మంతయు సంపూర్ణవిశ్వాసముతోడ నెఱవేర్వలయు ననియే, తీర్మానము గావించబడినది. అందులకు భిన్నముగా కొందఱు నడచుచుండుట మిక్కిలి శోచనీయము.

దేశవిముక్తికి అసహాయాద్యము శరణ్యమని యింతవరకు నమ్మి పనిజేయుటయ్యెను. చేసినదానికి ఫలము చేకూరలేదని యసంతృప్తితోడ నుద్యమమునే త్యజించుట మిక్కిలి యవ్యక్తము. ఇది యిరువత్తుములవారంగీకరించునదియే. కాని యుద్యమమును సంస్కరింపవలయు నను అభిప్రాయము గలవారు కొందఱు, ఉన్నది యున్నట్లే సాగింపవలయు ననువారు కొందఱు నుండుటచేత, కర్తవ్యము నిర్ణయము గాక, కార్యసాధన కడ్డులుగుచున్నది. శాసనసభా ప్రవేశ కార్య మంతటితోడ తీరినది గాన, దానితోకలము మాని తక్కిన కార్యక్రమమును ఉభయపక్షములవారేకమభిమున సాగించుట యుక్తము. ఢిల్లీలో నిర్ణయమైన దిదియే. శాసనసభలలో సభ్యులుగ జేరినవారు వారికి లోచినమార్గమున, ఆ సభాకార్యములను గుఱించి, వారిలో వారు నిర్ణయించుకొనదగు గాక! మరల ఈసభవారికి ఆతోకలము కలిగింపకుండుట యుచితము. లేకున్న వాదప్రతివాదములు ప్రబలి, మరల కార్యక్రమము నిలిచిపోవుటకు కారణము కలుగును.

మరియును, బహిష్కారత్రయమును పునరుజ్జీవితము గావించ వలయునా? సంస్కరింపవలయునా? లేక త్యజింపవలయునా? యను సమస్య కలుపురచే చచ్చింపబడుచున్నది. అసహాయాద్యమునందలి ఈభాగము, దేశమునందు అనుష్ఠానమున వెనుకబడినదగుటచేత, నామ మాత్రముగ నుంచుటవలన జరులలో నుద్యమముపట్ల గౌరవము నశించుచున్న దని కొందఱు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈవిషయమున వలసినంత సానుభూతి ప్రజలు చూపలేదనుట నిశ్చయమే గాని, సంఖ్య యందల్పములైనను, మహాక్రబలము లైన అనుష్ఠానదృష్టాంతము లుండుటచేత నవి యుద్యమగౌరవమును కాపాడుటయే గాక ప్రజల యందుత్సాహము సహితము పూరింప సమర్థములై యున్నవి. భారత దేశనాయకులలో స్వకసిద్ధు లగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, దేశ బంధుదాసు మొదలగువారివలెనే, ౧౯౨౧ వ సంవత్సరమున పలువురు వృత్తిత్యాజ్యము గావించి జీవితసాఖ్యముల నిరసించి, శ్రీగాంధీమహాత్ముని సందేశమునే యాదల నిడికొని దేశముక్తికై పాటుపడుటకు సంసిద్ధులై వారనేకులు కుగ్రామప్రాంతములలో సైత ముండిరి. ఇప్పటికిని అనేకులు కలరు. కొలదిమందియైన అట్టి అనుష్ఠానసంపన్ను లుండుట అవసరము. వారివలన ముందెప్పటికైన ను మరల నుద్యమము తీవ్రరూపము ధరించుట కవకాశము కలుగును. ఎప్పటికైన, ముప్పది కోట్ల ప్రజలును గాంధీతత్వావలంబకు లగుట యసంభవము.

బహిష్కారత్రయమును వివర్ణించినపిమ్మట, అసహాయాద్యము అడుగూడినప్రాతమే యగును. కాని బహిష్కారత్రయమును ప్రజలు బాగుగా నవలంబింపలేదు. కాన నడలి వేసువలయుననుటయు క్రమముగాదు. ఏదియోయొక్క సంవత్సరము పాటు ఏ కొలదిమందియో సాగించిన బహిష్కారత్రయమూలక మగు అసహాయాద్యమప్రయత్నము ప్రభుత్వమును దద్దిరిల్ల జేసినది. నూటయేబదిసంవత్సరములనుండి వేయబడిన అంగ్లేయప్రభుత్వపునాచులు గడగడివడంకి సాగినవి భూగర్భమునకు సయితము వెళ్ళి సాగిన ఈ ప్రభుత్వమహావృక్షము మహాద్యమ

ప్రవాతముచేత నల్లలనాడినది. ఆ యాందోళనప్రభావమును మఱుమెట్లు? ఎందఱోవృత్తులవదలి, ఎందఱో చెఱసాలలకేగి, ఎన్నియో శ్రమల కోల్చి, ఎంతయో ద్రవ్యము వ్యయపెట్టి, ఎన్నియో ప్రాగల్భ్యములు పలికి ఇప్పుడు వెనుకబడుట వెట్టితనముగాదా? పుణ్యశ్రోకుడు లోక విఖ్యాతుడు నగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు చెఱసాలయ దుండగనే, మన మిట్లు ప్రవర్తించుట సంతాపకరమగు విషయము.

మరియు, అసహాయాద్యమకర్త యగుగాంధీమహాత్ముని యశస్సు దశదిశలను వ్యాపించినది. ఆయన బోధించిన అసహాయాద్యసత్యము పరదేశవాసులలో ప్రముఖులు కొందఱు క్లాఘించినారు. యుద్ధములు చేసి, రక్తపాతము గావించి, హింసామూలకముగ రాజ్యసత్త్వములకై ఘోరముగ పోరాడిన పాశ్చాత్యులలో సైతము, ఈ అహింసాతత్త్వమును సంపూర్ణముగను, అసహాయవాదమును భౌతికముగను అనుష్ఠేయమను సంకల్పముల పురికొల్పినది. మనసోదరులు, రణ శూరులు, భారతవీరులు నగు అకాలీలు మన మితవాదసోదరులకు సంశయాస్పదముగ గన్పట్టిన దౌర్జన్యరహిత మగు అసహాయాద్యమ సత్యమును ప్రకటితము గావించిన శాంతమూర్తులు, మరల ఆ మార్గముననే, తమహక్కుల గాపాడుకొనుటకై ప్రభుత్వముతో శాంతసమరమునందు ఈ ముహూర్తముననే డికోనుచున్నారు. ఇట్టి సమయమున ఉద్యమము నశించినదని చెప్పవచ్చునా? అట్లు చెప్పట ప్రతికర్షుల సాంప్రదాయము. అసహాయాద్యమమునకు సమాధి గట్టి, దానిపైన శిలాశాసనము చెక్కించుకాలము నచ్చిన దని రష్ బ్రూకు విలియంస్ ఇప్పటికి ఘమారు రెండు సంవత్సరముల క్రిందటనే వ్రాసియుండెను గాని, యిది కేవలము పైకి చెప్పేడి మాటయే. ఉద్యమ మింకను బ్రదికియున్నదని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచునే యున్నారనియు, దాని నణచివేయుటకు నిదురలేకుండ నిరంతరము చింతామగ్నులై యున్నారనియు స్పష్టమగుచున్నది. ఉద్యమము తాత్కాలికముగ నిద్రాణముజెందియున్నంతమాత్రమున, అంతరించినదని యూహించుట పొరబాటు. నాయకులలో దృఢనిశ్చయమును, ఏకభావమును చిగురొత్తినయెడల ప్రజలలో నుద్యమోత్సాహము పొదలుట కారంభించును. అసహాయాద్యమగభీరనాదమును పాంచ జన్యమున పూరించి బ్రహ్మాండము నింప గలిగిన మహానాయకుడు మరల కనబడినయెడల మూలమూలలనుండి సహితము ప్రజలు ఇప్పటికిని వేలకొలదిగ వెంబడించెదరు.

కావున నిరాశ చెందక శంకలు మాని రెండుపక్షములవారు దేశమున ప్రబోధము మొదలిడి, అసహాయాద్యమాందోళనమునకు పునాది యగు నిర్మాణకార్యక్రమమునందు సర్వప్రయత్నములను ప్రకృతము కేంద్రీకరింప జేయవలయును.

నిర్మాణకార్యక్రమము

స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలపై మాత్రమే అత్యముంచక నిర్మాణకార్యక్రమమునందు దృష్టి నిలిపి సంపూర్ణవిశ్వాసముతో పనిచేయుదురా? వివిధాభిప్రాయములు నాయకులలో నున్నంతకాలము కార్యసాధన కడ్డుపాట్లనేకములు కలుచునే యుండును. నిర్మాణకార్యక్రమ విషయమున, నాయకులును ప్రజలును ఏవిధముగ భిన్నాశయముల కెడమియక, 1921 సంవత్సరమున గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద నడచినరీతిని ఐకమత్యముతో తీవ్రముగ పనులు సాగింపవలయును. ప్రజాహృదయము సంపూర్ణముగ నాకర్షింపగల మహానాయకుడు గాంధీమహాత్ముడు తప్ప మరియొక్కరు లేరునుట నిశ్చయమైనను, దేశమునందు మరికొందఱు ప్రజానాయకులు, త్యాగస్వరూపులు నగు నాయకులుకలరు, వారు ఐకమత్యమున శాసించిన మార్గమున దేశము నడచుటకు సంసిద్ధమైయుండు ననుటకును సాధ్యము లేదు. ఒక్కశాసనసభాక్షయమై కొందఱకు భిన్నాభిప్రాయము లుండిన నుండుగాక! అసహాయాద్యమమునందు వారిందఱు నిమనమ్మకము వెల్లడించు దీక్షాపరులై, తదనుసారమగు కార్యక్రమమున మూడంజ వేసినయెడల, అడుగుదప్పుక వారు నడచినప్రతివరు నడచుటకు వేనవేలుప్రజలు నడుముగట్టికొని యున్నారని చెప్పుట యుత్తేజ గాదు.

నిర్మాణకార్యక్రమము నెఱవేరుటకు ఉత్సాహపూరిత మగు ఏదియో యొకకాణముండినగాని సాధ్యముగాదని కొందఱి యభిప్రాయము. స్వరాజ్యకాంక్షకంటె ఉత్సాహప్రేరకమగు కారణము నిర్ణయించుట శక్యముగాదు. స్వరాజ్యమే భారతవర్ష మిప్పుడు కాంక్షించుచున్నది. ఇదివఱ కెల్లున్నను ఇప్పుడు రాజకీయశాఖలవారందఱును స్వరాజ్యసంపాదన అత్యంతావశ్యకమని గట్టిగ నక్కాణించుచున్నారు. ఈ సమయమున భారతజాతిని లోకమున పరిగణించువారు లేరు. భారతీయుల నితరదేశములలో నుండనియక, కష్టములను అవమాన

ములను కల్పించుచున్నారు. మన యిప్పటి పరిపాలనకర్తలు, అంగ్లేయ పరిపాలనకర్తలైనను తమవశములో నున్న రాజ్యములలో సహితము భారతీయుల శాసనస్వత్వముల కాపాడుటలేదు. కేనియాలోని భారతీయులనుగూర్చి, బ్రిటిష్ పార్లమెంటువా లొనర్చిన తీర్మానము అన్యాయముగ వారి స్వత్వములను నిరసించుటయే గాక, భారతలోకము నంతయు నవమానితము చేసినది. ఆ తీర్పును పునర్విమర్శింపవలె నని మన మితవాదనాయకు లొనర్చిన ప్రయత్నములు వ్యర్థము లయ్యెను. ఆ సందర్భమున అధినివేశదేశములమంత్రు లొనర్చిన ప్రసంగముల హాస మనకు స్వరాజ్యము లభించువరకును శ్వేతజాతులతోడ సమాన స్వత్వముల కర్హితి యంగీకరింపబడదని స్పష్టమైనది. ఇంటగెలిచి, రచ్చగెలుపు మన్నులు మనదేశమున మనకు స్వరాజ్యము లేనంతవరకు మన మాటలు పాటించువా రుండరు. ఒకజాతికి లోబడినవారు స్వతంత్రు లగు పరజాతులతో సఖ్యత నొడగూర్చుకొను టెట్లు? సమానత్వము బడయు టెట్లు? కేవలము మన ఆత్మగౌరవము కాపాడుకొనుటకైనను స్వరాజ్యమే సాధనము, సర్వావస్థములను బాపుటకును స్వరాజ్యమే సాధనము. మరియును ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయముల సరకు గొనక, మితవాదులనుగాని, జాతీయవాదులగాని, యొక్కరీతిని మన్నించుచు, నానాటి నిరంకుశత్వము ఎక్కువైనందున ప్రభుత్వవిధానము ప్రజలకు దుర్భర మగుచున్నది. మీదుమిక్కిలి వాటిలోపముల నిర్భయముగ నెన్నివప్పుడు సంస్కరణశాసనము రద్దుజేయుదు మని బెడరించుచున్నారు. సంస్కరణశాసనము నిష్ప్రయోజన మని మొదటి నుంచీయు నుద్దోషించుచుండుటచేతను, మితవాదులు మొదలగు వారినిమనలనుండి విడదీయు శాసనమేగావున దానిని మరల ఉపసంహారము గావించుటకంటె సుత్కృష్టమైన కార్యము లేదని మనము సంతసించెదము. ఇప్పటి కన్ని రాజకీయశాఖలవారికిని తెలియవచ్చినందున, స్వరాజ్యము సత్వరముగ సంపాదించుట యావశ్యకమని అందఱు నుడువుచున్నారు. స్వరాజ్యకాంక్ష మనమనస్సుల దృఢముగ నాటుకొని ప్రతిరక్తనాశమునందు ప్రవహించి, హృదయకోశము నావరించి సర్వాంగములందు జాబ్బల్యమానమగు ఉద్దేశము గల్గించుటచేత, అందుకొఱకు జేయు సర్వప్రయత్నములకు ఉత్సాహము కల్పించును. తాత్కాలిక వేళములు నిజమైన ఫలసాధకములు కానేరవు. నిండు యోజనపై కార్య కమము నిర్ణయించుకొని, శాంతమనస్కులై కార్యమునకు గడుగుట కార్యసాధకుల కర్తవ్యము.

నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ఈ సమయమున మిక్కిలి కఠిన సమస్యగా నేర్పడిన హిందూమహమ్మదీయసఖ్యతావిషయమును మున్ముందు పరిష్కరింపవలసియున్నది. అది లేనిచే స్వరాజ్యప్రాప్తి యసంభవ మగుటచేత అన్ని కార్యములు కట్టిపెట్టియైనను, అట్టిసఖ్యత నొడగూర్చుటకు సర్వప్రయత్నములొనర్చుట యావశ్యకము. ఈసమస్య ఉత్తరహిందూస్థానమున మిక్కిలి క్లిష్టమై, మహావిపత్తులకు గారణమగుచున్నది. ఈకలహకారులు ఘోరదుష్కార్యముల నొనర్చి, మతధర్మము చేరిట స్వధర్మములను త్యజించుచున్నారు. ఇట్టి మతదుర్భిమానమును నాయకు లగువారు మహాపాతకమని ఖండించి, అట్టిభావముల నిర్మూలము గావించినచేగాని ఈ విపత్తుల వారించుటకు శక్యము గాదు. మత విషయకము లగు ఆచారములయెడ, అన్యోన్యగౌరవము సహనము లేకపోవుటచేత, ఈ కలహములు సామాన్యముగ బయల్పడుచున్నను, అధికారికము లగు కారణాంతరములు సహితము అచ్చటచ్చట కలవని యూహించవచ్చును. ఇట్టికారణముల సంపూర్ణముగ, నిష్పక్షపాతముగ విమర్శ గావించి, వానిని తొలగించుటకు తగిన ప్రయత్నములను వెంటనే చేయుట యవసరము. దేశమునందు పేర్కొనిన నాయకులు కలుకుబడి గలిగిన సానికనాయకులతో సంప్రదించి, ఆయాస్థానికము లగు పరిస్థితులను చక్క బెట్టుటకు దృఢప్రయత్నముల గావించవలయును. ఈ సందర్భమున ఆఫ్రికాలో డాక్టరు సయ్యద్ ముహమ్మదు మొదలగు నాయకులు ఉభయసంఘములలో సఖ్యత నొడగూర్చుటకు జేసిన ప్రయత్నములు జ్ఞాప్యములు. మరియును ఉభయసంఘములవారును ఒండొరుల స్వత్వముల నిరసించక, లక్ష్యముతో పవర్తించుటయు ఆయాసంఘనాయకులు తమ తమ సంఘములలో గాఢ మగు ప్రబోధము గావించి, దిట్టమగు కట్టుబాట్లను గావించుట కర్తవ్యము. మహమ్మదీయులము హిందువులము, క్రైస్తవులము, పార్శ్వము, అను ప్రత్యేకసంఘభావముకంటె మన మెల్లరము భారతీయుల మను విశాలభావము ప్రజలయందు వ్యాపింపజేయుట మిక్కిలి యావశ్యకము. శాని ప్రత్యేకసంఘములలో, ఆయాసంఘ నాయకులు తగు సంబంధముల కల్పించుకొని, వారి ముఖ్య సంస్థలయందన్నిటను పాల్గొనుచుండినచేగాని అట్టి ప్రబోధము గావించుట కనకాశముండదు. అంటియనంటక దూరదూరముగనుండు నాయకులు

వా రెంత గొప్పగొప్పవారైనను వారి నుండు జనులకు లక్ష్యముండుట సాధ్యపడదు. జలాఫతునందు మహమ్మదీయనాయకు లెట్టిశ్రద్ధవహించుచున్నారో, హైందవనాయకులు హైందవసంస్థలకుం దట్టి శ్రద్ధనే వహించి, వానిని యుక్తమార్గముల నిర్వహింపనియెల నిపుడు గల్గియున్న దుస్థితుల దొలగించుట దుష్కరము. జాతీయసమాఖ్య నిజే దించుట కేర్పడిన ఉపసంఘము, వారినివేదికయందు ఈసమస్యనుగూర్చి తగినయేర్పాట్లు సూచించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఈసభవారు వారిని విమర్శించి, తగినమార్పులతో సంగీకరింతురుగాక! కాని సూచనలెంత యుత్కృష్టము లైనవియైనను కార్యాచరణమువలనగాని అవి సాఫల్యముగావు. కాన నాయకులందఱు ఇంగువిషయమున దృఢప్రయత్నముల గావించి, ఉభయసంఘములకును సఖ్యత దేశమునందంతట పెంపొందింతురుగాక!

వివిధప్రాంతములవారి సంయోగమునకును, జాత్యైక్యత బలపరచుటకును సామాన్యభాష యవసర మున్నవిషయ మెల్లరంగీకరింపినదే. ఇట్టిభాష హిందీయేయని యందఱంగీకరించియున్నారు. కాన కాంగ్రెసు కార్యము లాభాపాములకముగ సాగింపవలయునని తెలుచున్నది. ఇందువలన, హిందీ తెలియనివారు అన్యప్రాంతీయులతో చక్కగ వ్యవహరించుటకును కాంగ్రెసు కార్యములందు పాల్గొనుటకును, ఆభాషను సత్వరమునేర్చుకొనవలయుననుట చెప్పకయే యూహింపదగియున్నది.

నిర్మాణకార్యక్రమమునందలి తక్కిన యంశములలో ఆస్పృశ్యతానివారణయు ఖద్దరు నిర్మాణమును అత్యంతావశ్యకములైనవి.

ఖద్దరు నిర్మాణ మన్నిటిలోను సుకరమైనదైనను దానియందు తగినట్లు వ్యాపకము చేయలేకపోవుట విచిత్రముగ నేయున్నది. ప్రజలలో లక్ష్యము లేకపోవుటయును ఉద్యమము కొంత తగ్గిపోవుటయును దీనికి కారణములు. మరల నుద్యమము ఉత్సాహముతోడ ప్రారంభమైనయెడల, ఈకార్యమును జరులు తీవ్రముగ నెఱవేర్చగలరు. ఖద్దరు వ్యాపకమునకు ఈక్రింద మహాహరించిన మూడువిషయములు అత్యంతావశ్యకములు.

1. ప్రతిరైతును తనభూములలో తనకుటుంబమునకు ప్రతిసంవత్సరమునకు కావలసినంతమట్టుకైనను ప్రత్తి పండింపవలయును.
2. ప్రతి కుటుంబ యజమానియు తనకుటుంబమునకు ప్రతి వత్సరమునకు వలసినంత దూది ముందుగ పంటకాలమునందే నిలువజేసికొనవలయును.
3. ప్రతియింటను ఒక్కరంటమైన నుంచి, దానిమీద తమకుటుంబమునకు కావలసిననూలు వడుకవలయును.

ఇట్లైనదేశమున వస్త్రములకు కొంతయుండదు. కొలది కాలములోనే భరతవర్ష మంతయు ఖద్దరువస్త్రమునే ధరింపగలను. అభ్యాసము జేసినకొలది సన్నవస్త్రములగూడ తయారుజేయుట దుస్సాధ్యము కాదు. కావున సన్నవస్త్రములపై అభిమానము గలవారికి సహితము కొలది కాలములోనే అవి లభ్యమగుటకు సందియ ముండదు. వస్త్రముల ధరల హెచ్చుతగ్గులు ప్రజలను బాధింపజాలవు. విదేశవస్త్రములతోడ పోటీయు నుండజోదు. ఒక ఈ ఖద్దరునిర్మాణకార్యమును దేశము సంపూర్ణముగ నెఱవేర్చినయెడల స్వరాజ్యము సాన్నిధ్యమున నున్నదనియే చెప్పదగును. ఖద్దరునందు విశ్వాసములేనివారికిను దేశమందున్నయెడల సబర్బరీ మహర్షి స్వరూపమును స్మరణకుచెచ్చుకొని, చెఱసాలయందు ప్రవేశించినప్పుడు భారతీయుల కాయన యెసంగిన సందేశమును గమనింపవలయును.

అస్పృశ్యతానివారణవిషయమున దక్షిణహిందూస్థానమందు పూర్వాచార పరత్వము ఆటంకము కలిగించుచున్నది. తీర్వాదోశన కలిగించినచే గాని అది జయప్రదము గాజాలదు. ఈ సమస్య తీరంతన వరకును, స్వరాజ్యసిద్ధి దుస్సాధ్యమే.

కాంగ్రెసు సంస్థా నిర్మాణము

కాంగ్రెసు సంఘములనిర్మాణము లేనిది ఎట్టిపనులైనను సాగించుట యసాధ్యము. పలుచోట్ల ఈ సంఘములు నామమాత్రా వశేషముగ నున్నవి. ప్రచారకులకు తగిన సహాయప్రోత్సాహములు లేకపోవుటచే కార్యనిర్వహణము వెనుకబడిపోయినది. గ్రామసంఘములు స్వరాజ్యసాధమునకు పునాదులగుటచే, గ్రామసంఘనిర్మాణముకంటె ప్రధానమగుకార్య మొక్కటుండజోదు. పట్టణవాసులకంటె గ్రామవాసులలో రాజకీయప్రబోధము తీవ్రముగ జరుపవలసియున్నది. ఈ భరతవర్ష మునందు పట్టణప్రజలకంటె పల్లెటూళ్లప్రజలే బహుసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. వీరియాశయములు, వీరియత్సాహము వీరిత్యాగము, వీరి పట్టుదలలమీదనే భారతదేశకాభ్యుదయ మూఢారపడి

యున్నది. భారతదేశస్వరాజ్యమునకు వారే నిర్మాణకర్తలు. కావున పల్లెటూళ్లలో కాంగ్రెసుకార్యములు విరివిగ సాగించి, ప్రజలముగావింపవలెను. అందుకు ప్రచారకులలో ప్రధానులు కొందఱు పట్టణములందుకంటే గ్రామములలో నివాస మేర్పరచుకొని కాంగ్రెసు కార్యవిధానమును పల్లెటూళ్లలో సాగించుట యవసరము. పల్లెటూరి జనులలో మహాద్యునుముపట్ల భక్తివిశ్వాసములు ప్రబలి, ఉత్సాహము మహాప్రవాహమువలె పొంగి పొరలినప్పుడు, పాశ్చాత్యవ్యామోహము నందు మునిగియున్న పట్టణవాస్తవ్యులు త్వరలో మేల్కొని, ముందంజ వేయ బ్రయత్నింతురు. మరియు స్వరాజ్యనిధి సమకూర్చుటకు గ్రామములలో తగినంత ప్రబోధము దున్నాధ్యమగుచున్నది. స్వరాజ్యసంపాదనార్థమై జరుగుచున్న యాందోళనము ఇంచుక దీర్ఘ కాలము నడువ వలసియుండుటచే, ప్రచారకులకు వలయు ద్రవ్యసముపార్జనకు స్థిరమగు ఏర్పాట్లు కొన్ని ముఖ్యగ్రామములలో నేర్పడవలసియున్నది. దేశీయ మహాజనసభాకార్యములు ప్రభుత్వకార్యములవలెనే, సరియైన కట్టుబాట్లతో నడపుట యావశ్యకము. అందుకు ధనమును కార్యనిర్వహణ దక్షులును కావలయును. వివిధప్రాంతములందు జరుగవలసిన కార్యముకార్యములు నడపుటకు బాధ్యతవహింపగలవారు కొందఱును నియమించుట విక్రీలి యవసరము. వారిలో యావద్భారతకార్యముల పట్ల భారము వహించువారు కొందఱు, ఆయారాష్ట్రప్రాంతముల కార్యభారమును వహింపగలవారు మరికొందఱును ఏర్పడవలయును. ఇట్టివారిలో ద్రవ్యసహాయముతోడ నావశ్యకము లేక యుండువారు కొందఱుండినను మరికొందఱుకు అట్టిసహాయ మొనర్చిననేగాని వారి జీవయాత్ర గడపుటకు సాధ్యము గాదు. అట్టివారికి వారివారియవసరము ననుసరించి, ద్రవ్యసహాయము చేయుటకు తగినధనము ననుకూర్చి, వారలమూలకముగ కార్యక్రమము నడిపింపవలయును. స్వరాజ్యప్రయత్నము కొంతకాలము గాఢముగ అన్నిప్రాంతములలో నడపిననేగాని సాఫల్యమగుటకు అవకాశము కలుగనేరదు. కావున నిట్టి నియామకముల రాబోవు సంవత్సరముమట్టుకైనను అఖిలభారత సంఘమువారు గావించి, అందుకు వలయుధనము సమకూర్చి, సూచనలు రాష్ట్రములవారికి చేయుట కర్తవ్యము. ఆయారాష్ట్రములవారును తమతమ రాష్ట్రములలో జేరిన వివిధమండలములందును ఇట్టి ఏర్పాటులనే జేయుట యవసరము. ఇట్టి కార్యనిర్వాహకుల నియామకము దేశీయమహాసభాకార్యములలో ప్రధానవిషయముగా అంగీకరించి ననేగాని, ఉద్యమమును పటుత్వముతో నడపుటకు సాధ్యముకాదు. ఇన్నిటికిని, ప్రధాననాయకు లగువారు గావించు త్యాగము ప్రబోధము లోనగువానివలన దేశము మరల సుతాహపూరితమై కార్యసాధనకు గడంగవలసియున్నది.

ఈ మహాసభాసమావేశమునకు మాలానా మహమ్మదాల్ గారు అధ్యక్షత వహించుట మనభాగ్యము. మాతృదేశ సేవాపరత్వము లగు మహానాయకులలో ఆగ్రగణ్యులు. దేశహితై కదితతో వీరును, వీరి యగ్రజులగు మాలానా షాకతాల్ గారును, చేసినకృషి జగద్విదితము. మాలానా మహమ్మదాల్ గారు కామేడుపుతికాసంపాదకులుగ నుండి ప్రభుత్వమువారి యక్రమచర్యల, నిరంకుశప్రవర్తనముల నిర్భయముగ ఖండించుచువచ్చినకతన, పెక్కుకష్టములపాలైరి. అసహాయోద్యమ ప్రచారమునందు గాంధీమహాత్ముని యనుయాయులై వీరు చేసిన సేవ, తదుద్యమమున కెంతయు ప్రోద్బలము కలిగించెను ప్రభుత్వమువారు వీరిని తిరుగ నిర్బంధించిరి. వీరివిడుదల ప్రజలయందు దధికోత్సాహము పుట్టించెను. వీరిరాక దేశమునందాశాజనకమయ్యెను. వీరు కారాగృహము వదలినది మొదలు కాంగ్రెసు కార్యభారము వహించి కాంగ్రెసునందును, ఐకమత్యమును శాంతియు సంస్థాపించుటకు వీరు కృషి సల్పుచున్నారు. హిందూమహమ్మదీయసఖ్యతావశ్యకమును గూర్చి ప్రబోధించుటకు, వీరును, వీరి జ్యేష్ఠభ్రాతృయు, దేశమునందంతట సంచరించుచు, శాంతిసందేశము నిచ్చుచున్నారు. ఈ కాంగ్రెసు మహాసభ యాలోచించదగిన యంశము తెచ్చియు లేవనెత్తి, ఈ సభ కేమియు ప్రత్యేక ఉద్దేశ్యము లేదనియు కొందఱునుచున్నారు. కాని, ఈ మహాసభయని నేతృత్వమున, దేశమునందు కాంగ్రెసు కార్యముల భంగపరచి, జాతీయసాభాగ్యాపేక్షకుల కెల్లరకు దుఃఖజనకమైనవి యగు హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యముల పారద్రోలి, ఐకమత్యమును సంస్థాపించి, జాతీయోద్యమ ప్రవాహము ననర్గళముగ సాగింప జేయ గల్గితిమేని మనమొక యుత్కృష్టకార్యమును సాధించినవార మగుదుము.

వీరి తల్లిగారగు బీయమ్మగారి సేవాపరత్వము మనము మఱవజాలము. వార్ధక్యమందున్నను, దేశమునందన్నిభాగముల దిరుగుచు, అసహాయోద్యమ సూత్రముల బోధించుచుండిరి. దేశ సేవాదీక్షచే వీరు కర్తా పరిత్యజించుట అసహాయోద్యమచారిత్రమందు సుపర్వాక్షరముల క్రస్తుటముగ లిఖింపదగిన అసాధారణ అత్యుత్సాగము. ఇట్టి సతీమతిని సుపుత్రుడు ఈ సభాసమాలోచన కధ్యక్షులుగ నుండురు. వీరిపందేశము ఉద్యమమునందు నూతనోజ్జ్వలము, నూతనోత్సాహముల పురికొల్పి, ద్వీగుణకృషిచేతాహుల జేసి గాంధీమహాత్ముడు మన సాన్నిధ్యమందుండగ కల్పించిన ఆశల పథలీకృతి మొనర్చునట్లు కార్యాచరణకు మనల బ్రోత్సహింపగలదు.

ఇక మీకాలము వ్యర్థముచేయక మాలానా మహమ్మదాల్ గారి సభ్యక్షపదవి నలంకరింప బ్రార్థించుచు, మీకెల్లరకు హృదయ పూర్వక స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

“మహాతమం.”

Grand Reduction Sale till the end of January

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి పుస్తకముల సెట్టు రూ 16 లు విలువగలది రూ 10 లకే యిచ్చబడును.

శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి సాక్షి నాలుగుభాగములు, వారి యితరనాటకములు మూడు భాగములు

భీష్మపరిచ్ఛ :- కర్త-మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి చక్కని క్రొత్తనాటకము. వెల రూ 0-12-0 లు మాత్రమే.

కన్నపుదొంగ, పగటిచుక్క, అగ్గిరాముడు మున్నగు పరిశోధకనవలలు, అనేక క్రొత్తనాటకములు, నవలలు మొదలగు పుస్తకములన్నియు మావద్ద దొరకును. సరస్వతీ వాచకములు

(Approved by the Text-Book Committee Madras) సెట్టు 1-టి

మొదలు ఎనిమిదివఱకు వాచకములు వెల రూ 2-12-0 లు.

అర్హతాబిల్ల పంపినచో క్యాటలాగు పంపబడును.

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, గోదావరి బుక్-డిపో, రాజమండ్రి.

మర:- కాంగ్రెసులో కోరుకొని పోస్తూవుల లాభము, ఆర్థికతో సమసామ్య పంపినగాని పుస్తకములు పంపబడవు.

ఆంధ్ర నైషధసారము

క్రిశాభకవిరచియిన ద్వైతాశ్రమముగారి రచించిన కృతి గారనైషధము ననుసరించి మనోహరమగు శైలియందు కుర్వజను సుబోధకంబుగ నుండునట్లు వచనరూపమున వ్రాసబడినది. ఇందు హంసరాజువారము, కలమాత్యుడు, కలికిలుల యాస్థానములు, దమయంతి కృష్ణలీలము, వానానాశము, చక్రవర్తిముఖ, కర్ణవముల వేరుల యన్నయ సహజముగ వర్ణింపబడియున్నది. ఇట్టి గ్రంథమును వాచిన మరీ విడుదలయదు. తరుణము దాటినవారు వెల రూ 0-12-0 లు.

సుగుణమణి ఆద్యులమగునవల 2 వ భాగము రూ 0-8-0 పాండరీకమాహాత్మ్యము

కులభైరవియందు వ్రాసబడినది. కొలది కాపిలుమాత్రమే కలవు. నాఖ్యముగా వ్రాడదగినగ్రంథము. రూ 0-8-0, చిత్రరంజనదాసుజీవితము రూ 0-8-0, స్వప్నవాసవదత్త నాటకము రూ 0-8-0, చెఱసాలయనభాగము రూ 0-12-0. మొత్తముగా గ్రంథములు తెప్పించేయెడల 8-0-0, పోస్టుచార్జీలు ప్రత్యేకము. 762 అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని. గుంటూరు జిల్లా, మద్రాసు ప్రెస్ బిల్డింగ్.

“బైరాగి చిటికీలు” 1098

పోస్తూవుల సహా 2 ప్రతులు రూ 1, బిక్రెతి 0-11-0 ఇందు గొప్పదనములగు సుప్రసిద్ధమైన అనేక పరమహంసకీర్తనలు, శుద్ధకీర్తనలు, అద్భుత వైష్ణవసాధనములు గలవు. ఈగ్రంథము లోలోకకారార్థమై ప్రచురింపబడినది. ఇది ప్రతియు టను లెప్పుకొందరికిని విల్లించును బోధపడును. ఇందలి పరమహంసకీర్తనలు చేసి నుభింపుదు. 1098 ఆంధ్రగ్రంథాలయము, విదయనగరం.

మేలానా మహమ్మదాలిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

“ప్రాణత్యాగ సంసిద్ధతయే స్వాతంత్ర్యమార్గము”

“కాంగ్రెసు వర్కింగుమిటి అట్టిసంసిద్ధతను జూపిన స్వరాజ్యము సంపత్నములో లభించును”

“అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమున కట్టిసంసిద్ధతయున్న స్వరాజ్యము మానములోనే వచ్చును”

“మనవాంఛమును ప్రాణాపణతో సద్గమ్యగమింపిమేని స్వరాజ్యము నేడే ప్రత్యక్షమగును”

“ఒక సంవత్సరము జేత స్వాతంత్ర్యమునకై ప్రాణములనర్పించి సద్గమ్యగమింపి చిత్తశుద్ధితో కనిజేసి పుడు ప్రభుత్వమువారు మననాయకుని పిలువవలసి స్వరాజ్యప్రత్యక్ష సందీయలేని అప్పుడు ‘ఇండియా రిపబ్లిక్’ పతాకమును ప్రేలాడగల్గుదు.”

నేడు కాకినాడలో సమావేశమగు 38-వ జాతీయమహాసభకు అధ్యక్షులగు మేలానా మహమ్మదాలిగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునుండి యీక్రిందిముఖ్యభాగాములు ముద్రితములు. ఉపన్యాస మంతయు నొక 134 పేజీలపుస్తకముగ గలదు. ముఖ్యముగ కాంగ్రెసుకును మహమ్మదీయులకును గలసంబంధమును గూర్చి వివరింపబడెను కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన విషయము లన్నియు చర్చింపబడి గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతములచే విశ్వాసము నిర్ధరింపబడినది.

ఉపోద్ఘాతము

మిత్రులారా, సహాధ్యాయులారా,

భారతజాతీయమహాసభ అధ్యక్షులైనందుకు ఆశ్చర్యమిది. ప్రతిభావంతు, ప్రతిభావంతులైన భారతజాతీయ మహాసభకు మహాద్వారమును నొసంగినందులకు భక్తిజ్వరముతో ఆచారమైయుండెను. ఇంతటి గాఢ ఆదరణ కల గౌరవపత్రము అట్టి మహాద్వారమునకు దుగ్గియుండడము, ఇదివరలో నా అధ్యక్ష స్థానమును కలిగించినవారిలో నొకరుగ నుండుట కలియుండదు. ప్రతిభావంతులైన ఆచారమైయుండెను. నాయకుల ధైర్యము, ఇట్లుంచు యశాచర్యమును వెల్లి ప్రకటించుటలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మైయున్న విషయము చిత్తశుద్ధి అనిష్టమునకిది దానిని ఆచారము మూలము గాకుండ జేసెను. ఏలే నేను మరల అట్టివాటనే పాడుటకు అట్టివిషయము ప్రోత్సహించుటలేదు. రెండు సంవత్సరములక్రింద నున్న నిర్వహించెదరగా కొన్ని రాష్ట్రములు నన్ను అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనినపుడు నేను నానామనా సుపరిచితులైన, అప్పుడుగాంచిన ఆశ్చర్యమును కొంతవరకు వెల్లడించుకొనిన గల్గియుంటిని! ఈసారి మూలమునై మహా అత్యధిక జేసెను. నేను చరిత్రపాటండి విడుదలకాక నేను స్వాసంఘమువారు కొలదికొలదిలో సమావేశమై కాస్త్రీయకాంగ్రెసు సంఘముల నిర్ణయములను నిశ్చయించెదరని తంతి వార్త చేసెను.

ధీర్ఘా ఆనందసభ సమావేశ మగుటకు వోద్యమ పరిస్థితులు, ఆనందసభయు కాదే నేను నానామ మహాసభ వారినిగూర్చుట కృత్యము జేయుట యని తలంపెదన్న యెడల అప్పుడైనను ఉత్సాహపరిచుకొని యుండెడి కాదేనే ఇచ్చట నే :ధ్యక్షుడుగ నుండుట ప్రకల్పించి నేను తలంచెదను. నేను నేను దగ్గి సంగోచమును వెల్లడిచెన్ను కారణము అందరకును తెలిసి యేయున్నది. కాదు భారత జాతీయ మహాసభలో సంబంధము ఈమధ్య కల్గినదే యని భావక ముంచుకొనలేదు. నేను 1919 లోనే మొదటిసారి కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధిగ వచ్చితిని. అప్పుడైనను అందు పాల్గొనుటకు యథావిధి జనకలసివ విధాన చుర్యయు జరుగకపోయెను. మేము సోదరుల మిద్రము యుద్ధము జరిగి. నాయకుల సంవత్సరములును బీజులు వెలుగులో ఏకాంత నిర్బంధ కానముగ దాటి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విడుదలయైతిమని మిలోకొందుట భావకముండవచ్చును. వెంటనే నేను ఆమృతరమునందు ప్రారంభమైజనుచుండి కాంగ్రెసుకు సహ సహాయుని. నేను మామూలుప్రచారము ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడుటకు విజృంభితమైయున్న అమృతరమునందు మంచివాడుగాన మమ్ము నాదండిరి మునుంపవ్వరము నాకభూత లోజరిగిన సభకొద్దరాని మూత్రమే నేనును నాసోదరుడును యథావిధి బహుభూత నెన్నుకొనబడి కాంగ్రెసుకు పోగల్గితిమి. ఇంతవరకు అధ్యక్షస్థానము నాక్రమించినవారందరకు ఎన్నో అడ్డంకులు కాంగ్రెసునకు జేసి వచ్చుచుండెడిది. అట్టి తీరి కాంగ్రెసు అభివృద్ధిలో నొకడగునెను, మిరింటిటి మహాత్తరరాజగోపాలాచారిగారినిగూర్చియు కృతజ్ఞులై వెల్లడు పూర్వాచారమును చుట్టి ముక్తముగ గలదా?

కాదు కాంగ్రెసులో సంబంధ మహాసభకల్గినదైనను, నన్ను అధ్యక్షునిగానుండుట ఒకటి బాధ్యతగలదు గలదు. కాంగ్రెసు లోగల సంబంధమునకు తోడు, నేను, ఈమందిరమున నేడే

కలెదనెను గాన్పించుటయు, కాంగ్రెసుకాదులలో నుత్తము దైవజ్ఞియు పునఃపునః జేయుండుట వోద్యమము. నేను 1919 లో జాతీయమహాసభకు ప్రతినిధిగ వెల్లివచ్చినందున ఆ యనంతరము అధ్యక్షముగ నుండెను, ఇదివరకెన్నటికంటెను గూడ నేడు మనవాడుకుగాంధీమహాత్ముడు లేనికొరత గాన్పించుచున్నది. ఆచారస్థానమున ఆచారము సువిషయముగ నుండుటకు మిచర్యలలో సహాయము జేయవలెనని భగవద్దేవ యొడల ఆంధ్రీయమహాత్ముడు భావకముగ ప్రాసాదముల ‘వెద్దవాళ్లు చచ్చిపోవుటలను మనకు వెద్దవారమైతిమి’ అని మూలము భావించెదను.

గాంధీమహాత్ముని నిర్వహణమునకు కారణమైన ఆయన గాంధీ సజీవముగ పూడ్చివేసెయెడల జేయునది దానిన ప్రభువంశజీవ భావము మిగిలి పోవునది తలంచినను, మహాత్ముడు జీవించి యున్న ప్రభావమును జీవించియున్న దని నానంతరము భావించు ని సహాయమును నమ్మియు, మిచర్యలలో సహాయము నమ్మియు, నే నీకోసం ఆతర్వత ఆవాసమునకిది తక్కువాయెనో, మిచర్యలకు నన్నున్న కొనిన యాచారమునొకరినర్వ మాణము జేయుటలని నమ్ముచున్నాను.

మిత్రులారా, అమృతరము, కలెద, నాకభూత, అచా మృతవాకాన కాంగ్రెసులో నాని నాని యధ్యక్షులున్నును యె వరు నాయకులుగనుండి నడిపికో వారే యెప్పుడును నేరముగ నుండుటలను మన నే నాయకుడిపుడు ప్రభావములను చిక్కి జయధృత్యులైతిమి నన్నాను. ఆచారధ్యక్షులెందులకున గల్గిన వెల్లి తిని ఎవరును పూడ్చుటలను. నేనో మిచర్యలకు మూత్రము. మిచ నాయకుల యశాచర్యములను నన్ను లైతికినీ నెడ జేసితిరి. మిచనానై ఆదాయము యాసభకుండు చర్యలలో నే గాక, సంగర్భరములయు నేను అధ్యక్షుడుగ నుండి మిచ సహాయముజేయవలసిన సుయములందుగాడ జాతీయమునని నేను నిశ్చయించుచున్నాను.

అధ్యక్ష ప్రయోజనము

ఒక విషయములో మాత్రము నేనునుడి మిచ పూచి నిశ్చయించెద. నేను దానిని ఆలవించకనే యుండునెదను. నేను నా జీవితమంతయును వివాదముగ నేయుంటిని. అవివాదములందు తీర్పుపాడువ్వకుల నాపునలపాటుగాడ గల్గియుంటిని. కాని మిచ నన్ను అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొని నా కట్టిస్వాతంత్ర్యములే యెడ జేసితిరి. అస్వాతంత్ర్యమును మరల పొందుటకు మాత్రమే నేను సంగోచపూర్వముగ నీ సుయమును అధ్యక్షతనాం య మహాజరకాళమును పడవలొనియుండెవాడను. ఏలే మిచ నాకు నే నెరుంగనికాంధీస్థానమున పోసంగుటలను, నామ డివివాదముగూడ వివాదముగ నుంధియేమందినది అంగీకరించెదను. నాపున నేను సంగిమిమయ్యములకు సహాయముజేయుట నై వివాదముల సలబుల కవకాళమునందుకొ డిని. ఇట్లు లాంగి పోయినందులకు నేను చింతింపకు. నేను మిచ అధ్యక్షుడుగ నుండి కత్తి యెంతుకును నేనేయుటలయును. ఇట్టిమహాసభల కవకాళము ననుగరిచి నే నీధిను ఉపకారముతో ప్రారంభించునెడల, నేను మిచనుకు దేనుభావముతో నన్ను జేయుచును కాని పరిపాలకుడుగ గాదు. మిచ నిర్ణయించుటకు నమ్మివిధానముల గూర్చి సయమునొప్పుము లడయుటలో నే నిచుటకాళమును జేయుటకున్నాను. మిచసహాధ్యాయు, మిత్రులగు నేను నాక కలెదలెదకుండ నిర్ణయములను కాలమును కత్తిని కృత

ముచుకుండ గాంధీమహాత్ముని సహాయము జేయగోరుచున్నాను. ఏలే యానిర్ణయములు మిచిగావల మునుగాని నావిగావు. లేకున్న పూ రంగీకరించెదరని మనవి గావచ్చును. నేను మహాత్ముని కృత్య ప్రభు భను గూర్చి జెప్పియుంటిని. ఆయనమృతక క్రికింప బడిపోయిన నాయ యెంతటి విజ్ఞానవంతులైనను దానిని విద్యుత్తునుటకు కట్టయెనని మన మంగీకరింపవలయును. గాంధీమహాత్ముడు యెవని గాని తనై స్వాధీనముల లాగము జేయలేనని కోయుండలేదు నేను గట్టిగ జెప్పగలను. ఏలే ఆయనతో నేక భవించి చిత్తశుద్ధితో నిర్ణయము ఆయన సమరంతురు ప్రకంపలను జేయవారు చాలమంది, ఆయన కృత్యయెడమాత్రము భక్తిని జాపుచున్నట్లును, ఆయన వెల్లివె స్థాంకములను వారు తమకు నమ్మకముండి ఆ గీతంతుల జేదనియు, ఆయన ఆరెన్నుజేయుటకు ముందు తెలియగా చింతింపెనీ నాకు తెలిసింది. మహాత్ముడు ప్రబలందరై పర్వత మంకత్తి నేనుమాత్రము తోనుగాలే దని చెప్పను. ఎట్లునైపు సమృద్ధిలాభం గెదనను కృత్యలాభ్యంతో కృత్యముగ కానుగ నాలొంది అట్లుచేయవలెనని నేను కోడ చున్నాను. నామట్లు నేం యెదై నొక ముఖ్యవిషయమును గూర్చి మిచ రంగీకరించరేమో యని నాయభిప్రాయమును వెలువ డంటినేనీ, నేను మిచ నిజమైన నేజీయనివాడ నగుదను మతి యొందియెడ మేయనగా, అట్లుచేయుట ప్రభావభక్తి నిర్ధారముల కనుగుణముగ నుండెను. అప్పుడు సంతృప్తికరములై కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు స్వాతంత్ర్యమునకు మన్నన, కొండక సద్భావమును జేరదీయుటకు చాలమందిని మాటాడకుండజేసినను మనము ప్రభావభక్తినిర్ధారములను నెక్కించుట యగును.

కాంగ్రెసుసభ వోట్లకు కాదు

ఏలే మనము ఒక విషయమును తెలిసికొనలేదు. నేను రి జేలమంది ప్రతినిధుల నెన్నుకొన్నదియు మనము ప్రతి వోటునండి కాకినాడకు ప్రయోగము జేసవచ్చినదియు, వోట్ల నిచ్చి, ఒక విషయమునుగూర్చి అభివర్తనమున్న అభిప్రాయమును నిజపురు చేయుటకు మాత్రము గాదని తెలిసికొనవలయును. పర్వత మహాత్ముడు ఒకరు చెప్పినట్లుల పోయిన దానినే తిరిగిచెప్పితిమిని, మనకు గాని యెరుకుటగానియేమి లాభము జేసినవార మరుదురా? మన ప్రయోగమును కృతజ్ఞులై, వృథాప్రయోగ గాకుండజేయ దలంచునెడల మనము కృత్యముగాని సంఘములుగాని బహుళజేటకు ముందుగాంచిన అభి ప్రాయములను, యెవరు తోడి ప్రతినిధుల అభిప్రాయములతో పోల్చి పరిశీలించినవలసిన ప్రాధ్యమముగ నుండును. మనకున్న నెక్కువ విజ్ఞానముభావముల గలవారి నిర్ణయముల సంగీకరించి మన అభిప్రాయముల మార్చుకొనినను, మన అభి ప్రాయములు కన్ను అప్పటికప్పుడు కృత్యము తీర్చుక అధిక సంఖ్యాకుల లాకేయభిప్రాయమును తెల్పినపుడు అందు కృత్యము మనకున్న నెక్కువవారు లేక పోయినపుటిని మన అభిప్రాయముల మార్చుకొనినను, అట్లు చేయుట యేమాత్రమును అధిక రముగాక గౌరవము భావింపవలయును. గాథముగ నేర్పిన నిశ్చయమును గౌరవించుటలో నేను ప్రప్రథముడుగ నేయుండెదను. ఈ నిశ్చయములు అన్ని జేలమందు అంతరాగత్య సంబంధించినవి కావుటకు విజృంభెను. ఈ విషయమున మహారాజులకేత్త యగు కాంగ్రెసు తన సహాధ్యాయులను వారు గూడ కప్పజేయుట సాధ్యమని భావక ముంచుకొనవలసిందిగ చెప్పకవచ్చుటకునుగలదు.

అత్యధికమాత్రము లవసరము

ప్రతిభులందరును యెప్పుడుకప్పజేయ విషయముల గూర్చి తమభిప్రాయముల వెల్లడిచి స్వాతంత్ర్యముగలను ఇష్టముకల్గినన్ని తీర్మానములు జాబాదించి మహత్ముల గలట్టి ఇతరుల అపరాధించిన తీర్మానములకు సరళులై న్నీని లేకచ్చును. తలంచినపు డెల్ల సభకు విధజింపవచ్చును. ఇతరుల అభి ప్రాయసాధ్యముల నాలొందింపకుండ, నేకమయొక్క దుగ్ధిని నాలొందింపకుండ యిట్టి పాటులను చలాయించునెడల నిజమైచని యేమియు జేయుటకు సాధ్యముగాదు. కథలలో మన పలల ఉత్సాహము కడులుటకు నిగనాయును లేకపోవుచుండెనిమియు అందు వారు కాంక్షిస్తూభావమును సన్నియే ముగలచునియు, మన నాయకమహాత్ముడు దెప్పి పారులో నగచెను. మన సామాన్యులును అధ్యక్షులమనము కడులుటకు కాంగ్రెసు ప్రతి నిధులందరి వాయకులే నెప్పుగల్గుదురు. ప్రతినిధులు అత్యధిక

రాజబంధము 1-వ పేజీ:పూర్వము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1928 సం. డిసెంబరు నెల 28 వ తేది

శుక్రవారము

ముప్పది ఎనిమిదవ

దేశీయ మహాజనసభ

ముప్పది ఎనిమిదవ దేశీయ మహాజనసభ నేటి

జనము కాకినాడ నగరమున ప్రారంభమయినది. మద్రాసు మెయిలు ప్రతికావ్రతినిధి దెలిపేటలు, ఇన్ని నాల్గ్ కు, ఇమ్మహాజనసభను జరుపుభాగ్యమంద్రదేశమునకు గలిగినది. కాకినాడ నగర గాజములలో జేరికబోయినను, అధ్యక్షులను సత్కరించుటలో నే కట్టణమునకును దీసిపోవడం. ఆంధ్ర మహాజనసభ వెనుక కాకినాడలో జరిగినపుడు, ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రతినిధుల కిచ్చిన ఆతిథ్యమును వారెన్నడును మరువజాలరు. కొంచెము మారుమూలగనున్నను, ఆంధ్రదేశపుకీర్తి గిక్కించుకు కాకినాడ తగినసాగు మనుటకు సరిదియములేదు. విశాలమగు ఏడులును, కత్తులేని ప్రజలును, ఆతిథి సత్కార మర్యాదల నెరిగిన విద్యాధికులును, గల కాకినాడనగరము కాంగ్రెసునిర్వహణ కారమును వహించి, ఆంధ్రుల గౌరవ ప్రతిష్ఠలను కాపాడనందుల కెంతయు సంతసింపవలసియున్నది. ఆంధ్రులన్ని భాగములనుండియు, ఆహ్వానసంఘము వారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడి తమకు జేకూసిన నూతన సౌకర్యమును జయకడముగ నిర్వహించుచున్నారు. భారతభూమిని భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజించి, ఆంధ్రదేశమును ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ జేయవలెనని ఆంధ్రులెంత గాఢముగ వాంఛించుచున్నను, ప్రభుత్వమువారు వారికోర్కెను నెఱవేర్చియిరి. దేశీయ మహాజనసభ మాత్రము, ఆంధ్రుల మనోభావములను గాఢించి, దేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజించి, ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర మొసగినది. అధికార వర్గ పరిపాలన క్రింద, ఆంధ్రుల యభీష్టులు ఫలసిద్ధి నొందునను నాశ కవకాశము లేకున్నను, స్వరాజ్యము సిద్ధించినపిమ్మట, కాంగ్రెసు సభవా శేరింపబడిన రీతిని భావల ననుసరించి రాష్ట్రములు లక్షక విభజింపబడు ననుటకు సంధియనులేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రము సభికారులు నిర్ణయజరబోయినను, వ్యవహారమునందు సిద్ధించినది. ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వము స్థిరపడినది. హిందూదేశమంతయు ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును గుర్తించినది. ఆంధ్ర రాష్ట్రము స్థాపితమయినదియే జెప్పవచ్చును. గాంధీమహాత్మునికి ఆంధ్రులపై ప్రేమయు విశ్వాసమును గలదు. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు బిమ్మట, ఆంధ్రులు గాంధీమహాత్మునిపై సత్కృతి భక్తిజాతరీ. వారి సంబోధనము ననుసరించి కద్దరు నిర్మాణముకై పూనికవహించి, హిందూ దేశమునందెల్ల పేరపడసిరి. ఆంధ్రులక మాండలిక మాట దక్కించుకొందురని నమ్మవచ్చును. ఆంధ్రులలో నుత్తమ లని గాంధీమహాత్మునిచే న తింపబడిన దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నియమించి, ఆంధ్రులు లేమి మర్యాదనీ, రాష్ట్ర మర్యాదనుకూడ కాపాడిరి. దేశమునందెల్ల సందగ్యతతో జరిగిన తరుణమున, కాంగ్రెసుసభ కాకినాడ

లో గూడుచున్నది. భారతీయు లికముం దయినను లక్షపుజేయక, తమ విద్యుక్తధర్మమును నిర్వహించినగాని, దేశము ముందుకు జోవుట కవకాశముండదు. ప్రజలలో కార్యోత్సాహము బురికొల్పుటకు, మహాత్ము దా లీ, కొండ వెంకటప్పయ్యల బోలు నాయకులే తగియుందురు. అసహాయోద్య మా రంభమునందీ యు గాంధీ మహాత్ముని కి కు డి భుజ మై నిలిచి, గాంధీమహాత్మునకు తోడు నిడయై బురిచేసి, హిందూమహాత్ముడీయ సభ్యమును బలపరచి అధికారవర్గమును విభ్రాంతి నొందించిన మహాత్ముదా లీగారికన్నను ప్రస్తుత సమయమున నర్హులగు అధ్యక్షు లింకొకరు లేరనుట నిశ్చయము.

అలీసాదరలు మహాత్ముడీయల హిందూవుల విశ్వాసమును చూడగోసిరి. దేశమునకై సర్వస్వమును కోల్పోయిరి. పెక్కు సంవత్సరములు కారాగృహమునందే జీవితమును గడిపిరి. మహాత్ముదా లీగారి పాండిత్యము జూడవలెననిన, నేటిదిన మొసగిన కాంగ్రెసుఅధ్యక్షకోకన్యాసమును పరిక్షంపవచ్చును. మహాత్ముదా లీ గారు, లోపల నెంత యనుకొను కొనురో పైకి అంత విశేషముగ తమ యభిప్రాయమును దెలిపెదరు. కల్ల కపటమును వారెఱుగురు. అంద చేతనే మహాత్మునికి వారిపై సత్కృతి వాత్సల్యము గుడిరెను. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమున నుండుటచే మహాత్ముదా లీ గారికన్నను దేశమును నడుపుటకు తగిన నాయకు డుండబోడు. అట్టి నాయకుని దేశ మేకగ్రీవముగ నధ్యక్షునిగ నెన్నుకొని తన పవేకమును గనుజుజుచెననుట నిశ్చయము. మహాత్ముదా లీగారు కారాగృహమునండి రాగనే, డిల్ల కాంగ్రెసుసభకు వెడలియుండిరి. అక్కడ బహిష్కార కక్షము వారికిని స్వరాజ్య పక్షమువారికిని సమాధానమునుకూల్చి, వివాదముల నంతరింపజేసిరి. మహాత్ముదా లీగారి అధ్యక్షతక్రింద, ఉభయపక్షములకును గుడిరిన సమాధానము మరల చెడక, నిర్మాణ కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటకు తగిన పూనిక దేశము గనువలయుటకు, కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ తోడ్పడు గాక. మహాత్ముదా లీ గారి నాయకత్వము, కాంగ్రెసునందలి రాజకీయ కక్షకులనేగాక, హిందూవులను మహాత్ముడీయలను నేక పాశబద్ధుల గావించుటకు సహాయపడునని విశ్వసిం చెదము. మహాత్ముదా లీగారియందు మహాత్ముడీయల కెంత విశ్వాసము గలదో, హిందూవులకును అంత విశ్వాసము గలదు. వారు దెలిపిన హితము నాచరణలోనికి దెచ్చుటకు ఉభయసంఘముల వారును, కృషిపలుపుట శ్రేయ స్కరము.

మహాత్ముదా లీగారు నేటిదినము, దీర్ఘకన్యాస మొసగిరి. అచ్చులో నూటముప్పది నాలుగు పుటలు గలదు. దీనినంతను భాషాంతరికరించుటకు మా ఎదుటనున్న స్వల్ప కాలములో సాధ్యమగునని తలచినను, దానంతను ప్రచురించుటకు సాధ్యకడదు. అందలి మఖ్యభాగములను భాషాంతరికరించి వే లొక చో ప్రచురించితిమి. బ్రిటిషు ఇండియాలో మహాత్ముడీయ వికాస మేతరున గలిగినో గ్రహింపవలెననిన, వీరి యపవ్యాసమును సారముగ జదివిన చక్కగ మహాధికము గాగలదు. వీరికి గల మేధాసంపన్నతము, చారిత్రకపజ్ఞానమును, పలుకర మగు భాషాశైలియు, సభ్యులను హర్షచిత్తుల గావించు హస్త్యరసమును, దేశభక్తియు, నిష్కపట హృదయమును, వీరి ప్రసంగమునందు ప్రతిఫలించుచున్నవి. మహాత్మునిపై వీరికి గల గాఢభక్తి, వెల్లవిరియుచున్నది. కాని, అధ్యక్షులుగ మహాత్ముదా లీగారి

ప్రసంగమునందుగాని, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి ప్రసంగమునందు గాని నూతన సం దేశము గనుపించదు. నూతనసం దేశము కొఱ కెవ్వరయినను ఆశ పెట్టుకొనియున్నయెడల, వారి కాశాభంగము గలగకమానదు. అయినను, ఇదియొకలోపమనించుటకు వీలులేదు. దేశమున కిప్పుడు గావలసినది నూత్నసం దేశములు గావు గంభీరముగు ప్రసంగములుగావు. ఎల్ల కాలములకును బనికేవచ్చెడి యుత్సృష్టసం దేశమును గాంధీమహాత్ముడివలనకే యొసగియున్నాడు. మహాత్ముని సం దేశమునకు ప్రత్యామ్నాయ సం దేశ మొసగుట దుర్లభము. స్వరాజ్యపక్షమువారయినను అట్టి ప్రయత్నము సలుపజాలరయిరి. సహాయ నిరాకరణమును, నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగింపక తీరదని వారును అంగీకరించెదరు. అట్టి స్థితిలో మహాత్ముదా లీగారు క్రొత్తసం దేశ మేమి యగలరు? శ్రీరాముని కార్యమును కొనసాగింప బూనిన వానరిబలగమువలె, అలీసాదరులేమి తదితరనాయకులేమి, మహాత్మునిసం దేశమును కార్యరూపముదాల్చు జేయవలయుననియే బోధింపగలరు. మహాత్ముదా లీగారు నిర్వచించినది కని నే. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారును అట్టి హెచ్చరికనే గావించిరి. ఉభయమును త్రివిధబహిష్కారముపట్ల గాఢాభిమానము జూపుచున్నను, డిల్ల సమాధానమును భంగపరుకక నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహింపవలయుననియే ప్రజలను కోరియుండిరి. నిర్మాణ కార్యక్రమము నేయేవిధముల కొనసాగింపవలయునో, సత్వరకాన్యాసాధనమార్గము లేవియో, మహాత్ముదా లీగారికొక్కడు వివరముగ సూచించినయెడల ఎక్కుడలాభము గలిగెడిది. ప్రజలలో కార్యోత్సాహ ప్రజ్వలనము గావించుటకు ఎక్కుడుగ తోడ్పడెడిది. కాని మహాత్ముదా లీగారు, మహాత్ముడీయసమస్యకూర్చి కడుదూరము వివరించియుండుటచే, ఇతర విషయములకూర్చి విపులముగ చర్చించుటకు వారి కవకాశము లేకబోయెను.

కాంగ్రెసు ప్రసంగమునందు మహాత్ముడీయ వికాసముకూర్చి ఇంతదూరము వెలుపుట సంభావ్యమాయని సుదేహము గలుగ వచ్చును. కాని, మహాత్ముదా లీగారివంటి ప్రముఖునినుండి మహాత్ముడీయ ప్రశ్న విషయము పూర్తివివరముల గ్రహించుట, లాభకరమే. మహాత్ముదా లీగారు ధర్మము కట్ల రాజీ కంగీకరింపకబోయినను, ఇతర విషయములందు వివిధసంఘములలో ను హృద్భావము పెంపొందించుటకు సమాధానమున కొడబడవలయునని బోధించుచున్నారు. డిల్ల కాంగ్రెసుసభలో వీరు గనుజుజుచిన సమాధానబుద్ధియు, హిందూ మహాత్ముడీయ సమస్య పరిష్కారముపట్ల వీరు నేను జూపిన సమరసభావమును, వీరి సహజశిలమునకు వన్నెదెచ్చుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముడు లేని కొరంతికై, వీరికన్న నెక్కుడుగ పరితపించువారుండరు. ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముడీయలపై మొదట నెట్టి యభిమానము గనుబుజుదిరో, సర్ సమ్యము అహమ్మనుగారి కాలమునందీ మహాత్ముదా లీగారు లేటవరచిరి. భాల్కనుయధము లారంభమయిన పిమ్మట, మహాత్ముడీయలకు బ్రిటిషు దృష్టభము కొంతవడి గోచరించెను. తుర్కీపై యుద్ధమును ప్రకటించిన పిమ్మట, మహాత్ముడీయలలో నూతనవికాసము జనించెను. వారి పెక్కు అన్నియు నిష్ఫలమయ్యెను. వారి ప్రార్థనల సాలకీంచువారు లేరయిరి. తమ మతిను నకుప్పదవము వాటిల్లుచున్నదని వారెంతదూరము విన్నవించినను, బ్రిటిషు కాశనిత్యము మహాత్ముడీయ పక్షిరక్షణము

లుండు ప్రదేశములను విడువగలను. నేడు హిందువులకన్న మహమ్మదీయులు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి విశేషముగ పరితపించుచున్నారు.

గాంధీమహాత్ముని ఆగమనము, హిందువులను మహమ్మదీయులను ఏకము చేయుటయగాక, అధునిక ప్రపంచమునకు కొత్తమార్గమును జూపెను. మహమ్మదాళీగారికి, హింసాసాధనయందు సమ్యక్ము లేకపోలేదు. స్వగతాంతరము హింసను పయోగించుటకు మహమ్మదీయులకు ముగ్ధిగిరించుచున్నదని, మహమ్మదాళీగారు నమ్ముచున్నారు. కాని, దౌర్జన్యముతో బనిలేకుండ, హిందూదేశము విజయము బడయగలదని మహమ్మదాళీగారు విశ్వసించెదరు. ముక్కుదియూడకొట్టమంది ప్రజలు గలిగిన భారతవర్షము అహింసను విడిచివేసి, నిందార్థముని వారి తలంపు. దౌర్జన్యమువలన విజయము చేకూరినను, అది కొలదిమంది పోరాటమే యగును. అహింస నవలంబించుచో, క్రజలు కొద్ది త్యాగముతో మహత్తర ఫలితమును సంపాదించెదరు. మహమ్మదాళీగారికి నిర్మాణకార్యక్రమమునందత్యంత విశ్వాసముగలదు. దానిని నిర్వహించుచో గమ్యస్థానమును సులభముగ చేరవచ్చునని వీరి తలంపు. అందుచేతనే, అసహాయోద్యమము నవలంబించునంతవఱకు అహింసను తా మెంతమాత్రము విడనాడవని, గాంధీమహాత్మునికి ఆలీ సోదరులు బాసయిచ్చిరి. ఆ బాసనుండి వారు దస్మించుకొనదలచుచో, బహిరంగముగ దెలిపెదరుగాని, లోపల సైక సంకల్పిని బెట్టుకొని పై కొకసంగతిని దెలుపదు. ఆలీసోదరులకు దురుద్దేశములను, కపటమును ఆపాదించుట యసభ్యము.

హిందూదేశ మంతవరకును అహింసా ప్రతమును ప్రకటించుచు గిర్వాహించినదని, మహమ్మదాళీగారి యుద్దేశము, ఇట్టి యుద్దమే పాశ్చాత్య దేశములం దుదయించినచో, ఎట్టి భీభత్సము జరిగి యుండెడిదో యూ హింస వచ్చును. మహమ్మదీయులు బహిరంగ దేశములకు తోడ్పడుచు, అధికారవర్గమునకు సహాయమును నిరాకరింపక తప్పదని వీరు ప్రబోధించుచున్నారు. మహమ్మదీయులకు ముఖ్యముగా కిలాఫాత్ సమస్య ఇంకను కరిష్కారము గాంచలేదు. హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము బలపడుటకు, ఒకరినొకరు తుడిచిపెట్టుట, ఒకరుజేసిన యెగుల నింకొకరు మరచిపోవుటయు, సుహృద్భావముతో మెలగుటయు మార్గమని, వీరు దెలిసిన హితము నందు విశేషార్థ మిమిడి యున్నది. ఉభయసంఘములు హిందూదేశమునందెప్పుడును కలిసి నివసించక దప్పదు. స్వరాజ్యము హిందువులకుగాని, మహమ్మదీయులకుగాని ప్రత్యేకముగ జెందునదిగాదు. ఈసంగతిని గుఱిసి, భారత మాతృ తనయులమని ఉభయసంఘములను గ్రహించుచో, పోరాటముల కెడముండజాలదు. వియోగ మేర్పడజాలదు. ఇట్టి భావము బలపడనిచో, కాగిలిముపై నెన్నియొడంబడికల దయార జేసినను ప్రయోజనముండదు. మహమ్మదాళీగారు దెలిసినటుల ఉభయసంఘములనును దోషులుగలను. అందుచే సైక్సంఘమువారిని సంక్షించుటవలన గాని, వారిపై కుగసాధించుటవలనగాని, జాతీయ సౌభాగ్యము చేకూరుదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి ఉభయ సంఘములను దీక్షతోపాటుబడునెడల, ప్రస్తుత వైషమ్యము లంతరించు ననుటకు సందియములేదు. హిందువులే కారణముచేయినను, స్వరాజ్యసంపాదనపట్ల ఉత్సాహము గనుపరుకబోయినను, మహమ్మదీయులు తప్పుక గనుపరుపవలెనని, మహమ్మదాళీగారు గోరుచున్నారు. ఈతరుణమున మహమ్మదీయులు గాని హిందువులుగాని, స్వాగ్రంథ్య

సంరంభమునుండి జాలిపోయిన దేశము నధోగతి పాల్పెనెడ రనుటకు సందియములేదు. దేశమంతా దుష్ప్రతిభానున్నను, ఆ శక్తి కెడము గలదు. ఈ సమయమున సయితము నాగపురపు సత్యాగ్రహమేమి, అకాలీసత్యాగ్రహమేమి, బొర్నడు సత్యాగ్రహమేమి, క్రజల త్యాగశక్తిని నిరూపించుచున్నవి. నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకై, గుజరాతురాష్ట్ర మత్యంత శ్రద్ధతో నీ తరుణమున గూడ పాటుబడుచున్నది. మరల సైక్సయూపునూపిన, దేశము గమ్యస్థానము చేరుననుటకు సందియములేదు. బర్మోలీ కార్యక్రమ శ్రేష్ఠతను నాయకులు పలువురు గుర్తించుచున్నారు. దానిని దృఢపిష్టతో కొనసాగించవలయునని మహమ్మదాళీగారు హెచ్చరించుచున్నారు. స్త్రీలు కర్షకు కార్యక్రమమునకు తోడ్పడవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. జాతీయ శిధికి ధనవంతులనుండి ధనము నాశించుటకన్న బిడలు బుద్ధిపూర్వకముగ నిచ్చి సర్వధనమును గ్రహించుటచే తనే ఎక్కువలాభముగలదని, మహమ్మదాళీగారి యుద్దేశము ప్రజాసామాన్యము తిలకు స్వరాజ్యసిద్ధి కిచ్చి తృణమయినను, అమూల్యముని ఎంచుట ముఖ్యము. కోటిమంది సభ్యుల నయినను కాంగ్రెసులో చేర్పవలెనని, అధ్యక్షులు గోరిరి. ప్రచారకులకు గౌరవ వేతనముల నీయవలయునని వీరు హెచ్చరించిరి. శరీరస్వాతంత్ర్యమును కోల్పోవుటయగాక, ప్రాణముల సమర్పించుటకు సయితము భారతీయు లేనాడు సంసిద్ధులగుదురో, అనాజే స్వరాజ్యము ప్రత్యక్షమగునని, మహమ్మదాళీగారు దెలిసిన వాక్యములు అమూల్యము లయినవి. వర్కింగుకుమిటీ సభ్యు లిందుకు సంసిద్ధులగుచో సంవత్సరములోపల స్వరాజ్యము లభించుననియు, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభ్యు లిందుకు తలపెట్టుచో మాసములోనే స్వరాజ్యము లభించుననియు, వీరు వాగ్దానము జేసిరి. కష్టపడుటకు వెనుదీసి, మహాత్ముని నిందించిన నేమి లాభముండును? ఇకముందు జావపల సినది, కార్య పరత్వము గాని వేరు గాదు. శర్య స్వము నర్పణ చేయ సంసిద్ధులై అసహాయవాదులు పాటు బడుచో, అచిరకాలములో స్వరాజ్యము సిద్ధింపక మానదు. దేశము తగిన ప్రయత్నము సలిపినను, ప్రభుత్వము లొంగనిచో, ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వము నపుడు స్థాపించవచ్చుననియు, ఈలోపుగ గాంధీమహాత్ముని నిర్దేశించిన కార్యక్రమమే శరణ్యమనియు, మహమ్మదాళీగారు స్పష్టముగ బోధించియుండుటచే, ప్రస్తుత సమయమున వేరు మార్గము వంకకు దృష్టిని మరల్చుట దోహదమగును.

మహమ్మదాళీగారిపై ప్రజలు నిజకౌరవము జూపదలచినయెడల, వారి యాదేశముల ననుసరించుటయే ఫలప్రకరమగు మార్గము. ఊరిక ముఖస్తుతుల గావించుటయు, జయజయధ్వానముల గావించుటయు, నిష్ప్రయోజనములు. అహింస సంఘాధ్యక్షులేమి, అధ్యక్షులేమి, ఒక్కప్రోవనే జూపిరి. అదియే రాచబాట. గాంధీమహాత్మునికి జయమగుగాక యని మహమ్మదాళీగారితో పాటు, భారతీయులై కంత్వముగ భగవానుని వేడెదరు గాక!

కిలాఫాత్ సమావేశము

నిన్నటి సాయంత్రము, కిలాఫాత్ సభ మోకతాళీగారి అధ్యక్షతక్రింద కిలాఫాత్ సమావేశమయింది. కిలాఫాత్ ప్రశ్నగూర్చి చర్చించుటకు, మోకతాళీగారి కన్న నక్కడు ప్రామాణికు లింకొకరులేరు. కాంగ్రెసుసభకు, మహమ్మదాళీగారు కిలాఫాత్ సభకు

మోకతాళీగారు నియమితులగుట, ఎ తయు సమంజసమై యొక్కచున్నది. కిలాఫాత్ ప్రశ్న పరిష్కార మగువరకు, మహమ్మదీయులు తృప్తిజెందరని, మోకతాళీగారు క్రభుత్వమును మందలించిరి. మహమ్మదీయులు గోవధను పూరిగ నాపివేయుట తమకు పరమసమ్యక్మని, మోకతాళీగారు దెలుపు తెంతయు ప్రకటించుచున్నది. హిందువులు కిలాఫాత్ సమస్య కొరకై తోడ్పడుచున్నపుడు, మహమ్మదీయులు గోవధ విషయమై ఎక్కువ నిగ్రహమును జూపి హిందువులతో గల సఖ్యమును బలపరుచుకొనుట యుక్తము. అవసరమగు సమయములందెల్ల, ఒక సంఘము మరొక సంఘమును శృప్తిపరుచుటకు బూనుకొనునపుడే, జాత్యైక్యత బలపడగలక, కిలాఫాత్ సమస్య కరిష్కారమగువరకు, హిందువులు లడవు నేమికి, మహమ్మదీయుల కిదివరకుమీరనే తోడ్పడుట ధర్మము.

గ్రంథాలయ ప్రదర్శనము

గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమును ప్రారంభించుచు, ఆంధ్రభిక్షుగారు వ్యాకర్తి సుబ్బారావుపంతులుగారు భాషగృహమును సుపన్యాస మిచ్చిరి. బోధాను పిమ్మట, ఆంధ్రదేశమునందే గ్రంథాలయోద్యమము విశేషవ్యాప్తి గాంచెను. కొంత కాలమునుండియు నీయుద్యమము కొంత వడి నిడుచుచున్నపు, దీనిని మరల నుద్ధరింపజేయుట ఆంధ్రులవిధయగుచున్నది. నిర్మాణ కార్యక్రమముగూర్చి హెచ్చరికలు జేయబడుచున్న నీ సమయమున, గ్రంథాలయోద్యమము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుటకు ఏమి గలదు. గ్రంథాలయే ద్యమము గ్రామోద్ధానము, స్వరాజ్య నిగ్మాణమునకును ప్రోద్బల ము. గుటకు విశేషావకాశ ముగలదు. గ్రంథాలయోద్యమ నిర్వాహకుల కృషి ఫలించుటకు, మహాదన సేవము చేకూరుచున్నదని గ్రహించుట మేలు.

సానిత్య వార్తలు

మైసూరు గుబ్బినాటకకంపెని:— ఈం 30 వార శత్రురాత్రి 9.10 గంటలకు ప్రాచ్యేలోని ప్యారెనుధి మేటరునందు కన్నడమున నదార మహానాటకము ప్రదర్శించును.

సుగుణవిలాససభ:— ఈసభవారు శత్రు సాయంత్రము 5.30 గంటలకు :బ్రిటిషు హామనందు ట్రాగి వాస్తవ్య లగు కడిత నుబ్రహ్మశాస్త్రీగారి "లవ కు" నాటకమును ఆంధ్రమున ప్రదర్శించును.

రాకపోకలు:— గౌ. పి. పి. రామస్వామి అశ్వ దిగారు జేరిన మదయం పాలఘాటునుండి చెన్నైకి కచ్చిరి. గౌ. వ్యాజ్ఞమూర్తి స్వెన్నరుగారు నన్నై రాత్రి 10.15 త్రామయలలో దెవవాడ కల్గిరి.

మైగుళూరు అమెచూరునాటకసంఘము:— ఈసంఘము వారు శత్రు సాయంత్రము 5.30 గంటలకు సౌందర్యమహానందు "సుధద్రావాటనాడు" ఆంధ్రమున ప్రదర్శించును. టి. రాఘవాచార్యులు గారు ప్రధాన పాత్రను ధరించును.

పార్కు వేడుకలు:— దక్షిణహిందూస్థాన వ్యాయామ క్రీడాసంఘము యజమాన్యమున ఇప్పుడు పార్కునందు జరుగుచున్న వేడుకల సందర్భమున మదయం పంతులుగారు ప్రధాన పాత్రను ధరించును. ప్రదర్శనకాలమున నుంచుటకు ఏమి శ్రద్ధ పోలిన విషయము ఉల్లంఘన చేసినది తెలియుచున్నది. ఇట్టి ప్రదర్శనకాలతే అందుచేత కష్టపడుచున్నది.

ఆంధ్రకర్మాగారమునకు వాటాలు వేయించుటకు ఏజంటుగా నుండగోరువాడు మానేజింగ్ డైరెక్టర్ గారికి వ్రాసిన వివరములు తెలియగలవు.

7-వ పేజీకిరువాయి

మనందు క్రమవిచారణతో నిరాశతో ఒంటిరిదులయందు యాన
 ట్ల లనేకులు జీతములను గడపుచున్నారు. ఇట్లే ఆప్టముల
 మునను డిప్టెన్సు ఆఫ్ ఇండియా ఆప్టములమునను మహమ్మదీ
 యులనేకులు బారాగ్యములను అందుకొను. ప్రభుత్వమువారుతిమ
 కన్న అధికారమును దుర్వినియోగ మొనర్చిన వానియవారు
 మాఅనుభవమును విని నిజమును తెరగవచ్చును. అధికారుల విచక్ష
 ణ బుద్ధి, రహస్య విచారణ, పాత్యుల వాక్యా
 తము మున్నగువిషయములందు మాకు చక్కని అనుభవము గల
 దు; కొత్తపట్టుముల్ల భారతీయులకట్టి దుర్లభవిర్భవనో మాకు
 దెలియును. 18 కోట్ల వందలి క్రమచట్టముల పరిపాలనమునుండి
 నిహిన్నగుచుట యగుచున్నది."

రాలటబిల్లులు కలుగు అర్థములను గాంధీమహాత్ముడి
 స్వప్నముగ తెలుపుభాగ్యము మాకు గలిగెను. ఆస్తిని మహాత్ము
 డు సత్యాగ్రహాద్యములను ప్రారంభించెను. అసహాయాద్యము
 కమున కది నూర్చొదయము గా నుండెను. ఈ సత్యా
 గ్రహాద్యములను వలన జరిగిన అల్లరులు చరిత్రలయందు
 చెర్చబడినవి. తనవిప్పుడు మహాత్ముడు గ్రహించెను. సుందయూచి
 ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని గొప్పకన్నడమును
 వాని జీవితచరిత్రమునుగురించి అర్థముమొక్కరి. అసహాయ
 మున స్వాతంత్ర్యక్షణములకు దేశీయులందరేకమృత్యుము కలుగ
 జేయుటకు మహాత్ముడు కంకణము కట్టుకొనకుండుట ఆతడంటే
 గొప్పదప్పడముగ నుండెడిదను విషయమును గుర్తెరుగవలెను.
 ప్రజలు ఆత్మనిగ్రహము మాపగలరని
 మహాత్ముడు నమ్మెను. ఇదియే మహాత్ముని
 తప్పు అట్లుకాక ఎట్లు ఆత్మపణ మొనర్చక రోటు పట్టుకొను
 నహించియుండుట మరలతప్పురమగు తప్పిదముగ నుండెడిది! దా!
 రెండుమార్గములందెను. పౌరుల దౌర్జన్యమును సహించి స్వాతం
 త్ర్యమునకు ప్రయత్నించుట, లేక పిరికిపందలకలె బానిసత్వమును
 కలుగజేయు ఈ చట్టమునకు అంబుడుట. బానిసత్వమును అంగీ
 కరించు మహాపాపమునకు లోబడుటకంటే ప్రజల దౌర్జన్యమును
 అంగీకరించుటకు నేనుమాడ వెనదిసియుండెను. ఆరుంబత్సర
 ములకాలము ప్రాణములతో పూడ్చిపెట్టబడవలయునని శిక్ష చెప్పి
 నన్యాయాధికారియెదుట మహాత్ముడివిషయమై పట్టు చెప్పెను.
 "నేను నిష్ఠతో చెల్లాటము గావించుచుంటిని. నాకు
 తెలియును. కాని నానికల్ల ఏన్నడు ప్రమాదములకు నుండిరదై
 నేనట్లు చేయుచుంటిని. మరల నాకు స్వాతంత్ర్యము కలిగిన నే
 నట్లే చేసెను" మహాత్ముని బోధలకును జీవితమునకును క్రిస్తు
 బోధనలకును జీవితమునకును ఎంతయో సామ్యమున్నది ఏమైన
 ను సరే తన భగ్యమును వదలుకొనుటకు మహాత్ము డించుకొనెను
 అంగీకరింప వుండెను.

అహింస

నాకును నాబోటివారికి అహింసవై గల ఆభిప్రాయము
 లను తెలుపుటకు ఈ అవకాశ ముపయోగించెదను. చెడును ప్రతి
 ఘటించుట సాధమున కైగ్రస. సిద్ధాంతమును నేను ఆమోదించ
 ను. కైగ్రప్రతిఘటన ఈ సిద్ధాంతము కడదిన మహాసర్వగామమున
 ఎంతవరకు అచరణయ్యుండునది విషయము ఎల్లరకు తెలియును.
 మతాధికారులు నైతికుల దీనిని కంప్రమేదిరి. ప్రపక్త బోధిం
 చిన విధమున యుద్ధము చెడ్డదని నేను నమ్ముచున్నాను. కాని
 యుద్ధము కన్న చెడు విషయము లేన్నియో
 యున్నది. ప్రతిఘటన యుద్ధముకంటే కరుణలమునై ఆధారపడిన
 వారిని తన విధమున ప్రతిఘటించుట మహమ్మదీయు భగ్యము.
 కొరాను అనుసరించి యుద్ధము తిక్కమార్గమైనను పరులయద్ద
 మార్గములను యుద్ధములనే అంగీమొందింపవలెనని కొరాను అంగీ
 కరించుచున్నది. నిర్యాదము అంగీమొంది కాంతజిగ్గు తేర్చడి
 నపుడు యుద్ధంబర కూడ అంగీమొందవలెను. దౌర్జన్యరాహిత్య
 పరిమితి ఇట్టిదని ఇస్లాం మతము నూచించు
 చున్నది. కాని ఈ సందర్భమున నేను మహా
 త్ముని సిద్ధాంతమును అంగీకరించితిని. ఆత్మరక్షణమునకు కూడ
 దౌర్జన్యమునకు గడంగకూడదను సూత్రమును అంగీకరించినాను.
 దౌర్జన్యము చూడకయే విషయము కాంచవచ్చునను నమ్మక ముం
 దుటచే నేనెవరదని అంగీకరించెతిని. 182 కోట్ల జనముఖ్యతో కూడిన
 జతమునకు దౌర్జన్యమే సాధనమగుట గౌరవకరమగు విషయము
 కాదు. దౌర్జన్యమునకు కలుగునిజయము బాతికంతయు చేరవడి
 కాదు. అవిజయమునై నిరుల గౌరవము నున్నది
 చేయును. మనము కోరు స్వరాజ్యము ప్రజలది.
 ఇట్టి స్వరాజ్యముపొందుటకు ప్రజలందఱు కంతోమముతో త్యాగ
 ము కైకటించుట అవసరము. ఇట్లుకాకున్న స్వరాజ్యమును పొం
 దుటకును స్వరాజ్యసంపదనకాపాదుకొనుటకును మనము నైతికుల

నై ఆధారఃడియొందవలెను. అల్పసంఖ్యాకుల సంపూర్ణత్యాగ
 మునకు కాక అధికసంఖ్యాకుల త్యాగము కల్ల మనము స్వరాజ్యాధి
 కారమును పొందవలెను. దౌర్జన్య రాహిత్య అసహాయాద్యము
 నిర్మాణ కార్యక్రమమునందు నాకు సంపూర్ణ విశ్వాసమున్నది.
 అందులకే దౌర్జన్యముగూడట అవసరమగుచున్నది. దౌర్జన్యము
 నకు గడంగవలసినపుడు ఇప్పుడు మనము పొందుచున్న క్రమశిక్ష
 మిగుల లాభియముగ నుండెను. కాని నిర్మాణ కార్యక్రమమును
 మనము కొనసాగించిన దైవకృపనల్ల మనకొక రీతికేగవలయు నను
 కము నాకు గలదు

ఇంతకును అసహాయాద్యమును కోరు త్యాగము స్వల్పమై
 నది స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు ప్రాణములను అర్పించు
 టకు సిద్ధముగ నుండవలెను. ఇతరదేశములందు దేశమునకై ప్రాణ
 ముల నిర్పించిన వారెంతవందో యున్నాడు.

అసహాయవాదుల దౌర్జన్యము ఇతరుల దౌర్జన్యము
 ఇట్టిపరిస్థితులలోమనము దౌర్జన్యమున ప్రోత్సహించుచున్నా
 రుని ఆత్మపించుట విచిత్రముగనన్నది. అధికారులచేతులు బాలి
 యను చాలాబాగు మాత్రులరకముతో ఎత్తినను వి. అధికారు
 లందుకు చింతకూడ కైకటించలేదు. చొంచారా బొంబాయి
 అల్లరుల సంపూర్ణ బాధ్యతను వన నాడుటకు అంగీకరించెను.
 అసహాయాద్యమపు నైతి విజయము మన ప్రజలకుల బూటక
 ము దీక్షల్ల స్పష్టమగుచున్నది. చొంచారా అల్లరుల నేమును
 విచారించునపుడు దౌర్జన్యమును అంగీమొందిండుటకు గావించ
 బడిన ప్రయత్నములనుబాడ పఃకిరింపవలెను. ఇతర దౌర్జన్యము
 కలిగినదే యని బెదిరిండుట అవసరము. ఇతర స్వల్పకాలములో
 భారతీయులు ఇట్టిఆత్మగ్రహము ప్రకటించి మానసిద్ధాంతముల
 ననుసరింప గలుగుట ఆత్మగ్రహముకు విషయము. కోట్లకొలది ప్రజ
 లు మహాత్మునివాక్యమున స్వాతంత్ర్యము పొందుటకు సంక
 ల్పించుకొనిరి. ఇట్టి జరిగితులలో ప్రజలంత కాంక్షముగ మరలదేశ
 ముందైనను క్రమచట్టమునందేకిరి. విశాఖాభిముఖులందరి దేశ
 ములలో ఏదేశమున దైనను ప్రజలయందొట్టిప్రభావము కలిగియుం
 డిన రక్తప్రవాహములు పాటుచుండెడివి. భారతదేశమున కీరు
 పట్ల ఏన్నవంతుటకు మహాత్ముడే కారణము.

ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుట

అమృత సరము కాంగ్రెసునందు సంస్కరణములకు
 సంబంధించిన తీర్మాన మొకటి తేబడినది. ఈ కాంగ్రెసు
 మహాసభ కలిగి నాగుసంవత్సరములు మాత్రమే అయింది
 కాని పరిస్థితు లన్నియు సంపూర్ణముగ మారినవి. ఆమృత
 సరమునందు దేశబంధు దాసు గారు, లోమనాథుడు కాననభిల
 నుపయోగింపకూడ దనియు ప్రభుత్వమువారి బోధనకూడ
 జనియు వాదించిరి. అసహాయము గాంధీ మహాత్ముడే సార్వభౌ
 మ ప్రకటనయందు దెలిపిన ఆభిప్రాయముల ప్రకారము ప్రజలు
 సహకారభావముతో సంస్కరణల నిర్వహించవలెనని వాదించెను.
 ఏవత్తువారును అనుకూల విధమునకట్లులేదు. సామ్యముగ కట్టి
 పరిస్థితులందు కరుణ విధముననే ఏదెమార్గమున నొప్పించు
 ములు చర్యలతో కాంగ్రెసువారును కాలమాణ మొనర్చగడిగిరి.
 నేను కాంగ్రెసునందు పాల్గొనుటకదియే ప్రథమసమయము.
 నేనును నా సోదరుడును కలిసి మహాత్మా గాంధీ లోమనాథు
 డికు దేశబంధువానుగార్లకు నుగ్గరకును సమాధానముగ నుండు
 మార్గమును వెదకుటకు గడంగితిమి. తునకు జనుమందితిమి.
 త్వరలో సంపూర్ణ బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమును సంపాదించ
 వలగువిధమున సంస్కరణలను నిర్వహించుటగాను సాధ్యమై
 నంతవరకు వానిని నిర్వహించెదమని కాంగ్రెసు ఒక్కసారిచున్న
 ది." అను తీర్మానము తుదకంగీకరింపబడినది. అటుతరువాత,
 భారతదేశము వెంటనే స్వరీపాలనము పొందుటకు అర్హులగిరి
 యున్నదనియు, సంస్కరణములు నాలవయి అసంఖ్యమైన
 ములనియు ప్రకటించుతీర్మానము దేశబంధువానుచే నుపవాది. ప
 బడి లోక మాన్యని చే నామోదింపబడినది. అమృత
 సరమునందు గూడ, గాంధీమహాత్ముడును అతని అనుయాయు
 లును, సాధ్యమైనంతవరకు ప్రభుత్వముతో సహకార మొనర్చ
 నంగీకరించుచున్నారని దెలుపుటకు గాను ఈవిషయమును దెలిపి
 తిరి. కాని అసహాయమున పరిస్థితు లన్నియు పూర్తిగా మారెను.
 హిందూమహమ్మదీయుల కైంము దృశ్యమై సోదర మై
 తలవర మెలగ జొచ్చిరి. "గంభీరుడు కదలాలను తోడెను,
 తీగరి తోడెను నుండ జీవరాహిత్యము"లకు ఉపశాస్త్రము
 లంతరించెను. కాంగ్రెసు తీర్మానములు సార్థకులు తీర్మానము
 లే యనియు, ప్రజలు వానిని నిర్వర్తించుటకు కృతసిద్ధియై
 యుండెననియు వానియందు గన్పడుచుండెను.

సహాయాద్యమునుండి అసహాయాద్యముమునకు
 పరిణామము

ఇంతవరకు ప్రజల బాహ్య ప్రకర్తనమునకు సంబంధించిన
 మార్పుల నే ను కిదిని. వారికాంగ్రెసిధానమునందుగూడ సంపూర్ణ
 మగు మార్పు గలుగవలసియున్నది. ఈమాత్ర ను దెచ్చి విషయ
 మేది? ప్రభుత్వమువారియెడల నాకుగల ఆభిప్రాయములు సం
 గ్రామముయమున అందు ముఖ్యముగ 1918 నెలన సంపూర్ణముగ
 మారిపోయెను.

1911 నెల ప్రాంత్యమున, 1914 నెలన వరకును కామేడు
 ప్రతికూల ప్రభుత్వమువారిని గురించి నేను దెలిపిన ఆభిప్రాయ
 ములు గుర్తుపట్టలేకరిగి మారెను. 1919 నెల డిసెంబరు నెల
 కును, ప్రభుత్వముతో సహకారమునకు సంబంధించిన తలప
 గాంధీక మధ్య త్రోవయందుకొన్ని విషయము నిజమే. అసహా
 కారము గూడా సాధ్యమగునని నాకపుడును విశ్వాసము లేదు.
 మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వముతో సహకారభావముతో నుం
 దుటవలన గలిగిన ప్రతిభలమేమో నాకు దెలియును.

జలియన్ వాలాబాగు, పాట్లపై ప్రాకించిన సూను, డాబ్
 బంగళా, మరీయక నాలా, మున్ను కుఘాంతులు, అధికారులకు
 అసాక్ష్యము కలిగిన కోపముచే సంభవించిన పా బాటులు గాత
 నియు, విదేశీయు నిరంకుశాధికారవర్తన నాకేంబ యున్న
 వ్యాధియొక్క చిహ్నములనియు, మొనటినుండి ఈ చిహ్నములకు
 గన్పడుచున్నవియు నాక దెలియును. ఈ వ్యాధి ప్రభుత్వ
 పద్ధతినందు కనామగ జనించినదియు, ఈపద్ధతి మానవజాతు
 ఈ వ్యాధి చిహ్నముల కర్తవ్యనియు, ఏటి ము
 న్నామమును మార్పుకొనిగి ఈ చిహ్నముల మున్నుల సంభ
 వము గాదనియు నాకు బాగా విశ్వాసము గలిగెను. 1921 నెలన
 కానాటు ప్రభువీ దేశమునకు వచ్చి సంస్కరణ కారనసభను
 తెయిపును "మరచిపొందు, తుమించు" అని గోరెను. నేను
 తుమింపగలను. కాని మరచిపోవుట నాసాధ్యము గాదు. మరచి
 పోవుటయనగా, ఏర్పించుడి మేల్కొంటేమో తిరిగి అట్టివిధనీ
 పొందులెని యున్నను గాంధీ మహాత్ముని కింను విశ్వాసము
 కుదులేదు. తరువాత కొంతకాలమున కాలని మరతము మారెను.
 అమృతసర కాంగ్రెసు తరువాత చాల నెలలకొక కాలిడింకను,
 ఆంగ్ల దేశము పశ్చాత్తాపము నుండునని
 యు, భిలా ఫతు స్వాతంత్ర్యమును తిరిగి
 యొనుననియు, జజింటులో ఆరేవను కదలి చేయుననియు, పం
 జాబు ఘోరముల క్షిపిహార మొనగు ననియు ఆకపో
 డనే యుండెను. ఆరిండి ఆకమాత్రమే గాదు. అట్టి సంపూర్ణ
 విశ్వాస మాతనికి గలదు. తుదకాలిని నావరించిన చిహ్నముగూడ
 విచ్చిపోయెను. ఆతడు మా యాదరికంటెను ముందునకు వెళ్లుటకు
 ప్రారంభించెను. భారతదేశము, భిలాఫతు సంస్కరణుల (జిటిఫు
 ప్రభుత్వముతో మువిజేయుటకు ఆంగ్లదేశమునకు జనినప్పుడు
 రైటులకలయులు లాడుదుబాద్ది గారు అట్టిచర్యలు నిరర్థకములని
 దెలిపెను. ఇంతలో పంజాబు ఘోరములు "విషయముల
 గ్రహించుటలో పొంబాటు"గ పరిగణింపబడినది. ఈ "పొం
 బాటు" నామోదించిన నిరసకాధులగు భారతీయులని నిష్కారు
 ల్యముగ వాత్యయొనర్చిన హంకరు - భారతదేశముయొక్క
 దుర్భరదారిద్ర్యమునుండి వెన్నను నొసగి బహుళరింపబడినది.
 ఈతడు సాయధానులగు భిలులచే రక్షింపబడుచు, ప్రభుత్వ
 భవమున నుండుటచే, జెనరలు డెయ్యరు సంపదర్శ
 మున గలవాడై మైనను ఈతనిసంస్కరణల లేను, అట్టిస్థితియందు
 గాంధీమహాత్ముడు పాలకపాలితులమధ్య సహకారమునందు
 విశ్వాసమును గోల్పోయెను.

అసహాయాద్యము

అసహాయాద్యమును గురించి ఇదివరకే చాల చెప్ప
 బడినది. చాల గ్రంథములు వ్రాయబడినవి. ఇంకను మన ప్రతి
 క్షముగాని, మనస్సే హితులలో కొందరు గాని బాకభావము
 వర్ధ మొనర్చకొనజాలనియెడల నే నీ యుపశాస్త్రమున వారికి
 అసహాయాద్యమభావమును బోధయింపగలవని దలంపను. దౌర్జన్య
 మును మునునిగోధింపజాలనియెడల దానికి సహాయ మొనర్చకుండు
 వైన నుండవలయుననిమాత్రమే వారకదెబబలను. ఈ అసహాయా
 ద్యము ము విధించు త్యాగమును ధిరకాతి మొనర్చ
 గలిగిన భారతదేశీయ ప్రభుత్వము సంపూర్ణ
 ముగ నిలచిపోవునని మనమునాకొను విషయము నజమే. అట్టి
 ఫలితము గలిగినను, అది ఉపధితిమే గాని ప్రధానఫలిత ముది
 గాదు. యుద్ధముమున్ను పేరునందు నిర్మాణమునకు
 గానించుచున్నను, యాధార్థ్య ముదిగాదు. ఇతరులను స్తంభింప
 జేయుటయే దానిప్రతిజ్ఞదృశ్యముగాదు. మనముందు వ్యాధినించి

నే నీచమయై ఇంతదూరము జెప్పినది ఏలయనగా, ఇం
గ్లాండుతో సహకారవిధానమును మానుకొనవలసినదిగ నోడు
వారికి ఇబ్బతయనుచు దెలియుటకే. భారత శత్రువు ఇంగ్లాండుతోను
సామ్రాజ్యమునందలి డొమినియనులతోను సమానభాగమును

గలిగియుండనంత కాలమును ఇండియా ప్రభుత్వము ఆరువేలమైళ్ళ దూరమునను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు శ్రీదికాఖ్య నున్నంతవరకును ఈ ప్రభుత్వ మెంత యనుకూలముగనున్నను అందలి సద్భావము తృప్తిరహితముండజాలదు. విదేశీ ప్రభుత్వమునెడ భక్తియే గాక ఇతరవిధములగు భక్తులుగూడ గలవు. భారతదేశములోని మహమ్మదీయులు దేవుడయెడలను మతగురువులయెడలను భక్తిగలిగియుండి ప్రభుత్వమునందు భక్తిలేదని మహమ్మలను కరాచీలో శిక్షించియు శిక్షించునంత కాలమున, ఈ మహమ్మదీయభక్తులమి మహమ్మదీయేతరుల అధికారము క్రింద నున్నంత కాలమున, భగవంతుని దూరియొసగిన దౌర్జన్యపాతక అసహాయోద్యమము దక్ష ప్రత్యామ్నాయము కల్పించి లేదు. ఒకేలే నున్నయెడల నది ఘోర యుద్ధమే! ప్రభుత్వమును భయము గలవారు మన విధానము మార్పు జేయవలెనని జెప్పచుండరు. మనము ఆ ఘోర ప్రత్యామ్నాయమునకు గడంకజాలము. గాన అట్టి విధానము నందలి మార్పును దలపెట్టనే జాలము.

మహమ్మదీయేతరులతో మహమ్మదీయుల

సహకారము

మనము శత్రుత్వమున తో సహకారము జేయుటకును మహమ్మదీయేతరులతో గూడ సహకారము నొనర్చుటకును కొనసవలెనా? ఇస్లాము ఉద్యమమును ప్రోత్సహించుటకు తోటిమతస్థులతో సహకారమును మానుకొనవలెననుటకు హిందువులు గాంధీజీవార్యుడు జెయుటకు వెల్లిడినది నేమి జరిగెను. కేడు హిందూ మహమ్మదీయ సుబాధకులు రెండు వర్గములు క్రింద నున్నట్లు లేవని నాకు తెలియను. ఇందులకు కష్టమిదో ఒక జాతిదేశని భారతదేశభక్తుడైవలెననుగల విక్రమలాక! నాకు రాజకీయ సహకారము లెంతయును సమర్థములేదు. కేరీ శాశ్వతదికలే జెప్పించుట రెండు పక్షముల వాదమును సహజముగానే యున్నవి జెప్పట నాకష్టములేదు. మహాత్మా మహాత్మా పూర్వమునా ఆ గాము న్నగు బొట్ల ఘోర విషయము జరిగెను. ఆ ఘటనాతుల యొక్క నేరములను నిర్ణయించుటకు జాతీయ పంచాయతీని స్థాపింపవలెనని జలపయించుటకు నేను నిర్ణయము నున్నాను. ఏదో ఒక జాతి మోదకకృష్ణ సంకీర్తన చేసి పూర్తి విచారణకు కడలివేయవలయు మంచిదిగాదు. ఢిల్లీలోనే విచారణసంఘముండవలెనని నూచించుటకు నెవడియు కుంటిని ఏకాగ్రణము చేతనైన నేమి ఆకమిటి నియోజనములకు ఫలితమేమియు నింతవరకు ఏర్పడలేదు. రెండు కంటులు మూతము గాన్పించుచున్నవి. మనము ఈ రెండు జాతుల నేరములను నిర్ణయించుచుండి ప్రభుత్వమునా మాత్రము తనవని నాపజాలదు.

సాక్షులు ప్రభుత్వకార్యములలో ప్రమాణముజేసి నిజమో అబద్ధమో తమ సాక్ష్యము నొసంగినపుడు జాతీయ విచారణసంఘము వలన సత్యము దేలుట కష్టము. ఈ న్యాయసాక్షులు కేరీకులని గమనించి శిక్షించినను సత్యనిర్ణయము కష్టమవును మేమియు సులభసాధ్యముగ నొసర్పి బడలేదు.

అమోఘమగు ముందు

అయితే జేయవలసినదేమి? ఒక కత్తుమవారు జెప్పవలె మూత్రమే కనిపలభము లేదని నేనెవరో జెప్పితిని. నేను నెండునె అనుగరింపవలసినదిగా నూచించు సాధనముకట్టియే గలదు. అది ఈవిషయమై విచారించుటకు నిక మిగిలినదే కమిటీ చట్టలలో డిల్లీయందు వాదాపు అంగీకరింపబడినది. అల్లరులు జరిగిన బొట్లకు వెల్లి అతయు విచారింపని నేరంపవలెనని కమిటీ భక్తులను నియమించినతరువాత గూడ ఇరుకత్తులు నానాటల అభిప్రాయములను మారుటచే? దానిని నిరర్థక జేయనిర్ణయముగనుంటిమి, జరిగినదానిని జరుగనిచ్చి ఇతను స్వరాజ్య సంపాదనకై రెండు వర్గములకు పూర్వమునలి సన్న్యస్య సహకారముతో జనిజేయవలెనని కోరిక గలిగింది. రెండుపక్షములలోని ప్రత్యేకలకును అనుసాత్తుడు బోధించిన ఇత్యము కండ్లకు దలైను. ఇది విషయముల సీపమునని గాన్పించెను. కాని మరలస్వల్పవిషయము ప్రభేదములు వచ్చెను. వారునేరెరి. మిత్రులారా! మరల నామై కష్టక దృష్టిగోచరమై స్థిరపడుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రీ చాల ముఖ్యవిషయమైనను, అమైత్రీకి భంగము గలిగించుచు మాత్రము బహుశ్యములైవని. వీనికి దోగు మర కేతువులు, మనము బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమునకు దగిన వారము గామని అల్లరి జేయుచుండురు. మన దేశీయులే - నాతోడి కులగులుగూడ-మనము మనస్వల్పత్వమును బడయుటకు తృప్తిపాము గలగ జేయుట కాటంకము లొసర్చుచుండుట నాకు చాల కష్టముగనున్నది. మనకు యంత్రాయక్ర వివేకము లేకపోయినయెడల మనము చిత్రభుక్తితో నుండిస్వారం

త్రభుత్వమునే నడలి పెట్టుట యంత్రము - స్వరాజ్యము మేర నేడలపెట్టరాదు. బానిసలకును మనకు కేవలసమస్యలు! ఇస్లాము న విక్రమము తెలుపొయిన నేమి! స్వల్పవిషయములనే యెక్కువగా భావించునెడల కాంగ్రెసుభిలాషకు కమిటీలు వట్టి నిరర్థకములగును. అట్టి తిరిమనము ప్రాచ్యదేశీయులను స్వరంపాలనకు తినివారమనియు, అసాత్మిక శ్రేయములులే తగినవారనియు సంగీకరిండురు. వారే భారత దేశమున కార్యమునకు పరిపాలించుటకు తగినవారని దలంపుడు. ఈవిధముగ నిట్టి దౌర్భాగ్యమును గలిగి మనతోపాటు, తరపురువులకు మన పూర్వమున గోతిగాని లాగుతుండ ఉన్న తాదస్యములను గాంచి జనసామాన్య మధుపతనము పొందకుండ జేయుదము గా!

జనసామాన్యమునందు ప్రబోధము చాల తక్కువ గలయున్నదని జెప్పియుంటిని. అందుచే దానినిగూర్చి కొంచె మిట్లు నుడివెదను. 1904లో నేను హిందూదేశ విశ్వవిద్యాలయములందు నేర్పు విద్యనగూర్చి ఆశ్చర్యించితిని. కేటికిని అచే ఆశ్చర్యము నేను క్లిష్టకరించెదను. అగ్రభాషా సాప్రదాయములలో తగులూని భావనాస్యము నకు తొనై ది తెలిసి తెలిసి విద్యాధిభిలేగాని జనసామాన్యము గాక. మన ను అస్యకుతస్థులకు కలహము కలుగుటకు మన మరేమున నున్నామో ప్రయోచుటచేగాక మనరభి మనకలహము తెలియవలెనను కోరికలు మనకు బాధించు యే నిజమైన కారణము. 'మహాత్ముడు' దంగనన ప్రవేశించుచునగా భిన్న జాతుల గజ్యము కనెను. విభజనములు అంకించి అన్ని జాతులు ఒకజాతిగ నేర్పి ఒకేసామాన్యము స్థాపన మనిమించు కొనున్నాను. ఈ ఒక్కజాతికంతకును తానే నాఖ్యనేకుడుగ నుండవలెనను భువాకాయమును మహమ్మదు గల్గియున్నాడు. ఇదియే అజాతకు కావలసిన ప్రతిష్ఠ, ఘోషము. కాని ఈ విన్న రాజులందరను తమ 'సింహాసనములను' విరచయలను కోల్పోయినను మహాత్ముని యజమాన్యమున జాతీయనేక నొసర్చుటకు ఇష్టపడకున్నాడు. మరల తమ సింహాసనములు విరచయలు గావలెనని పరిశిలించుచున్నారు. మహాత్ముడునా, ఆయన సహకారులను నేర్పి బ్రెకు పరిచేయవలగలము వీరందరును ఆ సతైతిరుగ బ్రాచ్చ సాహసించుకొనుచుండి, భారత రాజకీయ ప్రపంచమున వీరి స్థానమేలేదు. కాని వీరికీమాత్రము విశేష యలు వృద్ధిజమున స్థానములేదు. జహింగుముగ వీర బానిసలవలె విశేషములే వీరంపబడుచున్నారు. జాతీయసంఘములో వీర ఆసంధిపుల్లెవా గనిమిడుగ నుచున్నారు. అందుచేతనే రాదేశభక్తులను ఎన్నుకొనిరి. మహాత్ముని ఎజవాద కలసాలయందు బంధించినవెంటనే ముల వీరందరును తమ వ్యక్తిత్వమును స్థాపించుకొనిరి. మహాత్మునిసాను నలంకరించుట వీరండు గాకుండుటచే తిడేదీక్షలు బాల్కల జాతీయ సాంఘిక కట్టుబాటును నడపివేసి మరల తమ స్వల్పవిషయాలను కనబరుచుక నడితు అసహాయమున జాతీయత విద్యేమములకును గడంకి. మహాత్ముడు రాచకీయంగములో ప్రకటించుట ముందు అందరును తమతమ దారులను బోవుచుండిరి.

ఆయన ప్రవేశించునె అందరును ఏమై ఒక గవ్యసానమునకే జేరటకు ప్రయత్నింకరి. ఈ యుద్ధమున కంతకును మహాత్ముడు అధ్యక్షమును బూని జాతీయపతాకమును విరాజల్ల జేసిరి. మహాత్ముడు అజవాద కలసాల కేగిపట్టించిరియు మరల అట్లులు తమ అకాయములనే కలపేప్పదలచిరి. కాని వీరు అసలగవ్యసానమున జేరుటకు ఆసక్తులు. కందుచే ప్రత్యేకిండురు పరిశీలనమును గోరుచున్నారు. మహాత్ముడు తమతో జేరివలె ననుచున్నారు. ప్రకృతికి మనము కేరీభయగ పోజాలము. ఇది అసంభవమని పామరులకును దే తెలియును. దేశీయమహాజనగణ ముఖములూచి బొరిజాతీయేయము ననేక్షించి దైవముఖము ఈ అల్పజనములకు తమ యుద్దేయములందు విజయముగాంచరని జెప్పగలను. వీరికవలెను జూచి భారతీయులు ఊరకుండకలగు.

సహనము-స్వార్థత్యాగము

మిత్రులారా, రాచకీయములందుగూడ ద్రోహులని దండించుటచే లాభములేవంద పోవుటలేదు. రాచకీయములందు భిన్నత్వమును భారద్రోహి వికమత్వము గలగ జేయుటకుండు మనము ఒరు లేరున్నున సహించి, మరచిపోవుటఅవలయు. ఇది యొక్కటియే గాదు. ఇదివలెలో ఐరుగతగని సంగతులు సన్నిహింపించుటకు విచారింతుటచే ప్రయోజనము లేదు. అట్టి సంగతులు ఘటింతుటకు కారణముల నరిసి వాటిని నివారించుటకు ప్రయత్నించవలెను. అన్ని సంగతులందును ఒక కట్టుబాటుకు తొనై యుండవలెనని అందరును కోరువారే. మరప్రచారకులు అన్ని మతములనుండి కొన్ని సిద్ధాంతములను నేకరించి అందరకును అగీ కారమగుటలు ఒకవిధానమును తయారుచేయుచున్నారు. దీని వలన అందరును ఒకేవిధానమును కట్టుబాటును అవలంబింపవలయునని యభిప్రాయము. కాని ఇది సాధ్యముగాదని చరిత్ర తెలుపుచున్నది. దీనికేన మరంత భిన్నత్వ మేర్పడును. సదుద్దేశ్యములతో చేయబడు ఇట్టి ప్రయత్నములు విఫలమైనను ప్రజలు సహన

భావము వలంబించుటకు వీలగుచున్నది. సహనభావ మనలంబించుటయేగాక తనకు ఏమియుతోచక ఏదో పోసి యని ఊరకుండుటగాదు. మన యభిప్రాయముల మనకున్నను ఇతరులపట్ల మనము సహనభావమును జూపవలెను. తమ మతమును కక్షించుకొనునెమిత్తము ముసల్మానులు కత్తికట్టి పోరకన్ను నని జెప్పుకొరానుగూడ సహనభావమునే నేర్చుచున్నది. ఈ ప్రకారము కొరానులో ఉదహరించబడియున్నది:-

"నామతమునాది నీమతమునీది" ఈ సిద్ధాంతమును అగీకరించిమేని భిన్న మతములందు ఒకేవిధముగనున్న లక్షణములను వ్యక్తీకరించితమేని అన్ని మతముల ఆధ్యాత్మిక భావమును కృష్ట పరచితిమేని ప్రపంచములో ఎవరను తగవన్నమాటయే యుండదు. పోరాటమునకు బదులు కాంతి, నెత్తురి క్రైధ్యనిధి ముందును "

ఈ సిద్ధాంతముల నాచరణలో నుంచుట

ఈ సిద్ధాంతమును ఇండియాలో కొన్ని తెగలవారియందున్న కొన్ని సంతులన అనువర్తింపజేసెదము గాక. అందున: రాజమార్గములందు ఉత్సరము, ఊరేగింపులు జరిగినపుడు, అప్పుడు సంగీ-ముకు బడవినపుడు ఆశ్చర్యించవలెను, హిందువులుగాని మరీగములూ నేరముగాని భజన సగీతములతో ఊరేగినపుడు ముస్లీములు అత్యధిక శక్తు బ్రేకసార్వలకు అడ్డుకొనిగాని అధ్యులరెట్లుగాని వీరంపట బెడ్డెగడను ఎరికిని ఆసాములేగూడ ఊరేగింపటకు వీలైనపుడు దానినే మేకతాళములతో గొంపోవుకడు ములాములు గానివారెవరు దీని వాడేమిచేగాక. బహింగువులకు గు చుట్టలను ప్రార్థన పిచ్చగావుడు వీరూ పార్శ్వకుతకు గావాదు వీరట్లును - త్రిక ఆగ్నిహోగడు "నను కులజేవకదా యని జెప్పి పార్శ్వము అతని చుట్టలావదని జెప్పగాక.

రంతునభ పప్పుగానున్న వో ఒకకృత్తి కోడిని, అవును, పందిని, చంపినపుడును ఏజాపునక తన ఆనామునిమిస్తము గాని, ఇతరులకుగాని, యజ్ఞానులమిత్తముగాని జంతువులకు బాధలేకుండ జ వీరపును, ఎగువారుసవారు తమకు నిండు జీరము దైవమాయనియు, గోవును మార్కృహముగ జూచుకొందుననియు, తిరుటకు పండి అ న్యాయానుయసరియు, అందుచే కధించాదాయము పొ గులా ప్రకారము గాక ఇంకొక మోస్తరుగ జాపరలే నిగాని మహా గువారితో జెప్పరాదు. ఈ సూతులన్నిటిలోను చ పటబంతుక చంపించువాడే. ఇతరులదిగాదు. ఇదియ సాత్తుతో ఆరికి పరిశు. నిశ్చయముగ మనలో సహనభావ మేర్పడలేదు. ఒరు తనహక్కును నిర్వహించుకొనునపుడు ఇతరుల కే.కోపముగావలెనే తెలియకున్నది. నిజము, మనలో కొందరు తన హక్కులను కలాయించుకొనునపుడు పొరుగువారికి బాధగలగనుండుటలు జేయుచున్నారు. జేయ ప్రయత్నించెద. ఎరి రెము కలారము వారు ఒక ఊరేగి పు జా పు పుడు వాక జూచి కరిహనింగ ముడుటయు దప్పులను వాయించుటయు సగీతములై ఎవ మబ్బుజేయు పంట్లతో అడుగుచు, వాయించుటయు ప్రత్యేకముగ ఇతర తగకు జే దినవారి గుడియందట జాపుటయు, ముఖ్యముగ దైవ ప్రార్థన జరుగునపుడు జరిగించుటయు కొన్ని కడుక్తప్రకృములు జరుగునపుడు, వాటి సభ్యులకరణజేయజటలు జేయుటయు, రవాణాలోనన్న హిందువులకు పవిత్రమై: కొమ్ములను అనుసరంగ ఎరిగిటయులే: దాని గొప్ప ఇరి ఘన గాగ్రము జేయుచుంటిమని తెలియుజటలు చేయుటయు, పార్శ్వ, నీకులము:ముమిద సిగరటును పొగతో చాపుటయు జయునమతి నుల చుట్టుకెక్కులను, వారియెడుటను చాలించువులను చంపవలెనని జంతులయు, హింగువులు కాపురముందు వీరలువెంట గోవులను పుష్పములతో నలంకరించి జంతులకు గొంపోవునయు, హిందువులు మాడలేనిస్థలములందు గోవులను జంతులయు మున్నగు సంగతులను పరి ఎన్నియో ఇట్టి ఇతర సంగతులను రెండు తెగలవారికి కట్టుడలలు గల్గి. పుడు అనేకవగ్యములు తరుచుగ జరుగను. అట్టికార్యములు కోపమున కలగజే చును, మాటలతో పోయి కొట్టుకొనుటయు ప్రాణములు పోవుటయు ప్రాప్తిచును.

అట్టివిషయము లందు ఎట్లు వ్యవహరించవలెను

జాతీయబడంబడికలను ఎన్ని తయారుచేసినను నిన్ను యోజనము, దానిలన నలుగురు నవ్వుటదప్ప నేరుఫలములేదు. అన్నిటిని దివ్యోపధము ఒక్కటి! ఏసంఘమువారు ఆసాము వారి నాకులను సరియయిన భావముతో, ఉద్దేశముతో నిర్వహించుకొనునల జేయవలెను. దేశీయమహాజనగణలో ఈతగవులన్నిటికిని కారణముల నరిసి రెండుసంఘముల నాయకులతో సంప్రదించి ఏర్పాటులచేసి ఈ కలకలలేవంద జేయవలెను. ప్రస్తుత పరిస్థితులందు ఈ సంఘమువారిని తమ కక్షకి మించిన త్యాగమునుజేయదని కోరరాదు. స్వరాజ్యము మన గవ్యసానమే, క్షిరలోకే జేర నున్నారము, అయింపుటికిని దానిని సాధించవలసియున్నది. మనము ఎరికేనెటికి ఆద్యపాదముగ ప్రవర్తించి ఒరులమనమును ఆర్పించుజటలు జేయవలెను. నిరంతరము ప్రజలకు బోధజేయవలెను. మన ప్రభుత్వమే మనకు కచ్చినను చాలమందిని తమ నాకులలను నిర్వహించుకొనుచుండ వారి కింకోకమాగ్రమును జూపకుండజేయుట వీలవడదు.

గోవధ

గోవధను గూర్చి మనము ఆశ్చర్యపడవలెను. హిందూ సోదరులకు గోవు అన్న ఎంత భక్తియో, ఎంత ఇష్టమో నాకు తెలియదు. దీనిని కాపాడి రక్షించుటకు నడిచిన మన చుట్టూనే మహాత్ముడొక్కఁడే. శ్రద్ధతో ప్రయత్నించి చీ మా సోదరులకంటె ఎక్కిన స్వాధ్యాయముతో స్వలాభము పెట్టింపుట కిలాభును ఉన్నదనియు నదియు. ఆయన జౌహర్యమునా, బురులతో మునున గోరువారనియు చాటుటకు అదియే చాటును. మా ఉద్యమమునే ఒక గోవుగ భావించి దానిని సంతోషించుటకు గాంధీజీవోత్సవ డెంగియు ప్రయత్నించుచుండెను. ఉపకారమునకు శ్రతిఫలము ప్రత్యుపకారమే యని మేము విద్వాంసులూర్వముగ గ్రహించితిమి. అందుచే మేము తమ గోవును చంపుటమని సంతోషించెదమని గాంధీగారు అనుకొనిరి.

గోవుయందు ఆయనకు గల ప్రేమనుజూపుటకు ఇదియే మార్గమని ఆయన యభిప్రాయము. ఇంతకుముందు చూడ ఆయన మా కిలాభును ఉద్యమమును గోరుని కట్టించుచున్నామే మా సోదరులను ఇద్దరమును గోవధ విగ్రహించరాదు నిశ్చయించుకొంటిమి. అట్లుంటే మా ఇంటో మా బంట్రోతు చూడ గోమాంస మను భక్షించుటలేదు. అప్రకారము మా గోదేవుని పుటలకు గూడ అటులనే జేయవలెనని అనుకుంటున్నామని అందిచారము. మేముగూడ గోవులను జంపి యెంచుచు. మేములను జంపించెడి వారము. అది అయినను మరేభక్తులను మిమ్మియు జేయలేనివచ్చెను. ఈ ప్రకార మెంతయో చెబుచున్నాము. స్వరాజ్యము రాక పూర్వము గూడ మనము గోవును చాలవలెనే తీర్చుచుంటున్నామని నిలసినది ఈ మా దేవుడు. దీనిని మన దేవునితో లిసి మైత్రితో తిరుగుటచే గ్రహించితిమి. హిందూ సోదరులను, మహమ్మదీయుల సోదరులను, సాకారముతో బుజేసిన గోవధను తిగించుటకు నిలసినది తోచుచున్నది.

నేను ప్రతిదినము మన ముక్త్యులై క్రికి గూడ పూర్తిగ గోమాంసమును ఆపు జేయవలెనని గోరుచున్నాను. మాంసాహార నిమిత్తము గోవులను జంపరాదని నాకోరిక. అధ్యయన ఆతిశయముగ నైన దయచేసెదము జేయవలెనని నాకోరిక. ఇంకొక ఘోరముగ జరుగదని నాకు తెలుసును. ఇండియాలో చాలవలెనుగల మాంసమును కొను మహమ్మదీయులు సక్కుకుగ ఎత్తుకో గోమాంసమును భక్షించెదరు ముగల్గులలో బీదల బడలధారము. అజ్ఞానమునకు చూపుచోరము. ప్రకృతిపరిస్థితులలో వారు ఈ మాంస భక్షణమును త్యజించు మెదికను మోరాల్మందులనుండి వచ్చిన నాకు తెలియదు.

రా. పూరు పురపాలక సంఘమువారు చేసినది గొణులకుల మూసేసి వాటిని నాటికొని ఒకే విధముగా గణమును స్థాపించిరి. అప్పుడు గోమాంసమును సప్తముచేయటకు వీరికి వీలులేకపోయెను. ఈ విరాగతి ముగల్గులకులకు గోమాంసము ఆర్థిక కావశ్యకత. అది లేనివో గడవదు. ఇప్పుడు యుండుచున్న దీనినే కొనెదరు.

ఈ విషయములో గోవధను మాన్పవలెనన్న ప్రయత్నము ఘోషకలిగి కొనుటకు వీలులేకుండా వికలించుచున్నామేక మాంసమును మాంసము ధర్మను తిగించి బీదల కొనకుటకు వీలునుటయు గోమాంసపుధురకంటె తక్కువచేయవలెను. ఇదియే సరియైన మార్గము. చాలవలెనుగల హిందువులే గోవులను దెంచు వారు. వారికి గోవులు అవు. వీరు ఆవులు పాలు ఇచ్చుటమనిన సిద్ధ వాటిని వికలించుటకు వో కట్టికంటె చాలవలెను గోవధ తిగిపోవు. ఇప్పుడైన గోవులకు బంతుండజేయుటకు మనము గొట్టెలను మేలను దెంచవచ్చును. కాని మనము స్వరాజ్య సభ్యులమునకు ఆర్థిక పతనమును తయారుచేయునపుడు నైతిక దృఢమున చాలవలెను తిగించి ఆ మొత్తమును ఇందులకు పయోగించెదము. ఆవును చాలవలెనుగల ముడును. అయింపుటిని స్వరాజ్యములవచ్చునంత ఆకక ఇచ్చితిమిందేయే నాతోడిమరి నుట గోమాంసమును భక్షించుట మానెదని గోరుచున్నాడను. స్వరాజ్యమున్న సేవకు మారుమనిన అది గొప్ప యానిమియేతనదు. భారతదేశములో వివిధ తెగలవాటికి గొప్ప దీటుబుధాన సూచకము. పోటీ పరికరాదు. ఒకేతే గొప్ప దీటుబుధానమునకు దేదిన తెగలవాడు పోటీతో పనిజేసినను గమాముతోడను, స్వార్థభావముతోను జయించెను. ఏ సుఖమైతే తోడి సోదరు సంఘములపట్ల త్యాగబుద్ధితో కొన్ని పాటలను కడుకునునో ఆ సంఘమే రుచు అభ్యుపై ఆజేయుచు యుండును.

పరచాలనము:- ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

ఒక తెగ వారు ఇంకొక తెగవారితో పోరాడుటకు గల మార్పుల కారణమును ఇదివరకే తెలియజేసినాము. విద్యాధి యుల బలసామ్యమును సరిఅయిన మార్గమున నడపక తమకర్మక్రియలను సాధించుటకు సాధ్యమగుటకు ఉపయోగించుచున్నారనియు తెలియజేసిరాదను. కాని గోవధము, వాద్యములతో జరిగే ప్రభుత్వ మాంస హింస మహమ్మదీయుల లగవులకు కారణముగావు. ఇదియుంగాక స్థానిక రాష్ట్రీయ, లఖిలభారత పాలక సంఘములందును కరిపాలనమునందును నియమించుటగూడ ఉభయాలకును, ఆయా తెగవారు పోరాడుటకు కారణ మగుచున్నది. దీనికి జనసామ్యమును దూరముటకు వీలులేదు. తమ

తెగనిమిత్రము పాటుపడుచున్నారని మనకి జెప్పవలె స్వీయ లాభములకు పాటుపడుట గూడ లగవులకు కారణ మగుచున్నది. తాము చేసిన అన్యాయమున, జేతము అన్యాయమును గప్పివుచ్చుటకు ఈ ఉద్యోగమును ఎత్తువసామగ్ధ్యము గలవారను, ఎత్తున విద్యాధిభ్యుల గలవారు కావలె నని చెప్పి తన చిత్తశుద్ధి ఉద్యోగపు పేర్కొనుట చేయుటగూడ ఒక తెగవారు ఇంకొక తెగవారితో తలపాటుటకు కారణ మగుచున్నది. ఇందలివిశ్రమమున, ఇదేసామను, విదేశభక్తులము వారన్నచో, మైత్ర్యులమును లేకపోయెను. ప్రభుత్వమువారిని తీరముగ ఆజేపించుటకు ముందడుగిడెదను. నిర్దాక్షిణ్యముగ భంజించెదరు. ఎత్తువసామగ్ధ్యము గలవారు కొలదిచుండి యున్నచో, ఈ భీతులకు స్వల్పసంఖ్య కిక్కిన తక్కువ సామగ్ధ్యము గల చాలవలెని లాభములను గాపాడుటకు వీలులేదని నేను జెప్పవలెను. ప్రజలు ఉదార భావమునైనను మన జేతభక్తితో ప్రవర్తించినచో అన్యాయ అపాయక ము ఇదిర తెగవారను కొనెదరు. ఒకే వేళ తలంపులు పరిమితమైనచో అయినను వాటిని అనమానింపక మానరు. స్నేహితులారా, ఇదంతయు మనకర్మము. మన నెనుకటి సంకల్పివారు చేసిన అన్యాయపుతరును మనకు అవభవింపక కిక్కినది. తేపోని పోషమును వసించుకొనక దీనినెంత భరింపవలెను. క్షణికవారములో చుపతి ఎట్లు అవసరమో చాటి చూపించుటగూడ మొదట అవసరము. స్వల్పసంఖ్యకులు, తమతో జేయవలెని గోరువారెట్టివారో తెలిసికొన్నచో ఇంకను తమకాలములోనే స్వా

ఆంధ్రభీష్ములు న్యావతి సుబ్బారావుపంతులుగారు (అఖిలభారత గ్రంథాలయ ప్రదర్శనాధ్యక్షులు)

తి శ్రద్ధిభ్యులవారలవారమును సమీపించి యుండవలెను. ఇప్పుడు మనమందఱు మన ఉద్దేశ్యములయొక్క పరిమిత భావమును, విద్యులభావమును తెలియజేయుటకు అందఱును ఈ దేశము మహాజనసభాపేదిక లభించినది. మనకు పరపతి గలుగుటకు ఎంత ఆలస్యమైనను సరే, తగ్గతి గలుగకపోయిన ప్రయోజనము లేదు. కరతల యుండితీరవలయును. ఊరక అనవసరముగ జేయు అసమర్థులకు మరు అనుమానములను తెచ్చుకొని కోపగించుటవలెను జనకు లాభ మెద్దియు లేదు. వనము కొనగించినంతమాత్రాన ప్రయోజనము లేదు.

లక్ష్మో ఒకటివడికకంపు ప్రభుత్వమువారు గూడ లొంగి తొక్కుకొని సంస్కరణముల కోపుకొని టిట్టించెను. కాననసభ లగభోయి పనిజేసెదమని వారికి చాలవలెను ఇది. కరిపాలనము, ఒకేతే కరిపాలనము, మనము మరల తీర్పుముగ ముందుజ చేయుటకు తోడ్పడవలెను. మనము మరల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును సంపుచ్చుకొనుటకు మన స్వరాజ్యగమ్యస్థానమునకు మనలను ఇంకంటె త్వరితము జేరుటకు ప్రేరేపించును. కొన్నాళ్ల వరకు ప్రత్యేక నియోజక కూటమిలేమన్న, వీలులేదని స్పష్టముగ, స్నేహితులారా! నేను జెప్పవలెను. మాకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము సంరక్షణము అక్కంటెదని స్వల్పసంఖ్యకులు ఏకాక్షాన జెప్పుట గలుగనో నాడు నాకంటె మారు ఎత్తునగ సంకల్పింపలేదు. అర్హియాలలో స్వల్పసంఖ్యకులపేరక జాగ్రత్తము. నేను భారతదేశ విధానమును అలవడింపవలె నంటినని చెప్పిచో మీ రందఱు నామంచితుభిషా! నాముత కనుగొనగలరు.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును తీసివేయుటకు ముందు రెండు పనులను జేయవలె యున్నది. మొదటిది:- స్వల్పసంఖ్యకులు తమ ఇష్టమునచ్చిన ఏభారతీయులయొద్ద ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనుటకు అధికారము స్వేచ్ఛాయుండవలెను. జాతీయ సభలో మహా మృదీయతలకు స్వల్పసంఖ్యకులు తమ తెగవారివలె నన్న ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనుకొని ఎంతయు నాకు గోవునదిమని ఎంచెదరు. కిలాభును ఉద్యమమునకు ప్రాప్తి పట్టుకొన్నవారు ఆ గాంధీయవాదులకి నేను నాటటుంచెదను. ఇంకొక ముసల్మాను కీయన. రెండవది:- ప్రత్యేక నియోజకత్వము నెత్తినవారు ముందు క్రమేణ మనము మిశ్రమనియోజకత్వము నేర్పాటుచేయవలెను. మింటో-మార్లే సంస్కరణములను ఇచ్చియనపుడు మిశ్రమనియోజకత్వమున్న తమస్థానముల పోవునని రైటుఆవర విలు సజ్యము అమీరాల్ గారు మాకవదిరి. కాని నేను వారిని ఎరుగొంటిని. ఈసంగతి మీరందఱును తెలిసినదియమే. అన్ని తెగలవారు కలిసి అన్యాయమును నువ్వుచో మిశ్రమనియోజకత్వములో జాటి చేయుటకు ఎత్తువసామను లీలుబడును. ప్రత్యేక నియోజకత్వస్థానములు తగ్గుకు. తుదకు అన్ని తెగలవారును మిశ్రమనియోజకత్వమునకు ప్రయత్నించెదరు ఇదేవిధానమును ఉద్యోగములందుగూడ ప్రవేశపెట్టవలెను. ఏదో ఒక తెగవారికి నియమింపక అందఱును పోటీజేయుటయు చేయవలెను. స్థానిక సంఘముల నేర్పాటుచేయుటలో ఈ సంగతి ఎన్నిటి గొర్తింపవలెను. ఇది యొక గొప్పవిషయము గావున్నను ఇంటున ప్రజలు ఆవేశపరులగుటకు ఎత్తువసామ గలదు. దీనికి దృష్టాంతము పంజాబు పురపాలక సంఘములో స్థానములను పంచుకొంటున్నవలెన గల్గిన భిక్షాభిప్రాయములు, కలతలే. ఆరాప్తి పరిస్థితులు ఒకప్పుడు నిజముగ జలియన్ వాలాబాగు, పొట్టమీద ప్రాకిన సందు (కాలిగులేక) పంజాబులోని యొక నున్నవా యని ఆశ్చర్యపడునటులు చేయెను.

బుద్ధిమోంద్యము

మన మందఱు కలిసి ప్రభుత్వముపట్ల నిరోధము జూపుచున్నారని మనకి గొప్ప మోసపోవడమి హెచ్చరించినాడను. నైతిక కాసు ఘోరములను జ్ఞాపకముచేస్తూంటిమాత్రాన మన మందఱును సంఘభావముతో నుండలార మని నమ్మజాలను. స్వరాజ్యమును జయించుటతో తృప్తిజేసినక దానిని నలవెట్టుకొన గోరితిమేని మనమందఱును కలిసి పనిచేయుటకు అందఱును పడినపాదలు చాలవు. ఇంతకంటె కాశ్యోమకు విధానము నేర్పరుచుకొని సంఘభావముతో పనిచేయవలెను. నేను హిందూ మహమ్మదీయులు ఒకరిపై ఒకరు నేరముల నాకోపించి అన్యాయము జేయుచున్నారని వీరును, వీరు చేయుచున్నారని వారను జెప్పుట జూచుచున్నారము. అట్టి వారికి దేశభ్యుత నేనాని రాక్షసకృత్యమును, జలియన్ వాలాబాగు హత్యలను పొట్టమీద సందులంట ప్రాకించిన సంకల్పిని జ్ఞాపకము జేయుచున్నాడను. కొంచెము మందకు బోవునరికి మనము నెనుకటి బాధలను మరచిపోయెదము ఉత్తర హిందుస్థానవాసుల మగు వన కీబుద్ధిమోంద్యముగలరు. తుదకు పూర్తి మరచిపోయెదము. మనకు పరిధి వనము జరిగి కొద్దికాలమే అయినను ప్రస్తుతమందు గల్గిన చిట్కల చే ఇదివరలో బాధల ననుభవించినదంతయు ఏమియు జ్ఞాపకముండదు. ఇంతకంటె పాడునంగి ఏరున్న, ప్రతితెగవారును తమ కష్టములనే జ్ఞాపకముచేకొనెదరు కాని తాము ఇతరులకుకలగ జేసిన కష్టములనుగూర్చి కొంచెమైనను జ్ఞాపకముచేకొనకు.

బద్ధామలు-తుచ్చులు

బద్ధామలువారు ప్రత్యేకము ఒక తెగవారు కారు వారి తెగవారి. ఒక సంఘమును ఇంకొక సంఘము కష్టమును తెచ్చి పెట్టరు. భారతీయులలో కొందరు దుండగీడు భారతీని బాధుజేసెదరు. లాలా లజపతిరాయగారు అమెికాలో అరణ్యవాస మొనర్చునపుడు, ఇందఱుకు లాకుండ జేయబడి అమెికాలో నున్నపుడు, పంజాబులో కొన్ని జిల్లాలందు ముసల్మాను బద్ధామలు భవిష్యకు హిందువులను ఎటులు బాధ పెట్టెనది పూర్వగుచ్చినటులు (వానినవ్యాసమును చదివి)తోడనే నామనము కరిగినది. ఒక తెగవారు ఇంకొక తెగవారితో కొట్టుకొను అపాయము గల్గెను. కాని మానల్మానులు, బద్ధామలు, భవిష్యకు హిందువులను హిందువులగా దా యని బాధింపలేదనియు వారు శ్రీమంతు లగుటచేతనుమాత్రమే డబ్బుకాకపడి అటులు చేసిననిచిప్పి ప్రమాదమురాకుండ తొలగించిరి. అదంతయు వార మహమ్మదీయులు, వీరు హిందువులని వచ్చింకలవాముగావు ఒకరికి భవముండవలయు, మరెయొకరికి లేకపోవుటయే గారణము కాని వేరొందుగారు. మనమందఱు తిట్టుకొని కొట్టుకొను మంద

ఉద్ధియమతస్థులును తమతమమతస్థిద్ధాంతములను స్వేచ్ఛ
 బోధించుటకు అనేక శత్రువులైనను, స్వేచ్ఛయిన మతప్రచార
 రోజులంతించినవని నాయుధిప్రాయము. మనము ధిప్రాయము
 ఏకీభవించిచాటి నాశము జేయు రోజులు బోయినవి. ఈ
 భావము ప్రబలము నాశమొందెను తమమతములను న్యాయపరమము
 వాదుపరచి నమ్మకము. ఇప్పుడు ఎరిగి రాధకరుణ ప్రత్యక్ష
 మగు ఇతరుల ను మ న న మ త ము లో గ లు పు
 ట కు ఎ ర్గి వ ర త శా శ ము లు గ ల భ
 మానికొలు ములాయుతో బలాత్కారముగ హింసాపరచిస్తా
 ములగు బుద్ధులు నాయుధము తీసివేయునట్లు జేసి భూమిద్వీప
 మతమతో బాటుకొనుచో నిజమైన ముగిల్చును లేదు
 అంగీకరింపదు. బలాత్కారముగ జేసికొనుచు భగవంతుడు
 వర్షింపడు. ఆప్రాంతములందున్న జమీందారులు, సామంతు
 లులు మరియులేదెంతో బలాత్కారముచే ప్రచారమును గూర్చి
 ప్రకటించిరి. అది సత్యముగాదని మరికొలు లేచియుజేసిరి. మా
 ల్మనలు ప్రతినిధులను మోపిరి. దీనిలను జాత్రైక్యతరైకైవో
 మానదు. శుద్ధి, శ్రతిశుద్ధియోద్యమములవలన బయలుదేరు అ
 రులనుగూర్చి విచారించుటకును, బలాత్కారముగ మతస్థి
 రము. బరిగిన ప్రజేశములను, క్రూరవిభముల
 తమమతములలో కలుపుకొన్నవోట్లకే

అదేదా రాజ్యమున లీల్రకాగతిని, మధ్యరాష్ట్రములా
గండునుండియును కాచితమేని మనకు సిగ్గుపెట్టుచున్నది. మనము
వినియున్నాము. హిందూవులు వీరిని తమలా జేర్చుకొనలేక అన్య
మతస్థులు జేర్చుకొనవలసివచ్చును, జేర్చుకొనలేదు. అప్పుడు పూ
ర్వవారలకంటె ఇంకొక హిందువులు గూడ వీరిని అంటరాని
వారల జాతులు మానెదరు. అన్యమతస్థీకారముచే వీరు పచ్చి
అనుచున్నారు. కాని దీనివలన ఎంత సమమో తెలియునా?

పత్రికాధర్మము

పత్రికా పాక్షికభావముతో పనిచేసిన మనకాన్యూస్
సిద్ధిపదు, భారతదేశపులికాస్పాత్రంత్రియమునకు నే నొరియో
వా ధ ప డి న వా డె చు. పం జా బు లో దేశ
భా సా ప త్రి క లు ఈ వి య మై విచ్చుటదిగ
పాక్షికభావముతో వ్రాయుచున్నవి. ఆ వారలను జూచినచు
మందరము కాంక్షన వాయువుల మందము కలసి రిక్షణము
అభ్యజేయక తగ్గుచు లోచును. అట్లు చేయనివో నిరంకుశప్రభు
త్వభావనములను మరల కలగజేసింపవలె మగుదుము. అప్పుడు
విచారింపవలసి వచ్చును. పత్రికా కానకము కద్దయినను అధిక
రులు ప్రభుత్వప్రాయముతో మానప్రయత్నము చేసి పత్రికలపై
చాడినవలసి నేరలు, పీఠా కోడుకొండ పనిని సాగించుచునే
యిండ్పారు. ప్రభుత్వమువారి ఒకింత అడ్డురాలేదు. కాని మనకు
మాత్రము దిక్కులేవన్నది. దీనిని తొలగించుట మనఃభి. భారత
దేశములో హిందువులకు, ముగల్కానులకుగాని మరిరిర తెగల
వాకిగాని తగవులు వచ్చివుచుగాని, వానినిగూర్చి ప్రకటించు
నపుడు గాని వ్యాభ్యాసము జేయునపుడు
గాని అతిగా క్షతగని గ్రహముతో జ్యేష్ఠ
పూరితముగాక హిందూదేశ పత్రికా సంపాదకులు
నిష్ఠాపాపవలెనని కాంగ్రెస్ కాన్యూస్పాపాసంఘమువారు
ప్రకటింపవలెనని గత సెప్టెంబరులో గోయంటిని. భారతదేశ
భ్యుత్సాహుక సరికట్టి వివిధ తెగలవారు విశాధముతో క్రవర్తిం
చుటకు ఏమిలేమండ ప్రచారము జేయవలెనని గోయిండ్పాడను.
కొన్ని రాష్ట్రములలో అయితెగలవారికి ద్వేషమును గలగజేయు
నటుల వార్తాపత్రికలు వ్రాసివో అట్లు చేయరాదని హిరవోస
గుటకు కొన్ని చిన్న సంఘముల నేర్పరచవలె నంటిని. వారు

కాన హిందూ సోదర శ్రుతికాపచారములు వా హిందూ
వాదరించి నన్ను మన్నించి నేటివైములు ఉండే పూరితము
వ్రాసుకుందరని నమ్మడను, గోరెను. అసత్యమును బాదోలి
సత్యమును బాధించు హిందూ సోదరులు తమపత్రికలను నడి
పించ వలెను.

స్వరాజ్యము-విదేశీయుల వ్యగ్రభావము

తూర్పు ఎటులా విప్పితుగ మారనో మనకే తెలియదు. కాగ
రక్తపంచములా ఇష్టము చ్చాలవరకు వ్యాపించింది. ఇష్టము
సామాన్యము గూడ అందాంతరములందు సాపేక్ష మైంది.

రాజ్యమును ఎవరు పాలి. చివర, బిడ్డభగవతుడే పాల
కుడు. ఆయన అధికమున నెమ్మివలె కాలము ముసల్మనుల
మరి ఆశయములు నెరవేరుట కర్హితములేదు. వారు తృప్తి
ముగ నెరవేర్చుకొనెను. ఇస్లాము మతములో గూడ ముసల్మా
నులు చేస గూడవలెను, నిష్కపింపవలసిన ధర్మములు గూడ
గలవు. ఇస్లాము రాజకీయాధికారము పూర్తిగ నున్నంత కాలము,
ఖలిఫాస్వాధీనులలో నున్నంత కాలము ముసల్మానులు ముసల్మా
నుల పాలనముగ్రి దసన్నను ముసల్మానెతరుల పాలనములో
నున్ను ఒకటే.

అట్టివ్యత్యాస మెద్దియునుండదు. ముసల్మానులకు గావలసినది
నిరతిసేపు తన మరీభ్యుత్థులను స్వేచ్ఛఁ నిర్వహించుకొనుటకు
మఘల్లపాక్షికిత్య ముండవలెను. అదియే వారికి గావలసినది.
శ్రీఘానూడ దైవముఁబట్టి అవిభేదముగ్గవర్తింపమన్నను దానిని
సమక్షమేరారు. శ్రీఘానూడ ఆపును మన్నింపనక్కరలేదు.
అందుచే ముసల్మానుల స్వరాజ్యమే గావలయును, స్వభర్త
పాలనమే గావలెనని వట్టుబట్టి నక్కరలేదు.

అట్లే నుకొకమీర వ హిందూదేశముపై హిందూదేశపు మును
 ల్కూముల సహాయముతో దండెత్తు ననుపి పిరికివదలు చెప్పకొన
 ననుపిదే. మనము ధైర్యముతో విశ్వాసముతో నుంటిమేని ఈ
 భద్రము మీ ఉండను. స్వరాజ్యమును మనలను సంపాదించునందు.
 ఏమన నచ్చెబరలో ఆవఃజూచేదమని నాన్నే హితుడు జనచరలా
 లుగారు చెప్పివుడు నే నెంతయు సంతసిందితిని. హిందూదేశ
 ముపై ముసల్మానులుగాని మరెవరులుగాని దండెత్తిరని వారిని
 నునుమాడుటకు నేను ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగ నున్నాడను.

ఆడ,నిసాను

1921 సంవత్సరములో మద్రాసునందు నే నొసంగినయుప
 కార్యము రాజధానీవారసుని అధికారము అనుకొనిరి. పేరు
 అసలనుండి మేము రాజ్యపరిధికి తెలియజేసిన సంకతులనే
 ప్రస్తుతము గూడ తెలియజేసితిమి. (క్రొత్తసంగతులను తెలియజేయు
 లేదు. ఆప్టేషన్లలో గూడ నాయుపన్యాసము అనుచులభావ
 మతో కూడబడుట లేదు. ఆప్టేషన్ అమీరు తన రాజ్యమును
 క్రొత్తపెట్టుకొనుటకీ తీరికలేదు. ఆయన రాజ్యములోనే
 చేయవలసిన దెంతయో ఆయనకు గలదు.

ఇండియా సంగతిని తలపెట్టుటకే వారికి తీరిక లేదు. ఏదో అట్టింగతి జరుగునని తలంచి అప్పుడు మనమేమి చేయవలయునో

చెప్పింకనే ఆప్తులకు కోపమువచ్చి, ఆపరిస్థితులన్నిటిని తెలియజేయకలసినపుడు వాకెంతబాధగ నుండుకో? కాదు మానల్వాడుదనై ను భారతీయుడనే. భారతీయుడను కానబాలను, ఎంతబలహీనమగు నున్నను ఏభారతీయుడైన తనతోడిదేశీయులు తన దేశము, తన దేశీయులదేశము విదేశీయులకు బలి యగునని తలంచుట భారతీయమను అర్థమానకరము. ధైర్యమునవలంబించి నగాని మఃపని కోమటికధగ పరిణమించును.

దైర్యము, విశ్వాస మవసరము

మిత్ర రాజమలారా, నేడు రాజకీయరంగమున నడవగల
నాణువున, భీష్మోత్తును, కథలీయాపిన కిటిగణిజుడుగాక
గాంధీమహాత్ముడై యున్నాడు. అందుచే ఇల్లచే ఆచరాజులభ
యమును గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమున
పోగొట్టుకొనవలెను. ఇట్టి కల ఇండియాకు
వచ్చిన అరబు రాయబారులు మాండు ఇండియాపై దండెత్తు
టకే రానున్న నైత్యయొక్క దూత లని డిల్లీ వక్త్రులలూ
ఒకపత్రిక వ్రాసెను వీరు మనీషును బాగు జేపెక్కినటువలయు
నహాయమునై వచ్చరి. అట్టి భయములు, అనుమానములతో
స్వాతంత్ర్యవాదులను సంహరింపజాలము. ఇట్టి భయ మెన్నమో
ఇదివఱకున్న నైత్యమును స్వాతంత్ర్యవాదుల పోగొట్టుకొనుట
వర్జము.

తర్కదేయముల సంక్షేపము

ఈటి మహామృదీయల కర్మము ద్విధమైనది. వారు భాంతీయైతే యెలుటచే తిమమను, తమ సంతతివారిని స్వాత్మి త్ర్యయము సంపాదించులసియున్నారు. భౌతికజన్మము హిందువులదే గాక మహామృదీయలది గూడ. స్వాత్మిత్ర్యసమర్థులగు నలసిన త్యాగియను చేయుటకు హిందువులు వెలుపడినను, వారెట్లు వెనుదడరిన నానిశ్చయము. ఇతరుల తమకు సహాయము చేయజేస్తున్నా, మహామృదీయము స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు కృషి సలభమలెను. మహామృదీయముగగూడ, వారు తమ దేశమునకు స్వాత్మిత్ర్యమును సంపాదించులసియున్నారు. నేను స్వాధీనునందు, స్పృహరాంతునందు, రోముగరిమునందు తుర్కివాసులను కలపిపొంటిని. తమకు ప్రతిమాలముగ పోరాడుటకు బంపబడిన సేనలతో మహామృదీయమును ఎక్కిన మందియండ, అట్టి సేనలను బంపిన దేశము, తుర్కి అనబడెను. సంతరించు తుర్కిక స్పృహకరముగ వరతులుండెలెను కోరుటకు ప్రతినిధులను బంపుట తమకు ఆకర్షకరముగనుండెని వారు తెలిసిరి. తుర్కి ఆయుధమునకుగాని జన్మముల తుపాకిగాని భిక్షువడెట్టియొ, ఆయుధకండకములందు మఃజరిగములందు నూసుముకొని యి. డులుకు సహింపగలిగిజేటియొ మహామృదీయ యొక్క బండ్లము భౌతికదేశమున పోలియున్నా లాటియొను. పోలినవాని నిష్పంధమునకున, వెనుసాలగదులకును తాళజూపుండుని నేనువాకి. ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని. అట్లయినచో, వారి (తుర్కి) గౌరవశ్ర్యమును (ప్రీతిప బహుత్విండుటకు మారుగ ప్యదేశమునకు (భౌతికదేశము)కు వెదలి నా దేశీయుల బంధములను వెదలగొట్ట ప్రయత్నించుటకే తిరిగి వెలుప సేయరెక్కమని వారు నన్ను బంధించిరి. చూడును గుర్కి దేశములు వాడో కమి ఎప్పికో "తుర్కిదేశ ప్రాంతములు, జలసంధుల ప్రాంతములందు మేము ఇల్లగి యవారిని ఓడించితిమి. కాని పాలస్తీను, మెసపొటియములందు మాకొత్తికే గలిగించి మి భౌతిక పటాలమును తుదకరకు ఓడింపజూతుంటిమి. ఒకమారు మాకు స్వాత్మిత్ర్యములభించి, కాలిఫాపటాలములతో పోరాడునీతి భారతి మహామృదీయలకు గలగకున్న, తుర్కి దేశమును, మహామృదీయతమను డేవముగనుండును. మీరు మొట్ట మొట్ట మి దేశమునందే స్వాత్మిత్ర్యమును పొండెన, మీ మిదే గాక, మాకును సహాయము చేసింప వారయ్యరు. అయితే, మీ హిందూ, సిక్కు దేశీయులు తమ దేశము సంగతియే చూచుకొనిన చాలునియొ, మాయెడ సహకారముకొరలేదయ్యె. తలంపరాదు. వారిని బానిశశ్ర్యమున నుంచుటకే బ్రహ్మ మునె నట్టి మనస్సుగడలను వున్నది."

ప్రాచ్యదేశ సమాఖ్య

నా హిందూ మిత్రుల నేను ఇతర ప్రాచ్య దేశ సంఘములతో సంబంధము కల్పించుట కాలించుచున్నందులకు నేను సంతసింపుచున్నాను. వారి రాజకీయభిప్రాయములను మామాలయదర్శకుల నెక్కి చుట్టును ఆవరించుచుండే సమయముల దాటినవి. ఆసియా దేశములొని ప్రతిజాతిస్వార్థత్వమును గలిగియుండుటయు తమ స్వార్థత్వసంపాదనమునకే కాలించుననియు తలచి నారు ప్రాచ్య దేశముల సభ్యులను ఆపేర్చుచున్నారు, అందులకు పునాది గాంధీమహాత్ముడే గావించి గాడు. అమృతసరమునందు (బాంగ్లెసు) ఆయన కీలాపతుల ద్వయముతో చేతుల గలిపినాడు. ఇట్లు హిందూవులే ప్రాచ్య దేశ సమాఖ్యకే కృషి సూచుచుండ మనారాన్నవరూ మనామృతయుల కష్టములను ఏ కృత్రికాలేఖకుడైనను స్పృహల్సిన కరుణిముఠో సరిపోల్చినంతమాత్రమున బరత మనామృది

మనవలెనే వాసికి భ్రాంతి సంపూర్ణముగ తొలగినపుడు “వారె తనవని సహాయము చేయును” రను బ్రశ్నకు సమాధాన ముప్పటి కిదిరాక నేయుండును. గాంధీ శత్రువులు అసంతృప్తి త్యాగము గాంధీశత్రువులకు పూర్వముఁగల అధికముగ నుండిను. అధిఃసం భావకవర్గము కొలదిపాటి త్యాగము చేయునలెనియే ఆసహాయో ద్యమము ప్రారంభమగుననియు కొనుచుండెను. కాని సర్వోత్తమ గుత్యాగముతోటి స్వాతంత్ర్యము నెప్పటికాగిని సంపాదించవల యును, దాక్షుడు స్వపూగాదు శక్తికొలది వాదించియే యుండక చ్చును. తరువాత జరుగున జేమి? తీర్మానములు, పేటిములు, ఆసమ్మతి, అన్నియు శాశ్వతము, ఒకపనికీమాలిన వారతాళము తోనే ముగియును. జరుగునది ఇదియేయగుచో, మనము రాజకీయములందీ వినోదవిధిశ్రమను విడనాడవచ్చును, మన మిం కను ప్రథమాంశములనే పొందలేదు. పాశ్చాత్యులవలె మనము రా జకీయములను వినోదముగ చూచుటరగదు. మన మింక కాలమును పీల్చికోడ్చును బట్టి రాజకీయముల నాటించిచుచుంటిమిని ఇప్పుడు మనము సుస్కరణములందు చాల యభివృద్ధి

దెలిసిమని తలచుచున్నాము. చరిత్రను బట్టి రాజకీయముల నాలా చింపవలెనను విషయమునే మనము జూచుచున్నాము. మిలివాడు తుపాకి పెద్దయే యని యంగీకరించుటనేను సంధ్యయగు నున్నాను. తుపాకి పెద్దయైనను అదలి కాళము చిన్నది. ముఖ్యమునుండవలసింది నాళముగాని తుపాకిగాదు. లేనచేతమునకు స్వార్థకృత్యమును సంపాదించుటకు ఏదేలేత్తు మిగాని జేకభక్తి నిర్వహించి కాదని మిలివాడును బంధువును గ్రహించవలెను అట్లు వారు గ్రహించినను, అధికయు జేయవలెను. ఆభ్యాసమునకు అధికు నిదానముగ నవలెను, ఎవరికిగాని బాంధ్యము రంఘమే యుచి స్థాము. స్వరాజ్యపక్షపు నాయకులు ఎంత తాత్పర్యము గావించుకొనెనను సంధ్యయని నేను కనుగొనవలెను, వారిని కాంగ్రెసునుండి వెడలవలెనుటకు నేను నంగీకరించుచున్నాను.

బర్మోలి, స్వరాజ్యపక్షము

స్వరాజ్యవాదులు అనేకులు (స్వరాజ్యపక్షమువారు) తాము కనపడిన పాదించుకొనిన పాత్రాత్మకవాదముల నికను గలిగి కాంగ్రెసును, రియతు చూపుచుండుచు గర్వపడుచున్నారనట నిజము. ఆత్మసంకల్పమును గూడ కలుపుటకు చనికొందని మనః పూర్వకముగ తలచినవారుగూడ మాటల యారాధనమున బర్మోలివన ఆణియొప్పు వాతావరణమును మరకొందరు సందర్శించు గజేడు నుకట్టులైయున్నారు. భారతదేశమునే ఆశ్చర్యకరముగ ముట్టును అధిక కార్యమును తొలగించెడి రాజులుయొక్క భువనోదయోగములను మహాత్మ్యమును అనేకమింకను కంపూర్ణముగ గ్రహించలేదు. మిడుమిక్కిలి దేశమును గాంధీమహాత్ముడు స్వరాజ్యవాదమునకర్థమై తిప్పుకొంటాడు పార్లమెంటు కాంగ్రెసు భువనమున ప్రవేశము పనికిరాదనియు, కార్యరంగమువలనలెని చెప్పియున్నాడు. దేశమంతయు అత్యధిపతిన నిర్బంధము స్వరాజ్యపక్షము చిహ్నము, వనన నానాయకుని భావములెలియనివారికి అయిన యా ఆధిపత్య "లొంగిపోవుట" గ కన్పించియుండవచ్చును. వారి కరాష్ట్ర రాజ్యమునుండి బీజులు మార్చగా మార్చును కన్పించినపుడు నేను మహాత్మునితో చెప్పి యుండెను, ఆమార్పు ఆయామహాత్ములమును నూచించునగాని ఎవరోద్యమము గూడ, అయిన ఇతర మరకొంతి కాలముండినను, జేకభక్తి వికారమున కంపూర్ణముగ ముట్టుచుండును. బర్మోలి కంపమునలెని విరక్తాను, ఇదియే ప్రజలు మల నిజానికి వచ్చుటకు పూర్వమే అయిన నిర్బంధింపబడిన. అక్షులకొలది మంది దేశమును అణగన ప్రవేశించినవారు ఆయనబాధనకు వలెదిరి. ఒక్కరై నను బర్మోలి కార్యక్రమమునందు నూతనోత్సాహమును కల్పించినవారు కాని, ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని ఒకడవును చూచియు చూచి గర్వభరితమున నుండుచున్నవారు కాని సరి. గా నెవరొకరు నున్నుమించినవారు గాని లేనట్టిది.

చారిత్రాగ్రామరంగములపట్టుకొనెద్యము లేక కాంగ్రెసులకు ఘోషము నాదని మహాత్ముడు నిరూపించినట్లుగా సలహా నొసగినవారి మాటలను మహాత్ముడు వినియుండుట ఉచితము కాదా యని తెలుపుటకు నాకెట్టి ఆధారమును లేదు. కాని గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధించిన నెట్లనే కాంగ్రెసులకు ఘోషమును ప్రారంభించిన అట్టి అపాయముండదు నేను తలచుచున్నాను. ఏమైనను సరే నేను నానేనానాయకుని ఉత్తరపు నల్లఁబొంది ప్రభుత్వమువారు రవలించిన విధానమునకు నేను తగిన సమాధాన మొసంగియుండును. నా సోదరుడు జెప్పఁజూచు యేదై దిద్దు గాని తన బుద్ధులు తానే బోధమును నిర్ణయించుకొన గూడదు. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించినవిషయము కాంగ్రెసులకు ఘోషము గూర్చి అయిన ఉత్తరపు తెలుసున్నను అయిన నిదానీ కరించిన అసంగను మాత్రము గమనించి మనము కాంగ్రెసులకు సమాన ప్రజేకెట్టియుండవలెనని. అధిమగనే బరియింపిన యెడల స్వరాజ్యపక్షము రూపమే దాల్చియుండదు.

కాంగ్రెసు-స్వరాజ్యపక్షము

స్వరాజ్యపక్షము రూపమెత్తినపుడు దానిని గూర్చి మన మేదిధర్మముగ భిక్షాపాదపడియున్నను ప్రస్తుత మాపక్షమును నిర్మియుముగ చూడవలెను. అదియందు పక్షమునకు ఒకము కొద్దిగనే యుండినను, కాని కాంగ్రెసులకు విచారణ సుఖములను వనలా ఉత్సాహములకు కొందర దృష్టిమంతయు కాసనధింపై తుగెను. నిర్మాణకార్యక్రమము చురుకుగ సాగి మనఃశాని యవసరము తీరనిపని యొప్పుండి ధిక్షితులై యుండినో మనమిచ్చుకు తర్కించుకొనుట అవసరము. అంతి యాగాక ధిక్షిణ గావించిన రాజీ తీర్మానమునే గయయుదే గావించి యుండియుండెదల యెన్నికలయందు విభజన యెంత అదృష్టముగ నుండినో యని నాస్వరాజ్యపక్షముకొందరు చెబుచున్నది భావముల గూర్చియు తర్కించుకొనుట అవసరము. నేనింతిక్కును మరియొక విషయమును నామిత్రుల నడుచుచున్నాను. ఏదే అది కొంచెము అసాంధ్యభావంతి మైనది, గయ యందు నేనుండి సంధిపన్నమైన వారి మార్గమును అవలంబించుట తగినది నేను నిరూపించవలెయుండిన స్వరాజ్యపక్షము ఏ తిరున నుండెడి? ఏదే యిందులయు కర్తవ్యదానము. స్వరాజ్యపక్షము ఆకారము దాల్చియున్నది. అందుకొందరు అనర్హులు అడగవును. సంఖ్యలో ఎక్కువమంది యున్నారు. నా

యకుల సమర్థతయే దెప్పవలెను లోకము కరిగియుండలేదు. ఏదయెట్లున్నా ధిక్షిణయందు కాంగ్రెసు వారి స్వంతభావకృతయెన్నికలందు పాల్గొనుట కనష్ట నొసగెను. ప్రతిమాల పరిస్థితి తిన్నయో యుండినను క్యరధి కొడిపాటియేయుండినను అట్లు పునర్భూలు నిబంధనలలో నున్న దానికంటె యెక్కువమానములు చెరకాలకి బొందినవారై యుండినను కొంతమటు గొప్పదము మే గాంచినదయే చెప్పవచ్చును. మూడు సంవత్సరములక్రింద నియోజకవర్గములను విలీనముచేసి మరలరను లక్ష్యపెట్టిన వారుగారు. ఈమధ్య పరమను స్వరాజ్యపక్షమును అభ్యర్థించుగ నందే నిశ్చయించిన వారు తప్పు మరలరను చూడలేదు. వివను ఓటమిచినవారు చాలుండు కాంగ్రెసును దృష్టియందుంచుకొని యే అట్లు జేసిరిగాని వ్యక్తుల ననుసరించి గాదు. గాంధీమహాత్ముని పేరుక ఎన్నికలందు దురయోగించుట అపచారమని మనః పూర్వకముగ తలచి విచారించువారు నామిత్రులు కొందరు లు. నాకు వాడయేదే సాహభూతిగలదు. అంతి యాగాక అట్టి రాజకీయ సాధనములనెన్నికలందు దలంబించియుండుట నేనంగీకరింతునని చెప్పకాను. వితే మఱుమూలక ముండు కొనవలసి దొకటిగలదు. ఎన్నికలందు ఓట్లవచ్చినవారు కాంగ్రెసువైసే దృష్టి నుంచినవారు వచాత్ముని యెద్దియును నెడల సాహచర్యముం దినవారికే యిచ్చిరిగాని వైరభ వమున నుండినవాకే నులేదు. అభ్యర్థనలలో గొందరు మహాత్ముడు పనిమాత్రమే రాజుమనందు గొప్పనిశ్చయముంచించుట అయినను ప్రకంఠానుభవ నీ లేదని హేళనజేసిరి. ఈవాదక దివ్యములలో శ్రీమగూడ నిరాకరించిన రాజును అయిన యేల అట్లు నుండునలె ననియు వారు హేళన జేసిరి. న ప్రసిద్ధుడైనట్టియు, అనుభవశాలి యైనట్టియు పురుషుడు రాజకీయధి పదవీయందు ఉ అట్టివానితో మహాత్ముడు పోరుటెట్లుకొనుట అవిశేషమనియు తలంచిరి. వారి ఎన్నికల అనుభవము వలన మహాత్మునిపేరి కను జేయుట పూర్వభావమున కుద్ధించుచున్నారని నుగనియుండును. మహాత్ముని ప్రేమించి నాయకునిగా భావించునట్లు వారే తమకు సహాయము జేసిన గాని కాననభలముందు తాము గెలుచుట దుర్లభమనియు ఈవాటికి కనుగొనియుండురు, ఎన్నికలవలన వీరికి గలిగి యున్నభవమును ఓర్పును కొంతమటు కాంగ్రెసుకు లాభకరముగ నుండును. వారికి తమ కార్యక్రమముందున్న విశ్వాసము మనకు లేదనట వాస్తవము. నిర్మాణకార్యక్రమమువలనగా కాననభల ద్వారా లభించునది ప్రజలకు ఒకజేత అభిప్రాయమున్న ఆభిప్రాయమును తొలగించుచు స్వరాజ్యపక్షమువారిజోలికి మనము పోక మనము అభిప్రాయములను వారి కొనగనము. కాననభల బహిష్కారప్రచారము సాగించెడి ఆధికారమును మాత్రము ఆపుదలలో నుండితిమి. కాని మనము ఆద్యములందు మాత్రము లొంగలేదు. ఇట్లుజేసిని లొంగము. కాననభలందు స్వరాజ్యవాదులు అవలంబించవలసిన సాధనగూర్చి మనము చర్చించుమేని ఆదర్శములందు లొంగినవారుమే యగుదుము. అట్లు మనము జోక్యము పుచ్చుకొనరాదు. కాననభల వనము లేని మనబొంట్లకు నిర్మాణకార్యక్రమము సాగించుటకు ఉండునంత వ్యవధి స్వరాజ్యపక్షముకు లేకపోవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువాడులు క్రికొడి మనకు కాననభలముందుగాని వెంటలగాని సహాయము చేయుచుండుమని నన్ను సంకల్పింపిరి. కాననభల యుండిరి వారి కృషివలన స్వరాజ్యము లభించునో దాని కంగీకరించుటకు నేనుమాత్రము నిరాకరింపను. కాంగ్రెసు కీర్తిని నిలుపుటకు వివిధకృత్య, అన్వేషణసహాయము, ధిక్షిణయందు అనగరమైయుండిన యెడల ఆ కీర్తిని యింకను ఇనుమడించుట కను, నిర్మాణకార్యక్రమము నిర్వహించుటకును అయ్యుచి నెట్టిది అవసరము.

నిర్మాణకార్యక్రమము

మహాత్ముని : డుదల జేయగోరుదు మేని క్షయకృషి వల్లనే సాధ్యముగను. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధానంతరము దేశమునం జేసెడిన నిర్బంధము కను నుండుట గుర్తించలేదు. కాని గుజరాతు రాష్ట్రమున, కలభభాయి పక్షము గాయను మహాత్ముని అనుచరవర్తనను తమకీర్తికొడిని మహాత్ముడు ప్రారంభించిన కార్యమును నిర్వహించుచున్నారు. దేశమునం జేసెదంతి ముగాని కాంగ్రెసులకును నుండు లేదని కొందరును కొనచుండురు. అట్టివారికి నేను గుజరాతు గావించెడి ప్రయత్నములు ఆశ్చర్యము గలిగింపకమానవు. బోధించుట నుంభముగాని ఆవరణయందు పెట్టుట వచ్చును. అందువల్లనే మనలో తని జేయువారికొన్ని విషయములకు తెలియమందియున్నారు. కార్యనిర్వహణములలో భారతదేశమునకు పునర్జన్మ గలుగును. ప్రతినియం దును యేనోకొన్ని కష్టములకలెనని తలచి మనము దానిని విడ నాడుమండిన తుదకు యేమయిన చేయవలెను. గాంధీమహాత్ముడు మనకు నూచించిన మార్గమును మిక్కిలి నులభసాధ్యములైనది.

ఖద్దరు, శ్రీలు

ఖద్దరుగూడ భరింపలేనివానిని, నూర్పు నునకు విశేషి చి గమనంప నక్కరలేదు. అతనికిని దేశభక్తియుండవచ్చును. కేరలము స్వార్థభగదు గాబోవచ్చును. కాని అతనికి సోమరి తనము, మాంధ్యముమాత్ర ముండును. అతనికిని ఆహారద్యమునుండి ఆసాహారమునుండియు నుద్ధరించుటకు భారత శ్రీల కిరియుం

దురు. మన నేనానాయకుడు మనయెదుటనుంచిన ఆద్యములను ఎటరైనను గమనింపకపోవచ్చును. కాని భారత శ్రీలు మాత్రము మహాత్ముని ఆజ్ఞను ఆపవలెను దేశము నెడిను తమయెడలను భక్త్యమును నిర్వహించుచున్నారు. నేట్ జమ్మాలా బజాజి, మగలలాలు భాయి, చాన్లాలు భాయి గాంధీనంటి అనుభజ్జుల సలహాతో మనసోదరి యెలు (ప్రతిరాష్ట్ర)యందును జిల్లాయందును ఖద్దరు ప్రచారమందును తామే స్వయముగ నిర్వహింపవచ్చును. పురుషులు కారాగృహమునకు పోయినను అందుండి వచ్చినను, వాటిని యెట్లుండినను, భారత శ్రీలు భూత్రమును మన ఖద్దరు కాశును నిర్వహించుచునే యుండవలెను.

ఖద్దరు కాశులనుగూడ దృఢముగ స్థాపించవలెను. ఖద్దరు తయారక నాతీయవిద్య ముఖ్యమైనది. దేశవాదయందు 1921 వ సం॥ మన నేను యీ అంశమును గూర్చి పట్టుదలతో ఉప పాదించవలెనుట చింతించుచున్నాను. ప్రస్తుతము మనచాలికా కాలముల విద్యను అభివృద్ధి చెందించుట దేశమున కంతకు నొక కేంద్రసంఘమును రాష్ట్రీయసంఘములను స్థాపించవలెయును. బర్మోలి కార్యక్రమమునం దేశంశములనుగాని మనము లృటీకరింపవలెను. 1921 వ సం॥ము నందువలె కొంతకొంత గడువు నిర్ణయించుకొని ఆయా కాలములందు కొన్ని ప్రత్యేక కంశముల వై లక్ష్యముంచి మనము పనిజేయవలెను.

ద్రవ్యసహాయము

భవము లేనిదే యేమి మాట్లాడియు ఉపయోగ ముండదు. భవార్థమునందు నుండునీరము నందలి 12 మాసములను గడుపవలెయును. మహాత్ముని కార్యక్రమము నిర్వహించుట వల్లనే ఎవవాద కార్యాచార్యమును తెలుకగలమనియు ఆకార్య నిర్వహణము ద్రవ్యము. లేనిదే సాగదనియు, ప్రజలు గుర్తించు నట్లుల మనము చేసితిమేని వారు మనకు సహాయము జేయక మానరు. శ్రీమతులను అప్పటికప్పుడు విరాళములకై సమీపించుటకన్న జనసామాన్యము క్రికొలది జాతీయభాగాగరము నకు సహాయము జేయునట్లుల మనము ప్రయత్నింపవలెయును. వారికి కనగింనుండెడి సాధనమును మనమన్నేపవలెను. అంతి యాగాక ప్రస్తుతము ఎంతమంది నొంద్రులలో కనీస మంత మ దియెను కాంగ్రెసుసభ్యులుగ నుండవలెను. మనము దృఢ సంకల్పముతో కృషినిల్పితిమేని ఒకకొటిమంది సభ్యులు చేరుదురు.

కార్యాలయములు

మహాత్ముని కార్యనిర్వహణముకు ద్రవ్యమును సంపాదించుట యెట్లునను మో అంపాదనమునకును సంఘనిర్మాణము ముఖ్యము. ఉచితముగ పనిజేయువారు ఈ కార్యాలయములను నడుపజాలదురు. మనప్రచారకులకు ప్రస్తుతస్థితిలలో కేవలము జీవకాధారమునకు పరిమిత సామ్యము యాయవచ్చును. కాని ఆసామ్యము గూడ దేశనేకై యెట్లుగ సాధ్యకృత్యము జేసిన మహాత్ములకే యుండునలెను. దేశభక్తులగుడ వారు జీవించుచు నంత కాలము ఆచరము. కష్టమును అవసరము. ఏదే కియు ఎనేమిదివరకే యాదేశమునందెక్కువ భవము సంపాదించుచు ఇక్కడంకన్నను ఎక్కువ కోరుచున్నాడు. కాని అట్టివారే యీ దేశమును అనుచితమైన ఆభ్యాసములు గలవారని ఆజేషించుచుండును. ప్రచారకులకు కేవలము కొద్దిపాటి సామ్యమువచ్చుట కాంగ్రెసు అంకికరించినది యిట్టి విదేశీయాధికారులకు తెలియగా నీ వారును, వారి మిత్రులును, ఇట్టిదేశభక్తులను హేళనముజేయ బూనుకొందురు. కాని యివంతయు మాములుగ జూగునదే. దీనిని మనము పాటించరాదు.

కాంగ్రెసు పనిని సంవత్సరములను నిర్వహించుట కొక ప్రత్యేక కార్యాలయ మవసరము. ధిక్షిణకటి మధ్యప్రదేశమునం దెచటనైన ఒక ప్రధానకార్యాలయమును, రాష్ట్రములందును జిల్లాయందును సహాయ కార్యాలయములను ఏర్పాచి అన్ని టికిని తగిన సంబంధమును గల్పింపవలెను. కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులుగూడ దేశావసరములనుబట్టి యెన్నిమారులు ఏసలమునందు సభలను జరుపుటకు నిర్ణయించినను వానికి హాజరగునట్టి వారుగనుండవలెను. అప్పటికప్పుడు మనము లెక్కలనుజూచు. జనుమించిన ఖర్చులేకుండ జూడవలెయును. సురక్షణనైస్యములగూండునుండి ప్రచారకుల బంధువులకు ఒక్కవారమునకు కాలసిన ఖర్చులను మాత్రము అద్యాత్మ్యగ నిర్వహి నేను నింటిని. ఆవారములో వారు తాము పుచ్చుకొనిన సామ్యులకు తక్కువలేకుండ ప్రతిఫలము జూపవలసియుండును. కాలము జరుగుకొలదియు వారు తాముపోయ సామ్యులకన్నను ఎక్కువగ నే ప్రధానకార్యాలయమునకు పంపవలసి యుండును. మనమును కాంగ్రెసు సభ్యులను జేయుటకు వినియోగించెడి ప్రచారకుల వివ

యమై యిట్టియే స్వరము చేయిన ఆశాచింతలని యును ను. ఇట్టిపాదముల వేర్వేరున ఆశాచింతల 1921 కంటే మనము ప్రత్యేకముగా పరిశీలించుము. ఆ పుటికిని యిట్టి కని యెంతో భేదములు. అప్పుడు మహాత్ముడై అన్ని భయములను అధిగమించుచున్నాడు. నేడు అతడు మనలో నుండ లేనట్లును అ బ్రహ్మకారమును చేరిన మన మింకను ఎక్కువవలె తేజఃవంశన బాధ్యత ముపై గలదు.

ఏనుక్రిస్తు బాధలలేవున్న క్రిస్తునలెనును, కిన్నెల దుగంతములు లేవున్న మహమ్మదీయ ముమును కేటికిటికి చచ్చియుండెడివా? మితులారా, మును మనయెటుల లేట్టి బునకాయకుని నిజముగ ప్రేమించుచునే దేవుడు మనప్రేమకుమర్చి తేకనునకు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి మహాత్ముల మరివేలొలదిమంది ఆశాచింతలను కారాగృహముల నుండి విడిపించెదముగాక!

సిక్కిలు-నాభా

మనసిక్కి సోదరుల ధైర్యమును సహనమును వారి ఆహింసాభావమును నాకు అచ్చివచ్చి యుచున్నది. కాబా మహారాజును పదయ్యెనిమిది శేనీ సంతాపమునండి అతని కలిమి కని విజేతము ప్రభుత్వరక్షణ కు మూర్ఖత్వమును వెల్లువలం దెను. మహారాజును అతనిలోపనునకు గాక అతని నునున ములకే రాజ్యమునండి కెడంగొట్టిరి. నేను ఒక స్వదేశసంతాపా క్షేమ రాజ్యమునకు సంబంధించినవాడను. అనేక స్వదేశస్థాన ముల నూర్చి నాకు అనుభవము లుంటును. ఈసంస్థానములందు రాజకీయ సంస్కరణములను, ప్రవేశ పెట్టలేనది మనరైనను నాతో నూరించిన యెడల సంస్థానాధీశులు మనవారేమనియు నేడు గాకున్న లేవనను వారే అన్ని యేర్పాటులను గావించి దరనియు నేను మ.దలించుచుండెడివాడను. అతనితోటి మత నులు విజేతములు ప్రభుత్వమునండి తప్పించుకొన గావించిన ప్రయత్నములుచును పదికనును గురుద్వారములను సంస్కరించ వలెనెడె యుద్ధయమునందును కాబా మహారాజు సామర్థ్యాది జూపినందువలె నె యిట్టి కష్టములకు అను గామనీ వచ్చెను. నిరంకుశాధికార క్రియ, కిశకాశ్వతాధి కారమునకు క్రిందనుండ వలెనని తలంచెడి అభిప్రాయములకు విరుద్ధముగ సిక్కిలు భారతసంస్థానాధీశు వోగిరినట్లును బూరించుటలే సిక్కిలు నేను ప్రయత్నములను అనుచున్నాను. గురుద్వారా ప్రబంధక సం బంధమును ఆకాలీవాసును, అక్రమసంఘము లని ప్రకటించుట సిక్కి సిక్కి సుభుమును ధిక్కరించుచున్నాడు. అది దేశము కంఠకును అన్వయించును. ఇట్టి యిట్టి మరెయ్యక సంఘమునకును పట్టవచ్చును. ముం దెవరికెప్పునో యెవరు చెప్పుగలరు!

శాసనోల్లంఘనము

మనము మాటలతో న సామర్థ్యాది మాపుచుంటిమని నేరము లేకుండునటుల మనసిక్కి సోదరులకు సహాయము లేకుండునని యిదివరకే మనము కన్పించుకొంటిమి. గాంధీమహాత్ముని అసంతకము ఒక రాష్ట్రమున కంతకును అన్వయించెడి కాశాసనోల్లంఘనవిధానము ప్రవేశపెట్టుటకు ఇట్టి అనకాకము మనకు అభించియుండలేదు. మనము కాశాసనోల్లంఘనమును ప్రవేశపెట్టుటకు లభ్యకార్యముగాదు. ఎన్ని కష్టములను దర్శించుటకు మనకు సామర్థ్యముగలదని మనలో మనకేమమ్మక ముండవలెను. 1921వ సం॥ చు నందు జరిగిన యేర్పాటులు యీ సంవత్సరమునందు జరుగగలదున దేశమునకు యెంతవరకు సంసిద్ధత గలదో దేశములు యెంతవరకు కష్టములను ఓర్పుతో సహించగల్గుదురో తెలు పుటకు ఆధారము లేమియును లేవు. మనమే నిర్మాణకార్య క్రియను యిట్లులేనను ద్వితీయోత్సాహముతో నిర్వహించిమేని కాశాసనోల్లంఘనము నుసాధ్యమగుటయే గాక ధీర్మ యందు నియోజితమైన కాశాసనోల్లంఘనో సంఘమును యెక్కువ ఫలప్రదములను జేయుటకు వీలుగలదు. స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు కాశాసనోల్లంఘనమును ప్రవేశపెట్టి తీరవలెనని మనము జ్ఞప్తియందుకొనవలయును. ఈ విషయమై యెవరును పొర బడకుండుగా గాక కష్టముల ననుభవించునని వచ్చినప్పుడు భయపడి వెనుకబడరాదు. దేశముకొరకై ధైర్యముగ నలవడతి యిదివరకే కారాగృహాధీశుల సంభవించిన నా మిత్రులకు ఈ విషయము ప్రత్యేకముగ నూరించుచున్నాను. రెండవవారు కారాగృహములకు వెళ్లవలె నెమోమునభవము వారికి స్వస్థులంది వారిని సందేహపడుచు గావించునో అట్టివారు మనకు లెగరిన కీమ నిస్సంశయముగ కన్పించున్నాను. అట్టివారు ఇవివరలో తెలు యుటకు వెళ్లి యుండుం యు పూర్వమునున్నది. అట్టివారు జాతీయోద్యమమును వలె ప్రవేశించియుండగలదు. ప్రవేశించినను కిమిబాద గానే విడిచియుటకు పాపవర్తమును తీసుకొని నున్నామనియు నున్నది. కిమి బాదించి

ననుభవించి పిమ్మట విచారములు అభివృద్ధి పని చెప్ప వలయును.

స్వాతంత్ర్యమార్గము

మిత్రులారా! నేను మీరొక పెద్దకార్యక్రమమును నివేదించి యుంటిని అది కొంచెము మీకు అనుచు నుండునోమో! స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు ముఖ్యమైన మార్గమెప్పుడును ఉండదు స్వాతంత్ర్యసంపాదమునకు ఒక మార్గము గలదు. ప్రాణ కార్యము నొనర్చుటకు సంసిద్ధతయే అవసరము. తామందకును ప్రాణములను బలిపించుటకు సంసిద్ధతగ నుండవలెనని కార్యనిర్వాహక సంఘము యెప్పుడైనను తలపెట్టి, ఆతీర్మానము నుమూల తీర్మానములెగాక దృఢసంకల్పముతో నూడిచియే యైన మనకు స్వరాజ్యము ఒక సంవత్సరము కాలములో లభించి తీరున నేను కలుతున్నాను. అభివృద్ధి కార్యగమనమునువారే అట్టితీర్మానమును తమయెడల గావించుకొని యుండునెవల స్వ రాజ్యము ఒకమాసములోపల లభించును. మిత్రులారా, స్వకార్య సంపాదనము ముక్తమార్గములందేలదు. కేవలసంకల్పము మందరమును మనప్రాణములను బలిపించుటకు కష్టముగ నుండవలెనని నిశ్చయించుకొంటిమేని స్వరాజ్యమును కడే సంపాదించుటకును. అట్లుగాక ముమియులకు సంసిద్ధతకు జూపక, బద్ధాభి కార్యక్రమము నిష్ఫలమైనదిగ నొలుకుచుంటిమేని కార్యగమన ఆవర్తమును మార్చవలెనని కోరుట నిష్ఫలమౌను. మనము పనిజేయుటకును అవిభమున్న మనకే స్వాతంత్ర్య సంపాదనము కొరకు ప్రాణములను బలిపించుటకును నిశ్చయించుకొందము. మనము ఒక సంవత్సరకాలము క్రథతో మనకేసిన పిమ్మట నూడ ప్రభుత్వమువారు మృదులమౌవలయును తమకార్యములకు సం రామించుచుండ అసంతోషమును చూచుటకును, మన భావిస్వ రాజ్యకర్తలు నుండుకొనుటకును, మనసమ్మంభించునని మనవా యకుని పిలిపించునెడల- మెటనే భారత ప్రజాస్వామ్య పతా కము, భారత స్వాతంత్ర్యపతాకమును ప్రతిష్ఠించుము గాక? బ్రిటన్ కు తోటి సంబంధమును వదల కొనుటకు యత్నములేదని కొందరు కలయనట్లుగాక అప్పుడు మియప్పుడును (మహమ్మదాల్) బ్రిటన్ తోటి అసంతోషమును చేపించుటకు అయిదువూర గుండెను. 1921 వ సం॥ మన మన మనకును ప్రభుత్వమువారిని గతువు ఒక సంవత్సరము కెట్లుకొంటిమి. కాని కాలట్రాట్ నాని మనబాధ్యత తూర్తిగానం దున మనము స్వరాజ్యమును కొరకాలకుంటిమి. మనము నాగ పురమునకు మరలవలెను. భగవంతుని యందు విశ్వాసమునకి మనకు ధైర్యమును ఓర్పును పట్టుదలను కమనీనకు ప్రసాదించుచు ప్రార్థించుచు మున్నె మనకాయకుడు కదిలి వెట్టియుంచిన కార్య ములను మరల ప్రార్థించుకము. మనము ఆయనకు అస్త్రలకును కిప్పులకు గాకుంటిమేని మనకేము ఇదివరలో కొల్పోయిన స్వాతంత్ర్యమును మరల సంపాదించి తీరుదుము. అప్పుడు మనము ప్రార్థనలను విజయమునకై నుంప నవసరముండెను. విజయమే పొందియుంటిమిగాన మనప్రారత జయజయధ్యానముననే నాచింతము: మనత్మా గాంధీకైదు!!

- శ్రీ మైసూరుమహారాజగారి పోషకత్వము క్రిందనున్న గుబ్బి శ్రీ చెన్నబస్వకవేర ద్రమాటిక్ కంపెనీవారు 29-12-23 శనివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు సదారమె నాటకమును 30-12-23 ఆదివారం నాయంత్రం 5-30 ఘంటలకు మహాత్మా క బీరుదాసు చరిత్రమును 31-12-23 పోయవారం నాయంత్రం 5-30 ఘంటలకు ప్రభామణి నాటకమును 1-1-24 మంగళవారము రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రహ్లాద నాటకమును బ్రాడ్యే ముత్యాలపేట పోలీసుస్టేషనువద్ద నున్న పాలెనుధియేటరులో ప్రదర్శించెదరు. చెన్నపురిపారు లందరు వచ్చి తగుప్రోత్సాహ మొనగగోరెదము. ఎన్ నాగేశరావు మేనేజరు. వినోదరత్నాకర జి. హెచ్. వీరన్ను ప్రావైకురు.

కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షము

జాతీయవాంఛితము ప్రభుత్వమునకు దెలుపుట పై చర్య

కాశాద గాంధీనగరము, డిసెం 27:— కాంగ్రెసు స్వ రాజ్యపక్షసభ్యులు నేడు సమావేశమై ప్రభుత్వమువారికి పంపుకొను జాతీయవాంఛితముయొక్క అంశముల నూర్చి చర్చించిరి. ఆంధ్రముం దున్నవారి కి. కే. వి. రంగస్వామి అధ్యక్షం గారు. పి. ఆర్. జాను, బరత్ భాయి పటేలు ఏ, రంగస్వామి అధ్యక్షం గారులు గలరు. కనీసపు జాతీయవాంఛితము నూర్చియే భిక్షాభిప్రాయములు వెలువరుదెనని తెలియుచున్నది.

మిత్రు ఏటికంటే ఒకరు కోటికంటె

నితలభాయిపటేలుగారు సర్వస్వరాజ్యముగాకలెనని తెలిపెద మనగా పి. ఆర్. దానుగారు ఆయన ప్రభుత్వమున ప్రభుత్వమును మనకునుండు మాన్యురొందవలె నని కోరెద రన్నటుల తెలియుచున్నది. ఏవో కొన్ని జాతీయవాంఛితముల రయారుతే యెటుటను వానినంగీకరించుటకై జనవరి 1వ తేదీనాటికి వంతుటకును, యాలోచన గాంధీయహత్యనివారమునను, నిర్బంధముల నాపుటకున్ను కోరవలెననియు అంగీకరించుదెను.

ప్రభుత్వమువారు జాతీయవాంఛితముల సెరవేర్చుకుండిరని స్వరాజ్యపక్షము ప్రతిష్ఠాభిధానమును ప్రారంభించి నైవాన్ను బిల్లుతో నూడ కాశాదవాదములను లన్నిటికినూడ అడ్డునలులు చుండును. (ఆ. (వె. ప్సె.)

అకాలీలు

కాంగ్రెసునం దుత్సాహము

పియూష్కాంతిభూమిగారు కాశాద గాంధీనగరము నుండి నిన్నటితేదీన యిట్లు తిరిగిచ్చుచున్నారు.

అకాలీలు గాంధీనగరమునకేరెంచి యేరంగింపులు సంగీత ములందు ఆర్యంతోత్సాహము నావహించి తేసిరి. నిన్ను వారివెద్దమందిరముపూర్తియై చక్కగ నలంకరింప బడినది. పనిసంతకు చాలవరకువారే స్వయముగ తేసికొనిరి. అచటి కేరెంచిన జనసమూహము కొంసమీదకు గుర్తుగంధ సాహులును ప్రతిష్ఠాపన తేసి నిన్నుదివాలము ప్రారంభింపదెను.

సర్దారు మంగళసింగుగారు జాతీయవాదమునందు ఆకాలీల కార్యక్రమమును వివరించి అందరును భోజనములకు రావలసివని చెప్పి, గురువులు ప్రాపించిన ఆలంగరభావావృత్తాంతమును వెల్లి, మతవిభేదము లుండరాదనియు, దైవము జనకుడు, మానవులు సోదరులను భావమాచరణతోనికే రాకలె ననియు చెప్పిరి.

దీని సంతకునదాకాఅంతంగాన, భారతకాశానసభ్యులు, తెలుగునందు తద్దమాతేసి చెప్పిరి.

అకాలీదీవాణము

కాశాద గాంధీనగరము, డిసెం 27:— నేడుదయము అకాలీదీవాణము జరుగుదెను. దాని చాలమంది జనము వచ్చిరి. కాంగ్రెసు కిలాఫతు నాయకులు దీక్షాపక్యముల గావించిరి. ఈపక్యము లందరకును దెలియునటుల, హిందూస్థానీ, తెలుగు, ఇంగ్లీషులతోనికే తద్దమాతేసి చెప్పబడినది.

రాజగోపాలాచార్యులవారు ఆకాలీలు జాతీయోద్యమమునకు కటికపడుననియు, ఆకాలీలు నేడు భారతదేశములోనెల్ల బలమైనవారి యనియు, అందుకు కారణమువారి సంఖ్యలుగాని భాగ్యముగాని కాదనియు, సత్యాగ్రహసంబంధ విజయమే తిన్ని దృఢ మనియు తెప్పిరి.

హాలానా మహమ్మదాల్ గారు తుపన్యసించుచు ఆయన కిలాఫతు రాయబారమున కధిపతిగ యూరోపును పోయినపుడు పోవుగారిలోమాటాడుచు యుద్ధము దైవవిశ్వాసమునకును మానవుని ఘోరకార్యమునకిని తెప్పించుంటిని చెప్పెను. పోవుగాని ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యుద్ధము క్రిస్తునలెనునను మహమ్మదీయమతముల గాక విశ్వాసమునకు తిరాహిక్యమున కని చెప్పెను. అన్ని జాతులవారును ఆకాలీతోడే వారి తమకార్యములకై జేయు సంబంధమునందు కనాయము జేతులయెను.

హాలానా మహమ్మదాల్ గారు తుపన్యసించుచు భారతదేశమునందు బ్రిటిషురాజ్యసంస్థానమునకు ప్రభుత్వము ఆంధ్రులు సహాయము జేసినియు, తమవారే సిక్కిలును తమకాలివాదులు సహాయము జేసిని చెప్పి యిప్పుడు వారందరును పాపములను పోనాట్లుగాని స్వాతంత్ర్యమునకై పనిజేయుటకు యోము గావలెనని కోరెను.

మంగళసింగుగారు, ఆకాలీలు దౌర్జన్యరహిత్యమునకు బద్ధులెవరంధియును తుదివరకును గావించుటలు నిశ్చయముతో నుండిని హామీనిచ్చెను. (ఆ. (వె. ప్సె.)

హరిమర్శోత్తమంపుగాను గూడ (ఉత్తమముగా) మూల
లాడిరి. కాంచనానామమమ ఆదర్శమైనను గాని బడాయిత్త
ననుబట్టి పనిలే దుపరి.

దేశబంధు దాసుగారు నూడ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగా మాటాడిరి. స్వరాజ్యోబ్బయ్యులు స్వరాజ్యోత్సవములను సభ విమర్శించుచున్నది. ఆశ్చర్యముకంటే ప్రత్యేకముగ బుమింకోటి లేదనిరి.

సభ్యులు ప్రత్యేకముగా ప్రతికూలముగా మాటాడినట్లుగా తెలుపబడుచున్నది. నిందితులు హిందీభాషలో రామనారాయణ సింగుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు మాటాడిరి.

రాధాకృష్ణభోనుగారు ప్రతికూలముగా మాటాడిరి.

గోరకుపూరు వర్మగారు తీర్మానమును బలపరచుచు "విప్లవాభ్యుదయ సంఘా" స్వరాజ్యోత్సవమును విమర్శించుచు "సభ"ను సమర్పించిరి. దాసుగారి సలహా ప్రకారము మినహాయింపుకాదు. దీనిని ప్రకారముగా రుద్రులించిరి.

మరల వివాదము పెంచబడినది. కార్యనిర్వహణమునకు తేజమున కాంతిని వెలకొల్పి కార్యరూపమునకు మనోజ్ఞుడు వెల్లడింపవలెను. తీర్మానములను నివారించి వివాదమును పెంచునాడదు. తేజము దుష్ప్రతినిధిగా లేనందున దాసుగారు వివాదమును నివారించునది.

"స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయే కాంగ్రెసుసంకల్పము" అని యుద్ధించెను. తక్కినభాగము సంతకము లేదనియు చెప్పిరి.

తండిర సంతకముగారు ప్రతికూలముగా మాటాడిరి.

జ్యోతిర్మానములను చేసి చాలమంది కాంగ్రెసును వదలిపోయెదరుగాన దీని నామోదించునాడ వని వి. కె. పటేలుగారు నడిపిరి.

మృతదేహాధ్యక్షులను మరల నిర్వహణముగా మాటాడినట్లుగా తెలుపబడుచున్నది. తీర్మానముగా మాటాడిరి.

ఇంద రీతిగా స్వరాజ్యోబ్బయ్యులు గూర్చి వాక్యాభ్యుదయము (విజయ) ను చూపుచున్నారని విశేషభక్తుడు ప్రతికూలముగా నడిపెను.

శ్రీయుత గజ్జే రంగయ్య నాయకుగారు ప్రతికూలముగా సభ్యులను హిందీభాషలో నడిపిరి.

"స్వరాజ్యమునకు తీర్మానములను నిర్వహించుట. తప్పక" సామాజ్యసంబంధ విరహము"నని మహాత్మాజీ నడిపెను. గాన తీర్మానమును మనసరిచునది తండిరమోటిలాలు నెహ్రూగారు నడిపిరి.

జ్యోతిర్మానము పాడిగాడు. నిర్వహణముగా సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును ప్రకటించవలెనని దాసుగారు కనుగొనెనుగా ఉరుదభాషలో నువ్వనింది.

అకాలీవాదులకు మంగళసింగుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు చాలవలెనని మాటాడిరి. మన ఆశ్చర్యము ఉదారమును పరిశుద్ధమును ఉన్నతము నైయుండవలెనని నడిపిరి.

విక్రమ్ సభకు వీరిపోయిరి.

మాలానా మహమ్మదాలీగారు దక్షిణసింహులు యిట్టి కాగాడంబరము నిష్క్రమించుననియు కార్యక్రమము భాగ్యవశమనియు నడిపిరి.

విక్రమ్ ఉపపాదకుడు ప్రత్యక్షతర మొందునని తీర్మానముగా నువ్వనింది.

తీర్మానమును ఓట్లు పుచ్చుకొనగా 101 మంది ప్రతికూలముగాను, 89 మంది ప్రతికూలముగాను ఓట్లు యిచ్చిరి. తీర్మానము వీరిపోయింది అంతటితో సభ ముగిసెను.

వివరములనుగూర్చి మరల తేదీ మధ్యాహ్నము ఓంటి గంటకు జరుగును.

ఇట్టిలో ఆమోదించిన కమిషన్మును స్థిరమును వివాదమును ప్రయోజనమును నూడ స్థిరమును తీర్మానమును సంపాదించుటకు సమాధానము మదిత దీనియు ఆతీర్మానమును సంపాదించుటకు ననియు తెలియుచున్నది.

భ జ న లు

తేదీ వివిధరాష్ట్రములవారు ప్రత్యేకముగా భజనము చేసిరి. రాత్రి తెల్లవారమున 4 గంటలు మొదలు కలకలము (పారంభ మైనది. ఆంధ్ర రాష్ట్రము కలకలము, నలగ, ఉత్కళ, రాష్ట్రములవారు మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకముగా భజనముచేసిరి. వీరువారి భజనమును మరిమనోహరముగా వారిని గీతమును హిందీ భాషలోపాడుచు అభ్యుత్థమందియు వద్ద చాలవలె భజనచేసిరి.

కాంగ్రెసు విషయనిర్ణయసంఘము

దాసు - అచారీతీర్మానము చేపు చర్చకువచ్చును

మద్రాసును ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నొనర్చు తీర్మానము వీరిపోయెను

ఆ. కె. పటే

కాకినాడ, డిసెం 27:— కాంగ్రెసు వివరములనుగూర్చి తీర్మానమును తీసి సమావేశమైరి. కామబంధము సభ్యులు కాంగ్రెసును ప్రతికూలముగా వేల్చిరి. స్వరాజ్యోత్సవము, ఫిల్లిప్పైన్ తీర్మానములనుగూర్చి భావమును భాగము గలిగింపకుండుటకు రాజగోపాలాచారి-దాసుగార్లు గావించుకొనిన సమాధాన తీర్మానము మధ్యాహ్నము చర్చకువచ్చునని మొదట జరిగిరి. కాని అట్లు రాలేదు. తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగా నున్న వందేరు దరలాలు, కార్యమునకువచ్చెనది, రామస్వామి నాయకరు, గానీ కంకరమిత్రగార్లు గజ్జేపట్టుపట్టుమన్నారని వెలియుచున్నది. దాసుగారి నాయకత్వముగల స్వరాజ్యోత్సవమునకు, ఆచారిగారి నాయకత్వముగల ఆసమావేశమునకువారసున కనిపింపజేయుటగాన తీర్మానములను వెల్లడించు. ప్రతికూలముగా వారిని సమాధానముచేయు చర్యలు జరుగుచున్నవియు చేపు ఉదయమునకు పరిశుద్ధులనిర్వహించుచున్నదియు తెలియుచున్నది.

ఫిల్లిపరిమానమున కాంగ్రెసును జరుపువలెనని సూచన నింక కరింపబడుట

కాంగ్రెసు వివరములనుగూర్చి తీర్మానమును తీసి సమావేశమైరి. కామబంధము సభ్యులు కాంగ్రెసును ప్రతికూలముగా వేల్చిరి. స్వరాజ్యోత్సవము, ఫిల్లిప్పైన్ తీర్మానములనుగూర్చి భావమును భాగము గలిగింపకుండుటకు రాజగోపాలాచారి-దాసుగార్లు గావించుకొనిన సమాధాన తీర్మానము మధ్యాహ్నము చర్చకువచ్చునని మొదట జరిగిరి. కాని అట్లు రాలేదు. తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగా నున్న వందేరు దరలాలు, కార్యమునకువచ్చెనది, రామస్వామి నాయకరు, గానీ కంకరమిత్రగార్లు గజ్జేపట్టుపట్టుమన్నారని వెలియుచున్నది. దాసుగారి నాయకత్వముగల స్వరాజ్యోత్సవమునకు, ఆచారిగారి నాయకత్వముగల ఆసమావేశమునకువారసున కనిపింపజేయుటగాన తీర్మానములను వెల్లడించు. ప్రతికూలముగా వారిని సమాధానముచేయు చర్యలు జరుగుచున్నవియు చేపు ఉదయమునకు పరిశుద్ధులనిర్వహించుచున్నదియు తెలియుచున్నది.

పెంట్లంట-వీరారు రాష్ట్రముల సేక మొనర్చుట

తేదీవారి, మధ్యపరగలము (చురాల) తీర్మానమును ఓటిగా 101 ఓటి రాష్ట్రముగా నొనర్చునని ప్రతిపాదనచేర్చి ప్రారంభమయ్యెను. ఈరెండును విస్తారములయి, ఓటిగా నొనర్చుట వనపర మగు విషయములన్నియును రాష్ట్రములలోను సమముగా నున్నదనియు వాదించెను. ఆ సీ గారు 100 గుండు ప్రతికూలముగాను నాయకత్వము వహించి అట్లాటిగా నొనర్చుట లేదని వాదించెను. కాంగ్రెసు పుట్టినప్పటినుండియు వీరారు ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నుండెననియు దీనిని మధ్యపరగలముతో గల పుట కార్యక్రమ లేదనియును, అట్లు గలిగియెడల వని సామర్థ్యవంతముగా జరుగజాలదనియు వీరు నడిపిరి. చతురాలానెహ్రూగారు, ఈమధ్యను దెచ్చిన తీవ్రము. సమమునకు మాలానాను విరాష్ట్రమునకు (పాటిమాల్య ముండుట) తన యుపపాదనను వరంపాదించుకొనుచున్నారని జెలిపెను.

తీర్మానమును మునుపనింపించుకొనబడుట

కాకినాడకువచ్చునని వారు కొన్నికొన్ని కృతే సమాధానముల నువ్వడవచ్చును ఓట్లకొన్ని రాష్ట్రముల కొక తెచ్చుచుందురని ప్రతిపాదనకు తేచ్చునని రాజగోపాలాచారిగారు మనఃజను వెచ్చిరి. కాని 89 మంది వీరిపోయెను. అంతకు వందేలాలు నెహ్రూగారు తన ప్రతిపాదనను మునుపనింపించుకొనెను.

మద్రాసును ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నొనర్చుట

తీర్మానము వీరిపోయెను

తేదీవారి మద్రాసుగిరి నొక్కవారిని జూబయినవరుసలో ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నొనర్చునని మద్రాసు ప్రతినిధి

యను అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ గారు తీర్మానమును దెచ్చిరి. ఎన్ శ్రీనివాస అబ్దుల్ గారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఈవిషయమును తమిళవాడు, ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘములు యభిప్రాయముల కొరకువందేలెనని నీ. రాజగోపాలాచారిగారు మనఃజను దెచ్చిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్మును తమకు సంబంధించినప్పటినుండియును మూలము అవ్వవచ్చును మాటలాడి ఇందు పాల్గొనినవారధికముగ తమిళ ప్రతినిధులే తమిళవాడు రాష్ట్రముకాంగ్రెసు సంఘమువారు తమిళరాజ్యలమును మద్రాసునుండి మార్చి ఒక జిల్లాముఖ్యకట్ట యొనుట మార్పును గురించి కొన్ని ఆలోచనల నొక పక్షము వారినిగూర్చి మద్రాసు కాంగ్రెసు సంఘమువారు భవమును మనముజేసి ఉద్యమాభివృద్ధికి ఉపయోగించుటగా వారితో ములలో నిరుపయోగముగ వెచ్చించిరి ప్రత్యేకరాజ్యము లొక్కటే యెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ములోదను తమిళప్రతినిధులతోదను సంపదిచి ఏదో సమాధానమునకు వారలెనని ఎన్. శ్రీనివాసయ్యుని గారిని నీ. రాజగోపాలాచారిగారిని ప్రార్థించిరి. కాని రాజగోపాలాచారిగారు ఈవిషయమును ఆంధ్ర తమిళ కాంగ్రెసుసంఘముల అభిప్రాయముల కొరకు వందేలెనని పట్టును వదలలేదు. ఈమధ్యయు, అసలు తీర్మానమునుగూడ సభవారిచే నిరకరింపబడినది.

అంతకువరకు చాలింపబడినది. తిరిగి చేపు సమావేశమగును. ఆసమావేశమున రాజగోపాలాచారి దాసుగార్లు సమాధానతీర్మానము చేర్చుట వచ్చును.

అకాలీల యూరేగింపు

అకాలీలు ఈసమావేశము పెట్ట యూరేగింపుకొను, మరీ ప్రసంగమున సంక్లిష్టము వెచ్చిరి. చాలమంది కాంగ్రెసు నాయకులు లండుపొల్లొనిరి.

కాకినాడ డిసెంబరు 27:— కాకినాడయందు స్వరాజ్యోత్సవములను సమావేశమైరి. కాకినాడలో రామస్వామి నాయకరు తయారుచేసిన ప్రభుత్వమువారి యొగి కొరకును జనవరి 15వ తేదీ వాటికి వందలవందలయందు ఈశాత్రుగ గాంధీమహాత్ముని విదుల చేయుటకును నిష్పంధవిధానము నిశ్చయము చేయుటకును కొంతకునిట్లు తీర్మానింపబడినది. ఈ కొక్కలను అంగీకరింపజేర్చుచో ప్రతివంధవిధాన ములంబింపబడును. స్వరాజ్యమున సంపూర్ణస్వరాజ్యముని నిర్వచించవలెనని మన మూచన కాంగ్రెసు వివరములనుగూర్చి తీర్మానమును ఓటిపోయెను. అమోచనకు అనుకూలము 89 మంది ప్రతికూలము 101 మంది.

పోలీసు వారి చర్య

ఈనెలమున మగలు 8-80 గంటలకు 3 కొరగారును 2 సముయ్యులనుగూర్చు యానారమున మోకొడున నున్న తిర్రుకటముల పాపుకు వచ్చి "హించారి పరాధమను" పటములను తీసికొని ఆపాపుకరు కె. కన్నారావుగారిచే "నాలుగువంటలను మూలము తీసికొన్నట్లు" (వామ) చేయించుకొని తీసికొనిపోయిరి. శ్రీ కన్నారావుగారు వాటికి కట్టుకు ఆడుగగా వీరు చేయుచున్నదియు తీర్మానము ఖరీదు యిచ్చెద మనియు చెప్పి తీసికొనిపోయిరి.

తంగిరాల జగన్నాథశర్మ, కాకినాడ 26-12-28,

ఉత్తరారాధు జిల్లా

చెయ్యూరు డివిజను రద్దుకాదు

ఉత్తరారాధు జిల్లాలో చెయ్యూరుడివిజనుగూని చెయ్యూరు, కందవాళిపు తాలూకాలను రాజీ చేసి, తెల్లూరు డివిజనులకు చేర్చవలెననియు దీనివలన కొంత ద్వారాభ్యుదయముననియు ప్రభుత్వమువారు మొదట తలంపి విచార్యమును ముఖ్యకొనవచ్చునని నెట్లుజెందు ప్రకటించిరి. విచార్యములన్నియు ప్రభుత్వమువారి కందిరి. తెల్లూరు డివిజనుకు ఇంకను ఎక్కువ భారము అగునని, తేలెనది. అందుమీదకు చెయ్యూరు డివిజనును రద్దుచేయవలెనని, ప్రభుత్వమువారు కృషిచేయుకొనుచున్నట్లు ప్రకటించిరి.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము:— చేపు ఉదయము 7-80 గం. 11వ గోవిందప్పనాయకవిధిలో అన్నాపిళ్లవీధికి సమీపమున ప్రాతఃకాలకీర్తనలు పాడబడును. ముఖ్యముసామంకాలము 5 గం. పెరంబూరిలో ప్రార్థనసమాజ ప్రార్థనశాల జరుగును. ముఖ్యవాటి ఉదయము 7-80 గం. ఆదియప్పనాయకవిధిలో నారాయణమొదటివిధి కమిషను ప్రాతఃకాలసంక్లిష్టము గానింపబడును.

కాంగ్రెస్ కబుర్లు

(స్వకీయవిలేజునుండి)

గాంధీగారు, డిసెంబరు 27:—నిన్నటిదినము సాయంత్రము 6 గంటలకు కాంగ్రెస్ విషయసభారణ కథ కమావేళ మయ్యెను. మాటా మాటా మహమ్మదాలీగా రిఫ్యూజర్ జమీందారి. సారంధములోనే కాంగ్రెస్ లక్ష్యమును మార్చుట తీర్మానము చేసి, ప్రాంతీయపదవిని సంయుక్తపరచాలవామని చాలమంది కాంగ్రెస్ లక్ష్యమును స్వరాజ్యమునండి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము మార్చులననదని గట్టిగా బట్టపట్టిరి. వీరిలో నొకరి మహాకథలో నొకటి మాత్రము మామియచు తీర్మానము చేయబడినది. బొంబాయినుండి వచ్చిన ఆర్. వెంకట్రామయ్యగారు, మదరాసునుండి వచ్చిన ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు, ఆంధ్రులలో టంగుటూరి ప్రకాశంగారు కూడ ఈ మార్పు కనుకూలు ఊగానుండి సంయుక్తరాష్ట్రమువారికి సహాయమిరి. నామకలలో మిగిలినవారందరు అసగా ముఖ్యవాడులగు జేకబ ధువానుగారు, నెహ్రూగారు కలభాయి కల్లరాయి పటేలుగారు మహమ్మదాలీ గారు కియలూగారు వీరందరు కాంగ్రెస్ లక్ష్యమును మార్చుటకు వ్యతిరేకముగా నుండిరి. వీరందరిలో దానుగా రుపకనీయచు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము స్వరాజ్యముకన్న గొప్ప ఆశయముగాదనియు, స్వరాజ్యము, అసగా సంపూర్ణమైన జాతీయవికాసము ప్రాప్తికలయన్న సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము మనకు తప్పక కప్పతీరవలయునని చెప్పిరి. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము మన లక్ష్యమని చెప్పుటకలన, దానిని సంకుచితముజేసినవార మగుదు మని దానుగారు చెప్పిన వాక్యములు సభ్యులలో కొందరు తమ యభిప్రాయములను మార్చుకొనుటకు కారణమైనది. ఈ తీర్మానము చివరకు వోటునకు బెట్టగా 29 గురు అసహాయముగను, 101 మంది వ్యతిరేకముగను వోటులిచ్చిరి. ఈ తీర్మానములనిపించెను. విషయ నిర్ధారణసభవారు ప్రస్తుత జేకబగారిని దానుగా గుర్తించి తమ భర్త్యమును నిర్వహించిరి. తిరిగి ఈవిషయ నిర్ధారణసభ ఈ దినమున 1 గంటకు సమావేశముగా నున్నది.

అకాలిలయూరేగింపులు

అకాలి లింగవతు 800 మంది వచ్చిరి. వీరు కాకలయూరూరి కందకరు నుదితముగా భోజనముజెట్టుచున్నారు. ప్రతిదినము సంధ్యాసమయములయందు వీరు కొరలుగా డీరి వరుసగా నడచుచు చుండుకగా కార్మిగంధపాపాలు నుంచి పాలుపాడుచు, కంఠమతరం, గాంధీమహాత్మ్యజై, గో శ్రీరామ్, అల్లాహాకబ్, అని కేళలుచేయుచు, మామక మనఃబుల కానందము జేకబక్తి గలుగుటలు ఊరేగింపులు సాగించుచున్నారు. గాంధీగారులో ప్రతివాడును ఈఅకాలి యుక్తములకు చూచి ఆనందించుచున్నారు. ప్రస్తుతము జేకబమునకు యధార్థమైన నాయకులు అకాలిలు. వారు చేయకలసిన పనిగురించి చెప్పెచెప్పవచ్చులు చెట్టుకొని, కాలమును, కేక్రి వృథ యచ్చక వారి మతస్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించు నిమిత్తమున, జేకబస్వరాజ్యప్రాప్తికొరకును, చెట్టివాధుల నయిన ననుభవించుటకు నిధముగా నున్నారు. ఇట్టివారలు కాంగ్రెస్ నాయకులకు ఆదర్శపాత్రలు గదా!

సంఘసంస్కరణము

సంఘసంస్కరణము గల్గి జేకబలో సంఘ దురాచారములు పూర్తిగా బోయిననేగాని జేకబను ముక్తి రాదని వాదించుచు రిఫ్యూజు కాంగ్రెస్ మహాసభయగాని, గాంధీగారు భోజనములు జరుగుచున్నదిగాని చూచిపో వారి యభిప్రాయములను మార్చుకొందురు. జేకబస్వాతంత్ర్యవిధి నర్వయును ధారపోయటకు సిద్ధముగా నున్నవారికేగార్, గాంధీ సగంధలోనికి వచ్చినవారు లందరూడే మంత్రివరమును దృష్టివోషమును పరిగణితక భోజనముల వద్ద మెలగుచున్నారు. ఈ కాంగ్రెస్ ఆయుధములు ఆంధ్రదేశములో భోజనముల వద్ద వర్ణవిభేదమున్నదిని చెప్పుటకు వీలులేదు. రాజీము రంగమునందు మార్పుల కొరకు ప్రయత్నించువారు సంఘసంస్కరణకు విముఖులు గావోవుటయేగాక సంఘ సంస్కరణకొరకు జీవితమును ధారపోతుమని చెప్పకొనవారల కన్న నెక్కువకు అభిమానముతో పరిశ్రమచారుని ఈ కాంగ్రెస్ వ్యవహారములు విశదము చేయుచున్నది.

కాంగ్రెస్ పెద్దలంతా

అసగా రామలివారందరు విచ్చేగివారు. అసపరిచాయగారితో బాటుగా, నాకిం అల్లులు భోజనమును, మదనమోనాన మాలత్యగారునుగూడరావీలులేదని చెబుట జేసివారు. ఇద్దరయ్యరియు వివాహకేసును, నాయకులారా

లతోను ఆలోచనకథలు, పార్టీలగథలు, ప్రత్యేకగథలు, ముఖ్యము, డి ప్రారంభమైనది. బహిష్కరణవాదులను, స్వరాజ్యవాదులను, రాజీవాదులను వేర్వేరుగా గూడి ముందు కార్యక్రమమును గురించి ఆలోచనలు జరుగుచున్నది. కర్ణాటకాసభకు తీరిగా నుండుననిచెప్పుటకు వీలులేదని. ఇంతవరకు విశేష సంభాషణలుగా వచ్చినవారు ఆంధ్రులు, తమిళులు, కర్ణాటక జేకబులు, ఉత్తరములు, బర్మావారు. వీరిలో అరవవారును, కర్ణాటకులను బహిష్కరణవాదులు. ఆంధ్రులలో చాలమంది రాజీపార్టీ వారే. జేకబును కలవరపెట్టుచు పోగామును కర్ణాటకుకు వెళ్ళుట కాంగ్రెస్ ను జంపాలి ననుపట్టు బట్టివా రాంధ్రులే. ఇప్పుటికి ని వారాయు డ్దేశ్యముతో నున్నారని వాకబులులు చెబుచున్నది. వీరిలోవైతన స్వరాజ్యవత్తుముకాకిరి, రెడమగను బహిష్కరణపక్షము వారికిగాక జేకబలో వనివానిగా జరుగుటకు కాంతివారా వరణ వచరచని వాదించుచున్నారు. వారిజేకబక్తి కేకించుటకు వీలులేదు.

దానుగారు దయాచేసివారుగాని బెంగాలువారింకనురాలేదు. 27వ తేదీని రైల్వే లీమీస్ పూర్తిగా మరమ్మతు అవుననియు అతేదీని కలకత్తానుండి బండ్లు రాకయుననియు జెప్పుకొనుచున్నారు. ఇది నిజమైపో బెంగాలు వారు అతేదీని బజలులేరి రాకట్టును. ఇకరాష్ట్రములనుండి ప్రతిరోజు లింకను విస్తారము గారాలేదు. కాంగ్రెసు కూడులోవున వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

నిన్నటిదినము అసగా 25 వ తేదీ ఉదయము 6 గంటలకు భద్రవ చేరివలను ప్రదర్శనము ఆచార్య ప్రభులు చంద్రకేగారిచే తెరవబడినది. ప్రదర్శనమునకు వచ్చిన వస్తువులలో విశేష మేమియు లేవు. ఇదివరలో అసగా 1922 కందర్శనములో ఆంధ్ర జేకబుంక వచ్చుట ప్రదర్శించబడిన వస్తువులన్న నెక్కువగా నేమియు రాలేదు.

ప్రదర్శనములో నంచబడిన నాయకులకుమును ఏమియు బాగుగాలేక, ఇది ఆంధ్రజాతీయ కాకాల వివాదముచే తయారు చేయబడినది తెలియుచున్నది. వీరిని ఈ ప్రదర్శనములో నంచబట్టు బాగుండేది. ఇకరాష్ట్రములనుండి వచ్చినవారి కుటుంబములను అది ఆంధ్రుల కలవరపెట్టుచును పోవలయును గలవారగుదురు. ప్రదర్శనములోనున్న కొన్నికావ్యములు మాత్రము అందబట్టి వార్షిచింది. శ్రీకాకళం భద్రయ్యకొనున్నిరమా యితరరాష్ట్రముల మున్నగును నడిసినది. వారు కొందరు ఈ ప్రస్తుతముల విశేషముగా కొనుక్కొనుచున్నారని గూడ చెబుచున్నది.

ఆచార్య ప్రభులచంద్రకేగారి యంతస్యాసము కథలో మాజరయినవారి మనసులను కంగించుచున్నది. జేకబామెట్టికలాయుకస్యాసమును పూర్తిగా భావించిరి:రించి, బాహ్యముగా ప్రచురిండుట ముఖ్యము.

25 వ తేదీ సాయంత్రము అఖిలభారతవాలంటీరు మహాసభ జరిగెను. ఆసభలో నాగేశ్వరరావుగా రొంగుగిన గొప్ప యంతస్యాస మిదివరలోనే ఈ ప్రతికలో ప్రచురింపబడినది. ఆ సభలో జరిగినవచ్చులో ముందుకాంగ్రెస్ కథలో రాన్ను చర్చ నూపవలగ గన్నట్టినది. కానకథలవిషయమై తిరిగి గొప్ప యంతము రాబోవు కాంగ్రెస్ లో జరుగు నని తలంపకచ్చును.

గాంధీగారులోనికి ప్రతిదినము వచ్చువారి సంఖ్య ముహూర్తముకు మించి నుండును. వీరిలో అన్ని పార్టీలవారు కలరు. శ్రీమద్రామణ, వృద్ధులు, బాలరు, బాలికలు, అన్ని మతములవారు, అన్ని వర్ణములవారు కలరు. వీరందరు గాంధీగారుగూడలి సౌకర్యములను, కనుకలను చూచి చాలానందింతుచున్నారు. జేకబు కొరకు సర్వమును కట్టించి జేకబుక్తి మార్గముల నన్నేపింప దయాచేసియున్న మహానాయకులను అది ప్రతి లోకకథమైన వికాసమును బొందుచున్నది.

గాంధీగారుగూడలి కొన్ని దొంగతనములు జరుగుచున్నది. వీరిలో చాలభాగము సామ్రును పోగొట్టుకొన్నవారి ఆచార్యకలన జరిగినది. పాముకల చొక్కాలను పెట్టెలను గాఢపగడన, నీళ్ళకుకాయకడను వదలి సామ్రు పోయిన కిచ్చుట వాలంటీరుల సన్మానసంఘమువారి దూరిన లాభము లేదు. ఇంతటి గొప్ప సమాహములలో దొంగతనములు జరుగడంబడినయెడల ఆచార్యముగాని, దొంగతనములు జరుగుటలో విశేష మేమియులేదు యధార్థము జెప్పుటనియెడల కొందరు పెద్దలు రామ కొల్లాయిని సామ్రునుగురించి విపరీతపు రివార్డుల చెప్పుచున్నారు. వాలంటీరుల తమ నిధులను చాకచక్యముగను విషయముగను నిర్మోగములముగను నిర్వహించుచున్నారు.

కాకావాయొక్క వాతావరణశిథి గాంధీగారువారుకు భయవిస్మయములను కలుగజేయుచున్నది. అకాలిలు యెక్కు

వాగ్దానపు టుత్తరువు

గుంటూరు మేజిస్ట్రేటుచర్య

మీ హెచ్చరికను మీరేయుంచుకొనుడు

కాకావాయొక్క వాతావరణము, డిసెంబరు 27:—గుంటూరు జిల్లా నివకొండతాలూకా మామపల్లి గ్రామవాస్తవ్యులగు శ్రీమత గోపాలాని గావలి-కలయగాను వాగ్దానపు టుత్తరువును పొందిరి. ఆమె త్రోవకు ఈవిధము నున్నది

జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు

మీరు, అమరావతి కలయ. అక్టోబరు 19, 28 వ తేదీ లాదును, ధరణికోటకు గు అక్టోబరు 20 వ తేదీ వాడుకు ఆమె కలయకలయలైన యంతస్యాసముల నొసగిండుకు మీరై 103 సి. పి. సిక్రెండ నాకోర్టులో ఛార్జీషీటు దాఖలు చేయబడినది. మీరు మరల నిక మీదట ఎక్కువైన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునెడల జేవక నిర్లక్ష్య భావముల ను గలిగించుటకు ప్రయత్నించుట గావించుకొని సి. పి. సి. 108 నెక్కువ క్రింద మీరై చర్యలయ్యుకొనబడునని హెచ్చరిక గావించుట మైనది.

(సం) టి. జి. రూథర్ఫర్డు, స మా ధా న ము

రామలింగయ్యగారు ఒక పోస్టుకార్డును రిజిస్టరుచేసి అందులో ఈ భావములనులుల ప్రతుకత్తర మిచ్చిరి.

విశేషముడై ప్రస్తుతము గుంటూరునందు నివసించుచున్న టి. జి. రూథర్ఫర్డుగారికి:—

మామపల్లి గ్రామవాస్తవ్యుడగు నేను మీకు ఈవిధము గ సమాధానము నొసగుచున్నాను. నేను హిందువుడనుటకీ, అభ్యుత్తర ప్రదేశీయుండేది ఈ కాలమున హిందూభర్త్యమును బోధించుటకీ నాసహజస్వత్వము. మీమతప్రకారము ఏమిక్రిస్తుమో ప్రకత్త ప్రహ్లాదును బోధించిన భర్త్యములకు నేను బోధించు నుండుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. ధరణి కోట కలయందు నేను ఉత్తరప్రదేశీయునిదిగిరినని మీయొత్తరువునందుగలదు. అది వట్టి అబద్ధము. అమరావతి కలయ నేను వ్యవసించితిని నాయకమును, వాగ్దానము ప్రబోధించినట్లే నేను వ్యవసించితిని గాని ఎట్టి వివాదాళములను నెక్కువలేదు. ఈ సందర్భములలో, మీరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు హోదాన ఒక ఇంగ్లీషు ఉత్తరువును ఒక తెలుగు ఉత్తరువును బంపిరి. నాకు ఆయొత్తరువులను నివకొండ సార్జెంటు ఆంద చేసెను. నేను తెలుగు ప్రతిని చదివితిని. కాని నీతిభర్త్యమును నేను ప్రచారము గానించుచుండ మీరు నాకు హెచ్చరిక గావించుట ఎదులతో తెలియవచ్చును. మీ హెచ్చరికతో నాకేమిజేయును నిమిత్తలేదనియు, మీ హెచ్చరికను మీరేయుంచుకొనవచ్చు ననియు ఇంతములమున నేను మీకు తెలియజేయుచున్నాను. (రెగిస్ట్రార్)

అఖిలభారత మితవాద మహాసభ

బ్రిటిషుసామ్రాజ్య వస్తువిదర్శన బహిష్కార తీర్మానముపసంహరించుకొనబడుట

సభలో రెండుపక్షముల లేర్పడకుండుటకు ఒట్టినర్పులు

పూనా, డిసెంబరు 27:—అఖిల భారత మితవాదమహాసభవారు ఈదిన కార్యక్రమమునందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యకన్యకదర్శనమును భారతజేతము అన్ని ప్రభుత్వములవారును బహిష్కరింపకలెనని కోరు నొకతీర్మానము గలను ఈ తీర్మానమున కభ్యుత్తును ప్రతికూలముగను, శ్రీనివాస కాశ్మీ గారు రుకూలముగను నుండినట్లును, విషయనిర్ణయసభ నందు తీవ్రవర్ణ జరిగినట్లును చెబుచున్నది.

ఈ తీర్మానము అధికసంఖ్యకులచే నంగీకరింపబడినది. ఆరుచే సమావేశ కార్యక్రమమునందు వాతీర్మానము చేర్చబడినది. ఈ విషయను నాతీర్మానము కర్తవ్యవచ్చినప్పుడు శ్రీనివాస కాశ్మీ గారు లేది, మితవాదమహాసభ రెండుపక్షములుగా జీరిపోయెడ నుండుటగా నీ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనకలసి కచ్చెననియు, అయినను నేమిచేయును కభ్యుత్తుల తమ కృత్తి అభిప్రాయముల ననుసరించి నిర్ణయించుకొనుననియు ప్రకటించెను. సభవారి ఆగ్నే కారణంతో నాతీర్మాన ముపసంహరించుకొనబడినది. అంతట సభ ఆవీరముబడినది. రేపు సుధ్యావార్తము 12 గంటకు 80 గమావేళ మగును. (27-28)

వగా ముఖ్యులచే గప్పబడియున్నది. 28, 24 వ తేదీలకాంతి కొంచెముగా విషయము పడినది. గాంధీగారునందు నిర్బంధపడిన గృహములలో- పాకలలో- నొక్కటై సభము కల్గినప్పుడు ఉపకారమునకు బరికరావు. ఈవిషయము కొంతవరకు కచ్చెను. కలగిపోయినది. అకలము నిర్భయముగ నున్నది.

ఆచారీ - దాసుసమాధానము

వివాదాంశముగ వర్ణించుచునా?

కాకినాడ గాంధీనగరము, డిసెంబరు 27:— సి. రాజగోపాలాచారి పి. ఆర్. దాసుగారి కలసి తయారుచేసిన చిత్రచిత్రమును గూర్చి కాంగ్రెసువారుగాని నోరెరికింపకుండు వివాదము జరుగుచున్నది. ఇంతటికి చిత్రములు చిత్రములుగాని వాస్తవములుగానివి.

దీనిని సరిగా చూడకుండా కచ్చిత పండిత మండలములు గూర్చి ప్రత్యేక ప్రతిభుటించుచున్నారని ఆయన వరకు కాంగ్రెసు కాంగ్రెసువాటి కాసరికి, వ్యాఖ్యానములు, విద్యాలయముల విహితముల కార్యక్రమముల సాగించునట్లును, నిర్మాణకార్యక్రమముల కుట్రరచుగ కొనసాగించునట్లును తిట్టించుచు సరింపజేసి కొనుగట్టులు తెలియచున్నది.

ఈవిషయమై విభేదములు కలుగుటచే చావుటకు మహమ్మదీగాని యితరవాడును ఆసరముతో నున్నారని దగ్గర వారిమీద సాగుచున్నదని నమోదుకలదు. ఈవివాదము యెట్లగుననుభవమును సమాజమునకు వివరముగా యథార్థముగా తెలియ. (ఆ. పే. పే.)

మహమ్మదాలీ - దాసుగారలు

కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీ, తాలూకాబోర్డు, గోదావరిజిల్లా రైతు సంఘముల సన్మానప్రములు

కాకినాడ గాంధీనగరము, డిసెంబరు 27:— కటి పాత్రము కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీ తాలూకా బోర్డు, గోదావరిజిల్లా రైతు సంఘములు, తాలూకా మహమ్మదాలీ దాసుగారికి సన్మానప్రముల నమోదించి, సభకు చాల మంది హాజరు.

మహమ్మదాలీగారి ప్రత్యుత్తరము

మహమ్మదాలీగారి ప్రత్యుత్తరము (తే. ముఖ్య తెలియజేయు తెలుగులోని తప్పుదాటి చెప్పబడిన మహమ్మదాలీగారు, మ్యూనిసిపాలిటీ వారు తన సేవాపాత్రమున ప్రకటించి నభిప్రాయమును, మ్యూనిసిపాలిటీ వారు అసహ్య వాది సన్మానప్రముల నమోదించు స్వతంత్రమును కాదు, తే. మహమ్మదాలీగారి ప్రత్యుత్తరము అర్థమయి చెప్పిరి. (విషయ) హిందూ మహమ్మదాలీగారి, అభ్యర్థనమును తెలిసి, ఆయన యిదివరకు తెలియజేసిన ప్రభుత్వ మహమ్మదాలీగారిని సందర్భ భారతీయదానియే తెప్పించి, ఇట్టి సమస్యలను భారతీయదానియే తెప్పించి, ఇట్టి సమస్యలను భారతీయదానియే తెప్పించి.

దాసుగారి ప్రత్యుత్తరము

అసహాయాధ్యక్షులు మూలముల స్వరాజ్యము కమ్యూనియం హిందూమహమ్మదాలీయల కైత్ర్యము లేకుండా అసహాయాధ్యక్షులు పలుకుచున్నాడని నందరందరము కావున అందరము స్వరాజ్యము ప్రాదేశికము విభజనకై పరిశోధించినదాని దాసుగారి కోరిక.

రైతుల సన్మానమునకు ప్రత్యుత్తరము

రైతుల సన్మానమునకు మహమ్మదాలీగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు రైతులే నిజమైన ప్రభువు అనియు, ప్రభుత్వము వారు వారందరము గూడ రైతుల చేతులనుండి పనిచేయవలెననియు దాసుగారు కాసరికి భయ భయము చేసెదవలెనని ఆయనకు వారిమీద గావలెననియు, కాంగ్రెసువారుగాని గాత కాంగ్రెసులో అభ్యర్థన గావలెననియు రైతుదగ్గర పోవలెననియు, తాను (ఆ పత్రము నుండి). ఆ పాత్రము రైతులే తమ వద్దకు సన్మానము సొంతకొనవలెనని అభ్యర్థనకు దాసుగారు తెప్పించి తెప్పించి (అభ్యర్థన) మహమ్మదాలీగారిని ప్రసంగించుచు భరిత్య ప్రసంగము భూత్యకసాయమునకును, కటిరములకును మరలను మిదకి ఆ భారతీయమును చెప్పి, ఆయన బోర్డు విషయము ప్రాంతీయ పరంగా బోర్డు విషయము తెలుపుచు మూసియున్నదిగాని అందరి గాలికచ్చున కిట్టి అభ్యర్థన ప్రదానచేయవలెను, అసహాయాధ్యక్షులు దృఢముగా దృఢముగా సామర్యమున స్వాపాయము కలిగించునట్లుగా లోనికి మంచిగాలిమిగా రానిచ్చుననియు యద రైతులకు తెలుపగోరెను. (ఆ. పే. పే.)

గుళికలు రజబన్నీ తైలము

ఈ అమూల్యమైన గుళికలను పూర్వము బహుమంది భార్యలుగల డిల్లీ పాదుషాలు ఉపయోగించెదవారు, ఈయోగమును చాల ప్రయోజనతో సుపరిచించి ఈయందును తెలియచేసితిమి. రజబన్నీ వ్యాత్రలు వీర్యవృద్ధిని పెంచుచును సుసారసాభ్యుమును గలిగించును. సరములకు బలమునిచ్చి మధుమేహము స్వప్నస్థలనము, శీఘ్రస్థలనము, మూత్రముతో కలసిపోవు శుక్లవర్ణము మొదలగునవి తెచ్చుక గుణముగను. యంత్రమూత్రము సుసారసాభ్యు అనుభవించుటకు వీలులేని స్థితిలోనున్నవారున్ను, వృద్ధులున్ను, యామాత్రలను పుచ్చుకొనుచు తైలమును వాడినచో మిక్కిలి బలమును యవ్వనమును గలిగించును. ఈ అప్రమథములో శరీర ప్రధానవ్యయములే యిట్టి మహాశక్తి గుణములనున్నవి. వీటిని గురించి యిచ్చట వ్రాయజాలము. వివరములు కోరినచో తెలుపబడును. వి. పి. చార్ల ప్రత్యేకము మందుపుచ్చుకొను విధము మందుతో పంపబడును. మీరువ్రాయు ఉత్తరములు మిక్కిలి రహస్యముగా నుంచబడును.

రజబన్నీ 20 గుళికలు రూ 5-0-0

రజబన్నీ 1 ట్రెన్సు తైలము రూ 5-0-0

రజబన్నీ ఆఫీసు

38, జనరల్ ముత్యామొదలిపిడి, మద్రాసు.

మహాభ్యుగంసంహిత

ఇది యొక గొప్పకాదీగంధము. మహమ్మదాలీగారి ది. దీనిని ప్రతిమానపురి యొక్క కార్యమును అమూల్యముగా చూచుటతోనూ వ్రాయబడియున్నది. ఇట్టి గంధము, తాగి, జననకాల భుజించు కార్యములందలి మహిమను తెలియ, కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపించెదను. కోరికలు తెలుగు అర్థంతో పని వ్రాయబడు రూ 2-0-0 అగును అర్థం భారతము లేని వారికి 2-0-0 మాత్రమే. 8512

ఆకెళ్ల వేంకటేశ్వరస్వామి, 'వైవజ్ఞము' గోపాలపురం కొత్తపేటపొట్టు, గోదావరిజిల్లా.

రత్నపురుష లేహ్యం

గుళికాధ్యక్షులకు, ఇతర కార్యములకు, కలిపి శుక్లవర్ణమును పోషించి బలముగలగజేయును ఈయోగిని మహిమ తెలియజేయవలెను. విశిష్టమైన వాడు నవరము లేదు, రూ 1-4-0 రూ 2-4-0 లు. సెకలేహ్యము- అన్ని సెకలేహ్యములను అమూల్యముగా వుడుచును. బుడ్డి 1-4-0, కేటలాగుడు-చిత్రము

వట్టాభిరామ వైద్యశాల

418 రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

అందరును వాడతగిన

మామదన మంజరి టానిక్ మాత్రము

పిటినివాడుటచే ఆయుర్ము, అందము, ఆరోగ్యము మొదలగునవి వృద్ధిచేయును, అన్ని రకముల వ్యాధులకు ఎట్టి స్థితిలోనైనా మంచుగుణము నిచ్చును 40 మా 40 బుడ్డి 1-4-0 రూ 1-4-0 వైద్యవిద్య కాలనీసవారు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ

27 వైద్యబాగుకోడ్లు, మద్రాసు.

రెడి రెడి

రెడిసంఘముయొక్క కౌన్సిలమును సాధించుటకు ప్రకటించబడుచున్న సచిత్రమాసపత్రిక. ఆంధ్రదేశమునకు సరిబంధించిన సాంఘికవిషయములు, రాజకీయవిషయములు, వాద్యవిషయములును గూడ ఇందు చాల చక్కించబడుచుండును. సంకల్పరచందా రూ 2-0-0 లు. 1148

రెడ్డి బ్రహ్మ, రాయవరము, గోదావరి జిల్లా.

దంతరోగ నివారణి
దర్శి 2 అణా దంత రూ 1-4-0
టి. యస్. యస్. శాస్త్రిగారు,
2 ఏ, ఆంగలాటావీ, ట్రెస్సి కేస్,
(1191) మద్రాసు.

చాకులు - తాళములు

మంగలికత్తులు.
అంధసాదరులకే చేయబడినవి. తెలుగువారి.
తెలుగు భరణ్యాలగునకు వ్రాయును.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టెలు అండ్ లాక్ టేకర్స్ etc.
3081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలంగాణ అండ్ కో: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దర్శకులపాలిటి (ండివి):— మేనాము, నిర్మాణ, వృద్ధులు, నిస్సర్తుల, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటికి వాడుక పుణ్యం బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని పెంచునట్లు, కలిగించు వరప్రసాదము. 2 దర్శిలు చాలును. దర్శి రూ 1-4-0. వి. పి. చార్ల 0-8-0

కోవాపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును, గోష్టికాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమూల్యముగాను 18 తైల దర్శి రూ 0-10-0, వి. పి. చార్ల 0-7-0
వి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెంజేపి, తెలంగాణ

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.
Elphinstone Road, Bombay.

జాండు పర్మాటికల్ వర్కుసు
లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభా మాత్రము

ఇది కలాజత్తు లోపాధిగమము, మోక్షి భస్మము, మొదలగువాటిని చేర్చి కాస్త్రీకముగా తయారు చేయబడినది. మూత్రముతో కలిపిపోవు కుక్కను, మూత్రమునకు మందు పీచి (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెకలేహ్యముల, నడుమనోప్పి, వారకోగము, వ్యర్థములు, బలహీనత యితర శ్రీసంబంధమైన అంటువ్యాధులు మొదలగునవి తక్షణ కుమారును.

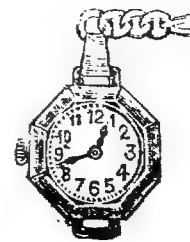
ఒక రుబులు టెంపథముల బుడ్డి 1-4-0 రూ 1/5/0
4 బుడ్డుల బి. సో. అర్ధరూప పంపిన ప్యాకింగు పొట్టు
సర్దులు యివ్వము.

మా టెంపథముల క్యాటలాగు యివ్వముగా పంపబడును

Sole Agents
H. Damodar & Co.,
43 China Bazaar Road,
Madras.

బంగారువన్నె గడియారము

దీపము లేకనే గంటతెలుపుచు

వైకనువరదిన బంగారువన్నె గడియారము రాగములో దీపము లేకనే ఘంట తెలుపును. దీనిచుట్టుకొరకు గుర్రులు అర్థరూపా యంత్రములది. ఇది ప్రసిద్ధి కెక్కిన

వ్యయమును కేకలులవలన చేయబడ్డది. ఇది గుర్రులు 8 సంవత్సరములవరకు వాడుక నడుచును. ఇది సరియైన ఘంటయోగము చేతికి ఒక అభరణములకై నుండును. చేతివట్టుతో సహా రూ 7-9-0 సాదా పట్టలేకుండా 1-4-0 రూ 6-8-0.

వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ
తపాలుపెట్టు నెం. 105 మద్రాసు

పెరిరీ గ్రామ్యేట్లసంఘము

మూడవసమావేశము

మదరాసు రాజధాని పెట్టెర్నరీ గ్రామ్యులకు మాదక
సమాజము నిచ్చి యుదయము కెట్టిరాని పెట్టెర్నరీ శాశ్వత
యని సమాజక మయ్యెను. శాశ్వతరాజధానిపాధ్యాయులగు
సి. ఏ. డి. అచ్చినాగూరు అధ్యక్షుల వసించిరి.

స్వా K.తో ప స్వా స ము

ఎం. అంజనేయ కారాయణరావుగారు కలిసియుంటున్నప్పుడు గత మర్చి ౧౭న. పెటిర్బర్గ్ లోని నిర్వహణమునందు కలకత్తానుండి వచ్చిన, అభివృద్ధికలిగిందంటు నంతసేనవచ్చును. ప్రభుత్వము వారియధికారిగారికిగా తెలియవలయును. కాంతాపురి లోనిది నిజమి. ఇంకః అభివృద్ధిగలుగుట కవకాశ మున్నట్లు కనిపించును. ఈ యాంశమును ఈకాపురు ఎదుర్కొన ప్రవృత్తును ప్రత్యేకింప జాలవలయును దురదృష్టవశము. ఈ కలకత్తానుండి పెటిర్బర్గ్ నివర్తకమునకు వచ్చినది. ఈ నివర్తకమునకు లోయలు పొరవాటు. నిత్యాయులలోనియు మొదలునుండియు ఈమధ్యకాలములో గొప్పఅభివృద్ధికలిగిందగు మార్పులు గావించబడినవి. ఇంక కలకత్తానుండి అభివృద్ధిచేసి నిర్వహణమునందు కలుపబడును. దీర్ఘకాలమును. కర్మసాయకలకత్తానుండి నిర్వహణమునందు

గణపంధుడుగ జేయుచుండ, తెట్నూరీగణాకాలనుమాత్ర మేల
జేర్చురాదు. జిల్లాలలోనుండెడితెట్నూరీ ఆస్పత్రులు ప్రకటన నీయమగు
వనినిజేయుచున్నది. రానురాను ప్రజలు కాని తెట్నూరుగ నాకా
రించుచున్నార. ఇంతవల కంటువ్యాధులు వ్యాపించుచుండు
నటలు ఇకాద్యులేమనుచు యేందులీరవలె వని ఒకచట్టునుగా
నింపవలెను, అట్టిచట్టము లేందుచేత జంతువులయందు వీవ్యాధులు
అతివిఘటనగా ప్రబలిపోవును. తెట్నూరీ అనేపైటపల్లము
స్థితిని సంస్కరించుటకు మాత్రగ జిగ్గించివారు. వాఁలేతఱులను
వారి అలెకెన్నులను అధికాకఱులు తగ్గించి యిందుకు
కోవలయును. అటునను మనము నిరుత్సాహపరిక క్రద్ధకోమనకృ
త్రిమనము సాగించుచుండువలెను. జీరములవిడుచుటై అధి
కాతలే ఆహారించురని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు చెప్పెను.

అ ధ్య త్తు ము

అభ్యుదయకవచం దిన కి. ఎ. డి. అప్పిడను గారు వ్రాసిన
 కీర్తనలు మొదలు నామ సంవత్సరములలో పాస భూతి చూపిరి. మీ సం
 వత్సరముల ప్రభుత్వమువారు గానించిన నూచనలను అంగీకరింపనగున
 నే, ప్రభుత్వమువారు మీ సంవత్సరమును గుర్తింపవలెనని మాకు ప్రభుత్వ
 మువారి నూచనల నంగీకరింపవలెనని మూడు పంక్తిలముల క్రింద
 ఉన్న నేను మీకు నమస్కారము సంగీయించితిని. మీరు ఈ క్రింది
 వాస్తవ్యుల క్రింద నమస్కారములు చేయవలెను, నా నమస్కారము మీకు

కపిచుడును సంగీర్థులుగ మిన్నారని విడిచి యగుచున్నది. కొంత
కాలము జుడియు ప్రభుత్వకాళు అన్ని విధములనుగూడ నూ
చునటలొననుచున్నది. అనూచన లింగము రాని నేను చచ్చిబా
లము ఇట్టిపరిస్థితులకు ప్రభుత్వోద్యోగమున నుండు ప్రతిపాదకు
లయొక్కానా ప్రభుత్వములను స్థాపించుగాని ఆసంఘములను ప్రభు
త్వములవారిచే విగ్నితము పొందుట నుచుండుననున అచ్చినను గాని
చెప్పితి.

తపశ్శాసనంధరము విశయం నిర్దేశమందును నిర్దేశించి
త మయ్యెను. గమనము మఱల నేను మధ్యాహ్నము నమాచక
వినుతి.

మాండలి, విశంబు 27:— రాజ్యవర్తిధిగారు, పని
యొత్తిడి యధి:మగ నందుకుచే జర్మానయందు పశ్చిమననుష్ఠ
మాగించి జనవరి 1 న తేదీకి ఛల్లీ వరుకుకు నిశ్చయమయినది.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

1 వేదిక: ద్వితీయ భాగం: 28 వేదిక: 5 వేదిక: 6

[illegible][illegible]

నవలలు సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు

(ప్రకాశకుడు: జడ్చెల్లి లక్ష్మణస్వామి) సంపాదకుడు: జిల్లావర్జుల శివారావు

ఇందు విశేషముగ ననోహర కథాశ్రితములును, భారతూరితములును ఎండు సుధాతిరుములును వాటితి—

సాంఘి:—సాంసారిక—అపసాధకకోధక—కలలు, ముచ్చటైన బొమ్మలతో మద్దులమును క్యాల్సి—తైదుతో

దెమ్మిలెను రమరమి 200 పుటలతో రెండుమాసముల కొక్కటిగ వెలువడుచుండును. వెలువడు ప్రతిగ్రంథమును పోస్టేజిగా రు 1-0-0 తెలుగు జంబాదారులతో బంపుచుండును. చందాదారుగఁ జేరువాడు ప్రవేశమును చుండుగ

సాబుకాట చెల్లింపవలెను.

ఇంటిజను వెలువడినగ్రంథములు:—

1. రహస్యవిప్లవము 2. చోరశిఖారుణి, డిడెక్టివు నవలలు)

3. ప్రేమసుందరి 4. లక్ష్మీప్రసాదము (సాంగికనవలలు)

అనుబంధ గ్రంథములు:—చూర్కండేను సాహిత్యము

ముందురాబోవుగ్రంథములు:—

1. హత్యారహస్యము 1. మృత్యురంగిని

2. రెనాయిల్లుకవివర్ణని 'సాను' 2. అభాగి

గ్రా. ర. న. బ్ల. లి. ను. కో. ను. డు.

ఏల?

“మూడు కారణములు గలవి”

101

1. ఈసబ్బలలో సువాసన సున్నితముగాను, రమ్యముగాను చేర్చబడినది.
2. ఏలననగా అవి అన్నియు మిక్కిలి శుభ్రమైనవి, కల్తీలేనివి.
3. ఏలననగా అవి శుద్ధస్వదేశీవి చందనము, రోజా, లెవండరు, బ్రౌన్ విండుసర్, కోల్ తారు మున్నగు పలురకముల సువాసనలుచేర్చి చేయబడినవి.

సరసముగా వికయింపబడు ఇదేమాదిరి సబ్బులను కొనకూడు.

(2)

ధరలకు, ఇతర వివరములకు:—

Apply to:—The Business Manager, Kerala Soap Institute, Calicut.

SOLE AGENTS.,

Messrs, ADAM HAJEE MAHAMED SAIT
No. 7, Bunder Street, G. I., Madras.

Messrs, D. V. NAIK BROS,
Calicut.

For Madras and Chingleput

For Malabar, S. Kanara, Salem,
Trichinopoly, Cochin, Travancore,
Bangalore, Mysore
Coimbatore and the Nilgiris.

AVOID CHEAP IMITATIONS.

పరిశ్రమకు నిలబడి భార్యనిగాంచిన

శుక్లనష్టము

మాత్రము 50 కి రూ 1-4-0

మరలనామాలు విరళముగా వ్రాయవలెను.

పూతని పైత్యరోగములకు సీసా 1-కి తు 1-0-0

మహాషధి భావకక క్షి సీసా 1 కి రు 1-10-0

నంజీవి రక్తశుద్ధికి లేహ్యం తు 20 కి రు 5-0-0

హస్తాజి ప్రత్యేకము. ఏతెంట్లు గావలెను.

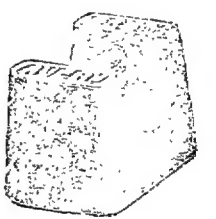
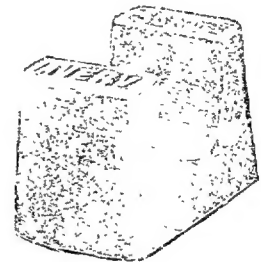
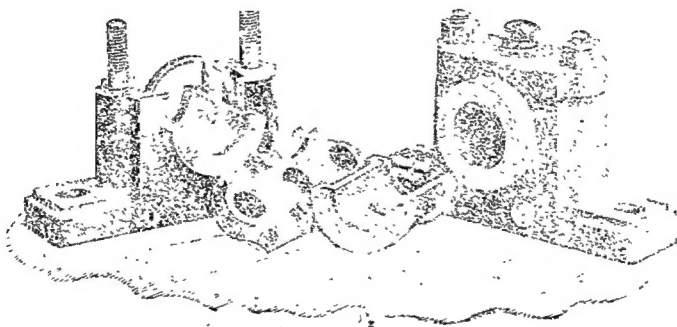
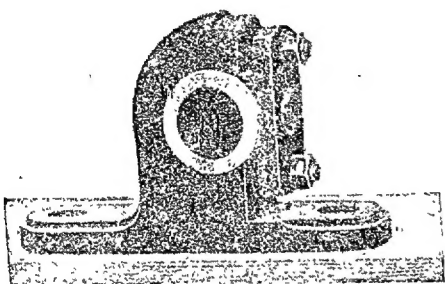
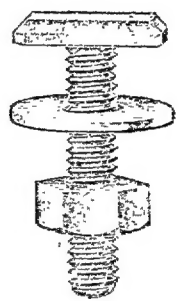
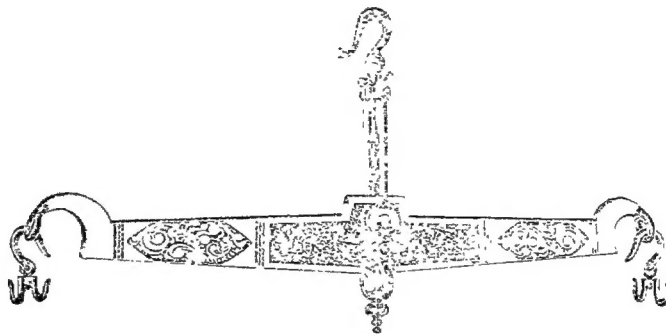
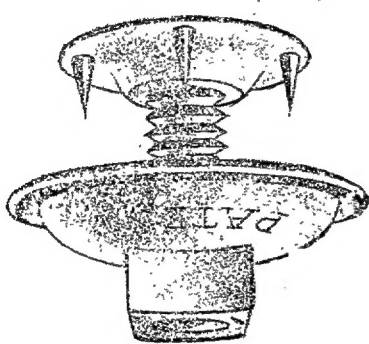
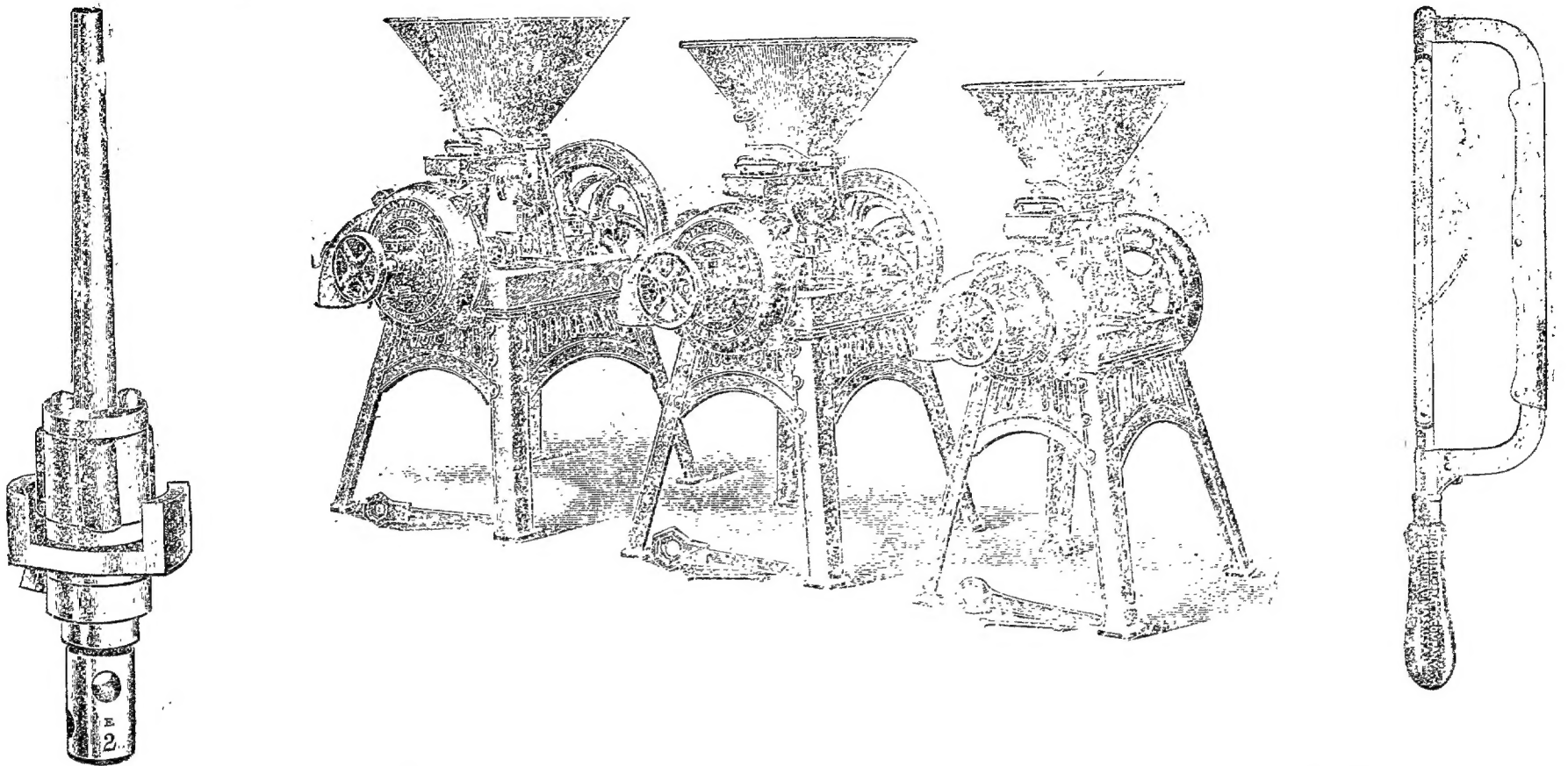
ఓవర్ ఆండు కో, ఏలూరు, (కృష్ణాజిల్లా)

లక్ష్మీ అండ్ కంపెనీ

ఇంజనీరులు యినువసామానులు, యంత్రములు మిల్లుస్టోరు, వర్తకులు, కంప్రాక్టరు

నెం. 140 బ్రాడ్వే,

మద్రాసు

అనేకవిధములైన

బెల్టింగులు

మామొద్ద యున్నవి.

వీరీ సామానులను స్వయముగ విదేశములనుండి తెప్పించెదరు

పిండివిసరు మిల్లులు, గాల్ఫువైజుడు - కర్రగట్టెను-సాదా (వైజులు) యి సుపరేవలు, రిఫ్టింగులు మున్నగువి సమృద్ధి వైన ఎమెరీ, ప్లాస్టర్ ఫేసింగు, సీమెంటు, క్రేములు సాల్పు, స్టీలు వైజులు, పుచ్చున్నట్టావలు, సాప్టుంగులు.

పాపుకిప్పింగులు, ఎలి వేటరు బోల్టులు మున్నగునవి

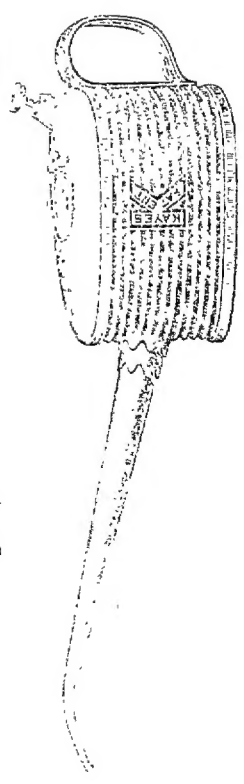
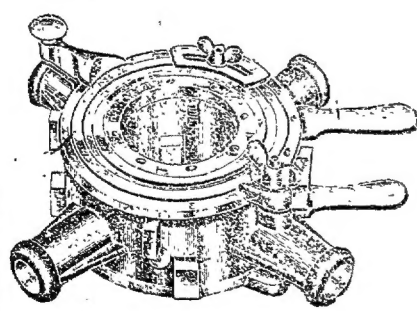
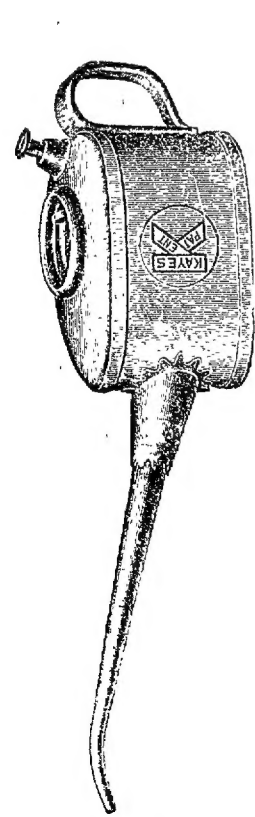
ఎంజినీరింగుకు లోటులు ఎస్టేటులకు పనికొచ్చు అన్నిరకముల పనిముట్లు, గాల్ఫువైజు స్టీమువైజులు, క్లిప్టింగులు బ్రాసు గవ్ మెటలు వాల్వులు, డిక్టేటింగు-ప్లాపుకావలు, అన్నిరకముల పంపులు వేయిగు మెషినులు, స్కేలులు, బాష్ప సాగ్రాటు వైద్యశాస్థింగు పీ మెంటు, పిక్చుర్యాక్సులు,

మామూటీలు బోల్టులు, నట్సు, రివెల్లు

క్రొఫారులు, పిలుబాహాలు అన్నిరకముల లాబి కేటింగు ఆయిల్సు, గ్రీజు మున్నగునవి.

మ్యునిసిపలు శ్యానిటరీ పనులకు కావలసిన అన్ని సామానులు

ఒక ప్రయత్నములకు యిచ్చిచూచినచో మాకంపెనీయొక్క వస్తువుల శాస్త్రమున భద్రమొక్క సరసతయు తమకే లెలియును.

Address:

LAKSHMI & Coy.

No. 140 Broadway, Madras.

Tel: Address: --" LAKSHMICO "

Engineers & Contractors

Telephone No. 329

భారతి

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతిచంద్రమా సాదిని ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

చిత్రలేఖనము — పటములు

ప్రతిసంచికయందును మూడు నాలుగు రంగుల చిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపబడును

పుష్పహాసనంబికయందు గొప్పగొప్పవారిచే వ్రాయబడిన విషయములు చాల గలవు

ఆంధ్ర చాళిష్యమును ఆంధ్ర సాధనప్రదర్శనము - దేవులపల్లి అప్పారావెసింహముగారు, ఎమ్. పి., ఎల్. టి. ప్రాచీనాంధ్ర లెవ్వరు! ఆర్యులుకారా? - చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు, వాఙ్మయసామ్యము - కురుగంటి శివరామయ్యగారు, ఎమ్. పి., భారతసినిమా - విజయవారిరామయ్యగారు, ఎం. పి., బి. ఎల్., భారతి - చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు, యురాన్ - శివమర్తి అలీపాకవిగారు, గుణగవిజయాదిత్యుని సాతులూరు తామ్రశాసనము - కీర్తి శేషలక్ష్మి కొమరత్తాజి వెంకటలక్ష్మణరావుగారు, ఎమ్. పి., ప్రభుసాంధ్యకుడు - టాలుస్టాయి ప్రణీతము శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు మొదలగు వారి వ్యాసములు ముద్రితములు.

చిత్రపటముల వివరములు

చిత్రపటములు:- మహాత్మాగాంధీ, శ్రీకృష్ణమధగవానులు, శ్రీరాధ, ఆంధ్రశాలిక, శ్రీకృష్ణనియమునావిహారము, సాహితీంశ-గోదావరి ఇంకను నితరపటములును గలవు.

భారతి ప్రకటన ధరలు

ఒకమాసమునకు మాత్రము

6 మాసములకు అంతకుపైన సాధారణపుట 18

సాధారణ పుట 1 కి

రూ. 25

నెలకు 1 కి

రూ. 20/-

„ 1/2

„ 12-8

„ 1/2

„ 10/-

„ 1/4

„ 8

„ 1/4

„ 6/-

వ్యాసములు గల పుటలమధ్య గల పుటలకు 6 మాసములకుపైగా కంట్రాక్టు తీసికొనిన, పుట 1-కి 1 నెలకు రూ. 30/- వంతున చార్జి చేయబడును. ఇతరవివరములు తెలియఁగోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

మేనేజరు, “భారతి”

తివాళపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

